

מדינת ישראל

משרדי הממשלה

משרד התנועה

מכון לפיתוח

2001 Golda 98

2001 סולמבר 5

מס' תיק מקורי

3

מחיקה 500000000

שם תיק: המנכ"ל אהרון דומב -תכנון ופיתוח

מזוזה פיזי: **גל-3/48440**

מזוזה פריט: 000i38e

כותרת: 77-777-77

תאריך הדפסה 24/01/2019

משרד התיירות
המנהל הכללי

סימוכין: 97-02-7554

זימון לפגישה בלשכת מנכ"ל

מכתב זימון -
פולחן

אגילת

תאריך: 05/09/01

מאת: סגנית

אל: 1.

1. משה ריא ^{419 אולב}

2. לית אלמ ^{419 אולב}

3. ניהם ^{519 אולב}

_____ .5

_____ .6

_____ .7

_____ .8

_____ .4

2. על קיום פגישה בתאריך 01/09/01, שעה 17:00

ב. ביטול פגישה בתאריך _____, שעה _____

ג. דחית פגישה מיום _____, שעה _____ לתאריך _____ שעה _____

3. מקום הפגישה לשכת מנכ"ל

4. נושא הפגישה שאלת סביבה חוזר צפוני - פון פולחן

5. משתתפים מחוץ למשרד _____

6. מצ"ב חומר _____

7. נא התייחסותכם/חוו"ד עד לתאריך _____

השתתפותכם נדרשת בפגישה.

תודה,
סימה.

19/8/01

20-08-2001

התנכ"ל

אלו:

תק מס

מסמך על יו"ר פנימי

התנכ"ל

מאת:

סילת סגולה חן צפוני

הנדון:

סימוכין:

1 ג-7 גי' 2001 הקיים ציון אצל התנכ"ל
הקובץ שבו לא יכלו להשתמש (בחופשי
בתנ"ל)

2 גמגמ המל"ג מתים אצל התנכ"ל
גזרונות סילת ונחזים להחזיר לציון מתוך
קונסא.

3 בעקבות האחרונה הוצע בסמ"ס רמת
השכר כ' ואח"כ מתן סמ"ס הכולל אום
וכאשר נאלו התי און להיגמ (קונסא)
שהפי השתמש בה גמגמ וקנה לה).

4 הג'נות מתוכן המתג המל"ג כ' התנכ"ל
הקובץ אצל הו מתמימת השכר. אן סמ"ס
שהשתמש הקובצת של השכר שכלפי וכלפי
לקיים ציון פנימי (נירה כפף, לון אכור
והת"מ).

גבריכה
—

הסמ"ק: לון אכור
כאמת קצת

972 6 6585840

ינונה | מרדכי | ישראל |

אגף שיווק וכלכלה

טי"ז באב, תשס"א

5 באוגוסט, 2001

משרד התיירות
 תכנון ופיתוח
 19-08-2001
 סימובין
 דואר נכנס

אנשה רחל
 בהתאם לאותו של מ. א. א. א.
 תלבו הפתוח לא א. הפריס
 נטו! ולפיו פעלו לכניס האף
 משרד תמונה יטו בעט כיצו
 הטיח.
 סיפור

לכבוד
 מר זאב טמקין
 תיק פרויקטים תכנון יזום קידום
 רח' החשמונאים 58
 תל-אביב

כ. א. א. א.
 19.08.01
 (למ אוק)

הנדון: טבריה חוף צמוני סיכום דיון מיום 9/7/01

למיטב הבנתי, הסיכום עם משרד התיירות בדבר חיובי הפיתוח כלל רק את נושא מימון ובצוע הטיילת ולא את כל הפרוייקט.

כמו כן, סיכמנו כי מגרש 26 יפורסם למכרז למומלצי משרד התיירות.

בנסיבות שנוצרו (עזיבת מר א. א. א. את משרד התיירות) לא ניתן לוודא ההבנות לאור האמור יש לפעול כדלקמן:

להביא את פרסום המכרז מגרש 26 לועדה המשותפת הקרובה באחריות עמוס יוסף.

ליזום שינוי יעוד למגורים של המתחם הצפון המערבי.

לאחר מינוי קבע של מנכ"ל משרד התיירות נשוב ונדון עמו בנושא הטיילת.

במחכה,
 משה אדבי
 סמנכ"ל שיווק וכלכלה

העתק למשתתפי הדיון ר. א. א. א.
 עו"ד ר. כהן, ס/מנהל אגף שיווק וכלכלה.
 מר א. תייר.

משרד
מחירים
רעיון

משרד התיירות - לשכת מנכ"ל

תאריך: 10/9/08

אל: אשרי ריגל

מאת: רמי אקסלס

לידיעתך

לטיפולך נדרש

להתייחסות

הצעת תשובה לחתימת מנכ"ל

השב ישירות לפונה עם העתק ללשכת מנכ"ל

הערות: באג פליג האנלי ג'י

המסמך. באו-טן נא אצטכן

אצטכן קיום הפאן.

* אצטכן - ג'י סי'אני

רמי
מנכ"ל

אגף תכנון ופיתוח
ט"ז אלול, תשס"א
4 ספטמבר, 2001

סימוכין: 2001-0025-947

משרד התיירות - לשכת מנכ"ל
נתקבל ב- 22.09.2001

06-09-2001

אל: המנכ"ל

הערה: י"א יוסף
א. שינגל יוסף כהן רמתי הכניס לי הילוס.
כ. שינגל אורי ושיבה ופיון אים א"צ הילוס

השלום והברכה,

הנדון: הקמת "כפר המורשת" בנאות קדומים

לאחר התייעצות עם הח.מ.ת. להלן חוות דעתנו:

1. הנהלת האתר מבקשת את הסיוע של המשרד בהקמת "כפר מורשת" שהוא למעשה מתקן אכסון תיירותי אשר "יאפשר שהייה ממושכת לקבוצות ולבודדים המעוניינים לנצל את האפשרויות הלימוד וההנאה שאין למצותן ביקור חטוף של שעות אחדות".
2. כפי שמוגדר בהצעה מדובר כאמור באמצעי אכסון מלונאי ("השהייה בכפר כוללת לינה והסעדה") והוא חלק מרכזי בתכנית האב של האתר שאושרה בזמנו ע"י המשרד וע"י הח.מ.ת.
3. בקרבת המקום שבו יוקם האכסון המלונאי מוצע לפתח אמצעי המחשה על "חיי היום יום של התושבים הקדמונים" תוך התייחסות להלכות שפותחו בתלמוד, במיוחד "בהלכות התלויות בארץ": הרעיון מבורך ואני רק יכול להביע תמיכתי המלאה.
4. על מנת להיות מעשי יותר אני מציע להפריד בין שני חלקי התכנית:
  - א. אמצעי המחשה האמורים בסעיף 3 דלעיל ניתן לפתח כחלק ממסלול התיירותי של האתר על בסיס פתוח מודולרי כפי שבוצע עד כה בתכניות שיוכמו בין הנהלת האתר לבינינו (המשרד והח.מ.ת.)

ב. באשר לאמצעי אכסון מלונאי יש לפעול לפי השלבים הבאים :

(1) – גיבוש פרוגרמה בזיקה לקריטריונים פיזיים לתכנון מלונות של המשרד, בליווי בדיקת יתכנות כלכלית.

(2) – שנוי תכנית מתאר (בדקנו את תכנית המתאר של האתר ואין התייחסות לאמצעי אכסון מלונאי ולכן יש צורך בשינוי ת.ב.ע. ובהרצת התכנית החדשה ברשויות התכנון. בשלב זה נראה כי האתר יזדקק לקבל "הרשאה לתכנון" מ.מ.י באמצעות הועדה המשותפת משרד התיירות – מ.מ.י

(3) הכנת תכנית מפורטת לרבות תכנית עיצוב המתאימה לאופי הסביבה.
משך הליך התכנון הכולל : 3 שנים!

(4) במקביל יש לבחון את מקורות המימון : האזור שבו ממוקם "נאות קדומים" הוא אזור פתוח ג' כך שאין אפשרות למשרד להעניק מענקי השקעות על פי החוק לעודד השקעות, אלא אם שר התיירות ושר האוצר יסכימו על סיוע נקודתי לאתר כהחלטה חריגה הטעונה אישור הממשלה.
ניתן לבחון לסיוע מינהלי שלא באמצעות חוק לעידוד השקעות הון וזאת בהסכמה AD HOC של שני השרים.

בכל מקרה ההסכמה בין השרים יכולה להיות רק לגבי מענק של 24% ועל הנהלת האתר לגייס יתרת המימון:
לכאורה ניתן לפנות למשרד החינוך על בסיס התקדים של תכנית פתוח של א.ג.א. שהייתה תוכנית משותפת של שני המשרדים; באשר ליתרת המימון על הנהלת האתר לגייס תרומות, למשל, באמצעות הסוכנות היהודית.

מומלץ כי המשרד יממן יחד עם האתר את הפרוגרמה ואת התכנון הסטוטורי ויסייע בידי הנהלת האתר להשיג תרומות, בין היתר, באמצעות הסוכנות היהודית.

5. יש לשקול יחד עם הנהלת האתר אם לא כדאי להגדיר את אמצעי האכסון המוצע כאכסנית נוער על פי הקריטריונים הפיזיים של המשרד. כ"כ יש לשקול אם לא כדאי לבוא בדברים עם הנהלת א.נ.א. שתתכנן, תבנה, תנהל ותפעיל את האכסניה באתר כי לה יש ניסיון מוצלח בניהול האכסניות.

6. יש לזכור כי המשך פתוח האתר הן בכיוון התשתיתי והן בכיוון האכסוני צריך להיות תלוי בשידרוגה של רמת הניהול השיווקי של האתר: בידי הנהלת האתר "מוצר" מצוין הזקוק לשיטות שיווק מודרניות הן בתיירות פנים והן בתיירות חוץ!

7. מבקש אשור לבוא בדברים עם הנהלת האתר על בסיס הנתוח המתואר דלעיל.

בברכה ,

משה ריגל
סמנכ"ל תכנון ופיתוח
יועץ כלכלי לשר

העתקים: מר חזי צאייג, מנכ"ל הח.מ.ת.
גב' נירה פרץ, סמנכ"ל ח.מ.ת.
גב' רינת אפרת, מנהלת אגף תקציב וכלכלה

2001-01-8632

משרד התיירות - לשכת השר

מסמך

אל: מנ"כ

מאת: יעקב טייטלבוים

שר התיירות ביקשני להעביר את המצ"ב:

לידעתך

לטיפולך כנדרש

לעיוןך ולהערותיך

השב נא ישירות לפונה עם העתק ללשכת השר

הכן נא הצעת תשובה לחתימת השר בהקדם

הערות:

או רגילי אגודת

המשכר השוכה

בברכה ובתודה

27.8.01
ת א ר י ר

משרד התיירות - לשכת מנכ"ל

תאריך 30/8/01

אל: משה רייגל

מאת: אנקה

לידיעתך

לטיפולך כנדרש

להתייחסות

הצעת תשובה לחתימת מנכ"ל

השב ישירות לפונה עם העתק ללשכת מנכ"ל ואילנה

הערות:

נא רשומה לפניה במאום

ע"מ המאג

המקום חצי פאייף

בברכה
אנקה

30/8/01

נאות קדומים

השמורה הלאומית של טבע הארץ במקורות ישראל

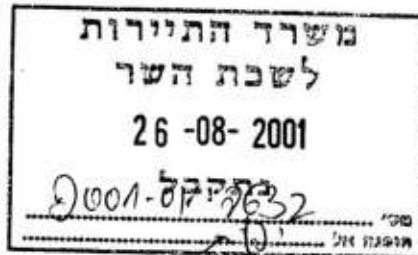
ת.ד. 1007 לוד 71110; טל. 08-977-0777; פקס. 08-977-0766

ד.אלקטרוני: gen_info@neot-kedumim.org.il; אינטרנט: www.neot-kedumim.org.il

ח' באלול תשס"א

24 באוגוסט 2001

כפר

לכבוד

מר רחבעם זאבי

שר התיירות

משרד התיירות - לשכת מנכ"ל
נתקבל מס' 2001-9-2
2-9-08-2001

הערות:

הנדון: הקמת "כפר המורשת" ("Heritage Village") בנאות קדומים

הצעה לביצוע מודולרי במסגרת תוכנית רב-שנתית

לנאות קדומים מטרה מוגדרת, המתמצית בפעולה להחדרה בתודעה הציבור, בארץ ומחוצה לה, של העובדה הבסיסית כי ארץ ישראל, על נופי הטבע שלה ותופעותיהם המיוחדות, השתרשה והשתרגה בתוך מורשת העם היהודי לדורותיו עד כדי מיזוג מוחלט.

כדי להשיג מטרה זו פותחה בנאות קדומים מערכת ענפה של גני התני"ך והתלמוד, על גבעות ונאות באזור מודיעין, במרחק כחצי שעה נסיעה הן מירושלים והן מתל אביב, וכעשר דקות מנתבי"ג. מערכת זו, הממשיכה להתפתח מדי שנה בהתאם לתכנית האב שלה, מהווה כבר היום מוקד משיכה רב-השפעה לתיירות פנים ולתיירות נכנסת כאחד.

התשתית הרחבה של נאות קדומים הגיעה אפוא אל השלב המתאים לביצוע סעיף מרכזי בתכנית האב שלה - הקמת "כפר" אשר יאפשר שהייה ממושכת לקבוצות ולבדדים המעוניינים לנצל את אפשרויות הלימוד וההנאה שאין למצותן בביקור חטוף של שעות אחדות. שההייה ב"כפר" (הכוללת לינה והסעדה) תתבצע תוך מתן שירותים ברמה תיירותית בת ימינו, אולם תוך יצירת אווירה סביבתית למתן תחושה של מעבר במינהרת הזמן אל ימי התני"ך והתלמוד.

במרחק מתאים מן המיבנים שישמשו ללינה יהיו מיבנים ומיתקנים לתצוגה ולהפעלה, אשר באמצעותם ייחשפו המבקרים אל חיי היום יום של התושבים הקדמונים, תוך כדי הצגת "חוקי העזר העירוניים" המצויים בתלמוד, והמינבלות שהוטלו על בעלי מלאכה שונים במטרה לשמור על איכות חיים סבירה של התושבים.

ב"שדות הכפר" יופעלו מיתקנים תקלאיים ויתפתח "פרדס הז"ל", בו ניתן יהיה להמחיש את "ההלכות התלויות בארץ" אשר היוו סם חיים לקשרינו עם הארץ גם כאשר נלמדו בגלויות בנייתוק מן המציאות המתוארת בהן.

יושב ראש

יצחק נבון
נשיא המדינה
החמישי

יו"ר ההנהלה

גנה הראובני
מייסד נאות קדומים

מנכ"ל

הלן פרנקלי

מנהל לפנכ"ל

שלמה טיטלבוים

חבר התורה

עדי אלדר

דב בן מאיר

עמי גלוסקא

הרב מנחם הכהן

שלמה הלל

גנה הראובני

אביגדור ורשה

יוסף כרמל

ארנון מנטבר

הלן פרנקלי

דוד קורן

מנחם רביבי

יצחק שמיר

ראש המטלה

השריע

לאור נסיון העבר, והשיתוף המוצלח עם משרד התיירות באמצעות החמי"ת במשך השנים האחרונות, נראה לנו כי ניתן יהיה לבצע את התכנית הזאת במסגרת תכנית רב-שנתית, בה יקציב משרדכם סכום של 3 מיליון ₪ בכל אחת מן השנים 2002 – 2006.

הבטחת תקציב רב-שנתי זה תאפשר להפעיל לצורך הקמת השלבים השונים גם תקציבים ממקורות אחרים, כגון תקציבי הקרן הקיימת ותרומות ייחודיים. תכנית חומש זו תבטיח את הקמת ה"כפר" המוצע, על מרכיביו השונים, במסגרת ביצוע מודולרי, שיאפשר להפעיל כל שלב בנפרד מייד עם גמר ביצעו, ומאידך יאפשר הדבר תוכנית שיווקית לטווח רחוק, כדי שניתן יהיה להפיץ מבעוד זמן את המידע על פתיחתו לקהל של כל אחד מן השלבים.

תכנית שיווקית זו תוכל להסתמך גם על העובדה שלכל המיגזר הנוצרי יש עניין רב בהבנת חיי היום-יום הכלכליים והתרבותיים שהיו בארץ ישראל בתקופת המשנה, בה צמחה בארץ הנצרות ונכתב האונגליון. "מיתקפה" שיווקית כזאת מבעוד מועד ותחדיר לסוכנויות בארצות שונות את האפשרות שתיפתח בפני לקוחותיהם הנוצרים לבלות ימים אחדים בסמוך לירושלים ב"כפר" שיתן להם את התחושה של החיים בתקופה האמורה.

באימוץ תכנית זו יאפשר משרדכם השלמת נאות קדומים כמוקד משיכה ארץ-ישראלי ייחודי לתיירות פנים ולתיירות נכנסת.

אם הצעה זו מקובלת עליך, נשמח להיוועד בכל ההקדים עם הגורמים המתאימים במשרדך ובחמ"ת, כדי לקבוע את קווי היסוד לביצוע במסגרת הרב-שנתית.

 נגה הרוז
 יו"ר ההנהלה

בברכה

 הלן פרנקלי
 מנכ"לית

** TRANSMISSION REPORT **

SID :

Number :

Date : 30-08-01 11:01

Date/Time	30-08 10:59
Dialled number	5663159
Subscriber	972+2+5663159
Durat.	1'30"
Mode	NORMAL
Pages	3
Status	Correct

קשר המידע - לשכת סוכן

תאריך 30/08/01
 שם לקוח לוי יוסף
 סוג עסקה לוקטור
 סוג קשר
 סוג שירות
 סוג מכשיר
 סוג גרסה
 מידע קשר
 מידע מכשיר
 מידע גרסה
 מידע שירות
 מידע סוכן
 מידע נוסף
 מידע אחר

מידע שירות: עסקה לוקטור
 מידע מכשיר: סוג קשר
 מידע גרסה: סוג שירות
 מידע שירות: סוג מכשיר
 מידע סוכן: סוג גרסה
 מידע נוסף: סוג שירות
 מידע אחר:

אשרי
מחמ

תוכנית לפיתוח תשתיות התיירות באזור מטה בניימין מוגשת למשרד התיירות ולחמ"ת (טיוטא ראשונית)

הגופים השותפים בהכנת המסמך:

ההסתדרות הציונית העולמית החטיבה להתיישבות-
חבל ירושלים
מנהלת תיירות "לב הארץ"
עמותת תיירות מטה בניימין
מ.א. מטה בניימין

עורכי התוכנית:

פאני קירשנבאום-מ.א. מטה בניימין
איתי בקר-האגף לכלכלה, החטיבה להתיישבות

ספטמבר 2001

תוכן עניינים:

1. מטרת התכנית.....
2. שיטת העבודה.....
3. יעדי התכנית.....
4. נתונים כלליים.....
5. תאור גאותיירותי.....
6. תפיסת ומדיניות הפיתוח.....
7. עיקרי תוכנית הפיתוח.....
8. תוכנית פיתוח בשלבים.....

1. **מטרת התוכנית:** פיתוח ענף התיירות באזור מטה בניימין, כמנוף לפיתוח כלכלי של הישובים. (מ.א. מטה בניימין, מ.מ. גבעת זאב, מ.מ. הר הדר, מ.מ. קריית ספר, מ.מ. בית אל).

2. **שיטת העבודה:** צוות רב-תחומי הכולל נציגים מהאזור הכין את התוכנית:

- עמי גבירצמן-אדריכל נוף
- אילן גואטה-כלכלן, מנהל האזור
- איציק עופר-מתכנן אזורי
- פאני קירשנבאום-מנהלת עמותת התיירות
- מנחם (מנדלה) שיינברג-מנכ"ל עמותת תיירות "לב-הארץ"
- יובל שחף-יועץ תיירות
- איתי בקר-עורך התוכנית

שיטת העבודה: התוכנית הנה נגזרת של תוכנית אב לפיתוח מטה בניימין. התוכנית מדברת על אסטרטגיית פיתוח משולבת הכוללת:

- ריכוז פיתוח כלכלי במקבצי התיישבות הנגשים תחבורתית.
- פיתוח אזורי תעשייה.
- פיתוח ענפים משלימים :

- ענף התיירות
- ענפי מסחר בהיררכיה
- ענפי השירות
- ענפים ניידים ותעסוקה ביתית

התוכנית הנוכחית נעשתה בחתכים הבאים: תאור מאפייני האזור, פוטנציאל גאו-תיירותי, תאור חלופת פיתוח מרכזית ותוכנית אב כללית, תאור אתרים המיועדים או הנמצאים בשלבי פיתוח.

3. יעדי התוכנית והאמצעים:

יעדי התוכנית:

- א. הגדלת מספר המבקרים והתיירים באיזור מטה בניימין והגדלת מגוון פלחי השוק התיירים.
- ב. הגדלת מקורות התעסוקה מהתיירות
- ג. הגדלת מקורות ההכנסה לתושבי הרשויות והישובים מהתיירות האמצעים:

- פיתוח תשתיות מתאימות כגון: דרכים, ביוב, מים וחשמל.
- פיתוח שירותי אכסון ולינה ברמות שונות.
- פיתוח שרותי הסעדה וחנויות מזון ומזכרות.
- פיתוח האטרקציות הקיימות ויצירת אטרקציות נוספות.
- ניצול העסקים הקיימים בעלי אורנטצייה תיירותית והסבתם להיות חלק מתוכנית הפיתוח: עסקי מזון, מורי דרך, אומנים ואמנים, תעשיות ייחודיות ועיסוקים ייחודיים (מפעל לתפילין, סופרי סתם, חקלאות), ועוד.
- הצעת תוכנית שיווק ופרסום ארצית ובינלאומית.

4. נתונים כלליים על מרחב בניימין: מרחב בניימין משתרע צפונית לירושלים

ובו מ.א. מטה בניימין ומספר רשויות מקומיות. מרחב ההתייחסות הינו גבולות מ.א. מטה בניימין:

- ממזרח: בקעת הירדן-מ.א. בקעת הירדן, העיר יריחו(הרשות הפלשתינאית), וכן חלקה הצפוני של מ.א. מגילות.
- מצפון: השומרון-מ.א. שומרון
- ממערב: איזור שפלת החוף-מגזרת פתח תקוה עד לעמק איילון.
- מדרום: הרי ירושלים-מ.א. מטה יהודה, העיר ירושלים, מדבר יהודה וספר המדבר-עיריית מעלה אדומים, מ.א. מגילות.
- בתווך חוצצים שטחי הרשות הפלשתינאית, שטחי A ברמאללה וסביבתה ושטחי B בעיקר בעיירות ובאיזורים הכפריים.

צירי התנועה המרכזיים-

1. ציר גב ההר-זהו כביש 60 המקשר את כלל ערי גב ההר באיו"ש מג'נין בצפון ועד דהריה שבדרום. הכביש מהווה ציר החיבור האורכי שממנו יוצאות הסתעפויות אל מרקמי ההתיישבות שממזרח וממערב לו. לכביש מספר עוקפים: עוקף יתמא, בית אל, עוקף רמאללה. חשיבותו מבחינה תיירותית ציר צלייני ראשון במעלה המחבר את ירושלים לכיוון שכם ומשם לכינרת ולאורכו אתרים חשובים.
2. הציר המזרחי-זהו כביש 80, "דרך אלון", ציר אורך המקשר את אזור מעלה אפרים עובר בכוכב השחר, ואדי קלט שם נפגש בכביש מ"ס 1, התפצלותו הצפונית מובילה ישירות לפסגת זאב-ירושלים. חשיבותו בכך שמהווה חלופה לכביש הבקעה ומהווה המשך טבעי לצירי מדבר יהודה ולצידו שמורות טבע רבות ומנזרי מדבר.
3. כביש חוצה שומרון-זהו כביש 5, זהו כביש גישה ראשי לאזור השומרון וכן לחלקה הצפוני של מטה בנימין. ראשיתו בצומת גלילות וקצהו המזרחי בבקעת הירדן.
4. כביש ירושלים-ים המלח-זהו כביש 1, שתחילתו בתל אביב וסופו בים המלח. בחלקו המזרחי עובר במדבר יהודה ומעלה אדומים. חשיבותו גדולה מבחינה תיירותית, בהיותו מקשר את השפלה וירושלים עם ים המלח ובקעת הכינרת ומכאן חשיבותו גם כציר צלייני ראשון במעלה.
5. כביש מודיעין-גבעת זאב-ירושלים-זהו כביש 443, המקשר את ישובי מודיעין ומזרח השפלה עם ירושלים.

נתונים דמוגרפיים של האוכלוסייה:

תחומי מ.א. מטה בניימין הנם מהגדולים בארץ. ניתן לחלק את איזורי האכלוס לפי המתחמים הבאים:

- הגוש הדרומי: הישובים לאורך כביש מעלה אדומים –ים המלח והקרובים לירושלים. זהו הריכוז הדמוגרפי המשמעותי ביותר. בין הישובים: מצפה יריחו, פסגות, כוכב יעקוב, כפר-אדומים, אלון, ענתות.
- הגוש המזרחי: הישובים לאורך ציר אלון-ביניהם רימונים, כוכב השחר ומכמש.
- הגוש המרכזי: לאורך ציר גב ההר, כולל שני גושי משנה עיקריים-גוש טלמונים-עופרה –בית אל, צפונית לרמאללה וגוש מעלה לבונה-שילה-עלי דרומית לציר חוצה שומרון.
- הגוש המערבי: זהו הגוש הנכלל כחלק מאיזור מודיעין ובו הישובים: נעלה, מתתיהו, חשמונאים, נילי ומנורה.

האוכלוסיה במטה בניימין מורכבת בעיקרה מדתיים לאומיים, חרדים-לאומיים, וכן מאוכלוסיה חילונית המרוכזת בעיקר בדרום המועצה ובמערבה.

להלן גודל האוכלוסיה בישובים השונים:

שם הישוב	אוכלוסיה(נפש)
אדם	580
אלון	365
בית חורון	614
דולב	710
חדשה	1,209
חשמונאים	1,829
טלמונים	985
כוכב השחר	1,028
כוכב יעקוב	1,115
כפר אדומים	895
מבוא חורון	524
מכמש	725
מנורה	328
מעלה לבונה	459
מצפה יריחו	942
מתיתיהו	450
נווה צוף	995
נופי פרת	200
נחליאל	272
נילי	618
נעלה	119
עטרת	252
עלי	1,474
ענתות	613
עפרה	1,892
עופרים	478
פסגות	1,042
רימונים	476
שבות רחל	373
שילה	927
סה"כ מטה בניימין	22,483
בית אל	3,500
גבעת זאב	10,000
קריית ספר	3,500
הר אדר	2,500
בית אריה	4,000
סה"כ מרחב בניימין	45,500

לגבי המגזר הערבי באיזור רמאללה-אלבירה חיים כ-200,000 פלשתינאים
ובמגזר הכפרי כ-300,000 נוספים.

5. תאור גאון-תיירותי ומאפייני הפיתוח:

איזור מטה בניימין משופע באתרי טבע ונוף על גוניהם השונים, באתרים ארכאולוגיים, היסטוריים, ובאתרי התיישבות עכשווית חשובים. כעיקרו התוכנית מתבססת על תוכניות פיתוח נופיות ע"ס מפות רגישות שנערכו עבור כלל מטה בניימין ועל תוכנית פיתוח נופית-תיירותית שנערכה ע"י משרד דקל לכלל אגן נחל קלט שהינו איזור הפיתוח התיירותי החשוב במועצה. מטה בניימין מהווה למעשה "מודל מוקטן" של א"י, המערב הינו חלקו המזרחי של השפלה המרכזית, גב ההר מייצג את שידרת ההתיישבות ומאפיינים אקלימיים-טבעיים והתיישבותיים ים תיכוניים ובמזרח-השתפלות לכיוון השקע הסורי אפריקאי –ים המלח איזור צחיח בעלי איכויות ייחודיות. כל אלה מאפשרים להפוך את מטה בניימין כאזור אטרקטיבי לתיירים ולמבקרים.

איזור מטה בניימין נחלק למתחמי הפיתוח הבאים:

- איזור ואדי-קלט, האיזור הדרומי: איזור זה מהווה חלקו הצפוני של מדבר יהודה. לואדי קלט תוכנית פיתוח תיירותית מוסדרת, לאגן ושוליו. נקודות הפיתוח המרכזיות הינן: ענתות במערב (ציר כניסה). עין פארה (בפיתוח מרכז מבקרים גדול, כולל הסדרת הנחל). עין פואר-במקום מסעדה וכן מתוכנן המשך הפיתוח-הסדרת דרכים, שרותים ותשתיות אחרות. עין קלט-מרכז מבקרים וספורים. איזור סט. ג'ורג'-מנזר אורתודוכסי החשוב במיוחד לעולם הנוצרי. ארמונות החשמונאים –מתקופת הורדוס ומצודת קיפרוס במערב ואדי קלט. הפעילויות הכלכליות המתקיימות היום באיזור ואדי קלט הינן בשוליו הדרומיים בסמוך לציר אלון: פרויקט ארוח מדברי- "ארץ-בראשית", מרכז שרותי דרך בכפר אדומים, מסעדת תיירות וטיולי אופניים במצפה יריחו.

כל אלה הופכים את ואדי קלט לאיזור חשוב ביותר מבחינת פלח השוק התיירותי- המדברי, הצלייני-כחלק המחבר בין ירושלים לאתר הטבילה ולעיר יריחו.

- ציר גב ההר, האיזור המרכזי: זהו ציר המרכזי ואורך גב ההר ובעל חשיבות רבה לכל הדתות בעיקר ליהדות ולנצרות. הציר במקטעו באיזור מטה בניימין, יוצא מירושלים, עובר *פאאאלפה זמית וניה* החשובים

מאוד לנצרות, עובר 1998/16, זהו ישוב גדול ומטופח בעל פוטנציאל תיירותי עם התחלות תיירותיות. בעפרה נמצאת מדרשת בניימין שהנה למעשה בי"ס שדה היחיד באיזור בניימין ובקעת הירדן. בנוסף קיימות תופעות גאולוגיות-מערניות יחודיות לארץ והגן תופעות קרסטיות בדמות פירים אנכיים המכונים "בורות", בהם ניתן לרדת. המקום מהווה מרכז לחקר מערות אותו ניתן יהיה לפתח בעתיד. בתכנון הקמת מרכז ארכאולוגי בשיתוף קמ"ט ארכיאולוגיה שיהווה בסיס לשמירת ממצאים מכל איזור מטה בניימין. עופרה מתאימה היום לביקורי קבוצות נוער, תיירות פנים ונוצרים אוהדי ישראל המעוניינים לראות התיישבות מתחדשת. בישוב *ג'ית א* שהינו ישוב גדול באיזור קיים מפעל תפילין שמהווה כבר היום אבן שואבת. בתכנון הוספה למפעל מרכז ביקורים קטן, בנוסף לטיילת תצפיות מיוחדת בישוב. *ה ספ* הינו גולת הכותרת לאורך הציר. האתר מהחשובים ליהדות בו שכן המשכן, נמצא בתחומי הישוב שילה. באתר תל שילה בו נחשפו חומת סוגרים ומבנים מתקופת בית ראשון, שרידי 4 כנסיות מהתקופה הביזנטית ואלמנטים חקלאיים. באתר נעשו לאורך שנים פעולות פיתוח בסיסיות הכוללות: מבנה מנהלה וקפטרייה זמניים, מבנה שירותים, חיזיון אור קולי, מינאטורה מוזהבת של המשכן, מגרשי חניה, שבילים באתר ומגדל תצפית. ברור, שכדי לשדרג את האתר נדרש, מעבר לשיקום הכנסיות בעלות הפספסים המרהיבים, לחפור האתר ברמת שחזור ולנסות לאתר סופית מקום המשכן, מה שיהפוך אותו לאתר שני מבחינת חשיבותו למבקרים, לאחר ירושלים ביחד עם העיר חברון. באיזור תל שילה ניתן לשלב הביקור במאחזים הרוחניים הכוללים ישיבות ומוסדות חינוך מסוגים שונים, כמו גם תשתיות פנאי והסעדה בישובים עלי ושילה היכולים לשרת גם את המבקרים. המאחזים באיזור שילה לובשים ציביון של "חוות" ומצפים גליליים בהם ניתן למצוא יקב, עדרי צאן, חקלאות אורגנית ועוד. ללא ספק הם יכולים לעבות מוקדי העניין באיזור שילה.

• **דרך ספר המדבר - "דרך אלון"**, זו הדרך שתחילתה באיזור ואדי קלט והממשיכה לכיוון מעלה אפרים, בהמשכה יורדת באיזור פצאל לבקעה והתפצלותה יוצרת דרך המשך חלופית עד דרומית לבית שאן. מקטע זה מתאים לפיתוח תיירות מדבר, תיירות התיישבותית וכן תיירות

חוייתית. להלן מצאי האתרים המאפשר פיתוח: 1. *פאנצ'יט-לאורך* דרך אלון פזורים כנסיות ומזרים ומקומות הקשורים בנצרות. השומרוני הטוב, א-זחלק, ואדי מכוך, חירבת כליה שברימונים, עין סמיה וחירבת גיבעית. שיקום חלקי של הכנסיות יכול להיות אטרקטיבי לסוג מסויים של תיירות צליינית, המעוניינת ללמוד סוגים שונים של מזרים מרשית תקופת הנזירות. 2. *פאנצ'יט-לאורך* הציר שמורות טבע גדולות המשתפלות לכיוון בקעת הירדן. השמורות העיקריות המוצעות לפיתוח הינן *פאנצ'יט-לאורך* בואדי זה מצויים מספר אטרקציות: שרידי מזר מהגדולים במדבר יהודה, מאות מערות וביניהן מערת מכוח, אחת הגדולות בארץ. במערות אלה השתמשו נזירים ופליטים יהודים בתקופה הרומית. באחת מהמערות נמצא מקווה בעוד שבמערת נטיפים קטנה נמצא אוצר. אתר שני המומלץ לפיתוח הינו *פאנצ'יט-לאורך* הנמצא סמוך לשוב בעל שם זהה. בכוכב השחר תצפית מרהיבה לכיוון בקעת הירדן ולמערב בניימין. בשלבי הקמה מרכז חוייתי המגשר בין הנתונים הטבעיים של האיזור למפגש עם התיישבות עכשווית ועם כמה מרכיבים-הדגמתיים, מתקופת התנך. מוצע ליצור חיבור מדרך אלון ברמה נאותה מערבה לשילה ובכך לחזק הן את ציר אלון והן את מתחם שילה.

• **הציר הדרום מערבי-** זהו הציר העולה מהשפלה מכיוון לטרון, עובר דרך *פאנצ'יט-לאורך* שהינו אתר טבע חשוב בתחומי המועצה, חוצה את בית חורון (גן חיות תנכי), בהמשך ניתן להגיע *פאנצ'יט-לאורך* שהמסורת מזהה אותו כמקום קבורתו של שמואל הנביא. בשנים האחרונות נערכות במקום חפירות ארכיאולוגיות מקיפות, במהלכן נתגלו שרידי מבנים מהתקופה החשמונאית ומבני קמרונות רבים.

6. תפיסת השוק התיירי ומדיניות הפיתוח

וצע לפתח התיירות במטה בניימין תוך דגש על הפוטנציאל השיווקי ושמירה על העקרונות הבאים:

בהתאם לפלחי השוק הרלבנטיים:

1. תיירות צליינית אוהדת ישראל ←

הכרת ההתיישבות היהודית, אתרים בהיסטוריה ערש הנצרות והיהדות. לדוגמא - תל שילה מקום המשכן, סיפור עלי וחנה, יערות קדומים והתיישבות חדשה, ראשית הנצרות.

2. תיירות פנים דתית/דתית לאומית ←

חוייה רוחנית של ביקור באתרים תנכיים כמו תל שילה, נחל קלט ונבי סמואל ביחד עם ביקור במסגרות לימודיות וחינוכיות שונות. כמו כן הכרת צורות התיישבות שונות בהווה, הכרת העבר הייחודי של האיזור, ביקור במרכזי מבקרים ואתרי נוף וטבע.

3. תיירות פנים חילונית ←

תולדות ההתיישבות החדשה, פארקים, דרכי נוף ומעיינות, תיירות חקלאית, הכרת ההתיישבות בהווה.

בהתאם לייתרונות והחסרונות היחסיים של מטה בניימין:

הייתרונות היחסיים הינם עתירות השטח והמצאי האקלימי והנופי המשלב שפלה, הר ומדבר. האוכלוסייה היהודית הנה רב גונית בצביונה הדתי והחילוני וכן בצורות ההתיישבות השונות והנה בעלת רמה סוציאו-אקונומית והנעה אישית גבוהה. אוכלוסיה זו, מטבע הדברים בעלת עניין במשיכה מרבית של תנועת מבקרים לסוגיה.

החסרונות היחסיים נובעים בעיקר מבעיות גישה באיזורים מסויימים. זאת בעיקר בגלל המצאות הרשות הפלשתינאית בתווך. תוך שימור והתייחסות לקיים:

פיתוח התיירות יעשה תוך שמירה על הציביון הקיים המתייחס לשמורות טבע, דרכי נוף, גנים לאומיים, מורשת תרבותית ודתית של כל הדתות. תוך התייחסות לאיזורי תיירות משיקים:

פיתוח תוך השלמתיות ושיתוף פעולה עם איזורים משלימים:

בצפון: עם העיר ירושלים, מעלה אדומים ו.מ.א. מגילות (איזור ים המלח). במזרח

תוך שיתוף פעולה עם מ.א. בקעת הירדן, בצפון עם מ.א. שומרון, ובמערב עם

הרשויות המתאימות בתחומי הקו הירוק. בעתות רגיעה מתמשכת יתאפשר שיתוף פעולה עם הרשות הפלשתינאית סביב אינטרסים משותפים כגון פיתוח צירי צליינות.

פיתוח מתואם עם כל הגורמים:

-חברה ממשלתית לתיירות/משרד התיירות

-קרן קיימת לישראל

-הרשויות המקומיות באזור

-החטיבה להתיישבות

-רשות שמורות הטבע והגנים הלאומיים

-קמ"ט ארכאולוגיה

-מע"ץ

7. עיקרי תוכנית האב:

מוצע לפתח התיירות במטה בניימין בראייה שיווקית, בהתאם לפוטנציאל השוק. בהתאם לכך ניתן להגדיר את מוקדי הפיתוח הבאים:

- **האיזור הדרומי:** פיתוח אגן נחל קלט כמוקד רוחבי המקביל לציר מעלה אדומים ממנו יהיו "שערים, והסתעפויות לכיוון ירושלים, דרך אלון ויריחו. פיתוח אלמנטים נופיים, צלייניים והרפתקניים מוצע במספר מוקדים לאורך תואי הנחל. מוצע שעיקר ריכוז מוקדי הפעילות והאכסון יהיו בשוליו הדרומיים: בים המלח-חוף בניימין, במתחם המתוכנן-השומרונים הטוב, באיזור אלון(ארץ בראשית), במצפה יריחו מרכז יציאה לטיולי הרפתקנות וכן הקמת מלון ייחודי.
- **האיזור המזרחי:** דרך אלון בו יודגש הקשר לבקעת הירדן ולפיתוח אכסטנסיובי נקודתי המתאים לתיירות פנים ולתיירות נוצרית ייחודית. מוצע לפתח שמורות טבע, שיקום בסיסי של מנזרים, מרכזי הדרכה ויציאה לטיולים, כמו כן מספר מצפורים.
- **האיזור המרכזי:** זהו ציר גב-ההר בו מוצעים לפיתוח אתרים היסטוריים ואתרי טבע ונוף ייחודיים כגון מערות קארסט ושמורות יער. בציר הציר מוצעים לפיתוח אתרי לינה עממיים כגון מדרשה משופרת בעופרה ויחידות ארוח בישובים.
- **האיזור הדרום מערבי:** מוצע לפיתוח ציר פארקים ונקודות מנוחה.

8. תוכנית פיתוח בשלבים

פיתוח תשתיות תיירותיות במטה בניימין יעשה בראיה שלבית, לפי סדרי עדיפויות למתחמים מרכזיים שהנם גרעין למוקד פיתוח כלכלי. המטרה הינה חיזוק מוקדים קיים וקישורם אלה לאלה. להלן תיאור מוקדי הפיתוח המרכזיים:

1. נחל קלט-

- הקמת שערים בכניסה לנחל
- הקמת מצפורים וטיילות נוף
- פיתוח מרכזי המבקרים בעין פארה ובין קלט
- שיפור איזור מעיין פאר והפיכתו למוקד כלכלי
- חיזוק הקשר לסט. ג'ורג' דרך שיפור הדרך ממצפה יריחו
- הקמת מתחם אכסון ופעילויות משלימות בישובים אלון ומצפה יריחו

2. ציר אלון-

- הקמה ופיתוח 4 מצפורים לפחות
- שיקום חלקי של כנסיות ומנזרים
- שיפור תואים של מסלולי טיול
- הקמת מרכז הפעלה וביקור הכוכב השחר
- חיזוק הקשר לכיוון תל שילה באמצעות שיפור הדרך

3. ציר גב ההר-

- פיתוח תל שילה ושיחזורו, כולל הקמת מבנה מבואה
- פיתוח איזור עפרה כמוקד רוחני, מוזיאון איזורי.
- פיתוח נקודות נוף ואתרים לאורך המסלול

4. איזור מודיעים-

- פיתוח פארק קנדה כחלק ממתחם לטרון
- הקמת מרכז חווייתי חקלאי במבוא חורון
- המשך שיקום נבי סמואל

**תוכנית השקעות לטווח השנתיים
הקרובות-עלויות, מקורות ושימושים**

ריכוז עלויות פרויקטים תשתיתיים בתיירות במטה בניימין

מ"ס	הפרוייקט	עלות בש"ח	מימון חטיבה+מועצה	קק"ל	מימון אחר	מבוקש מהחמ"ת	עדיפויות
1	נחל קלט	8,600,000	2,020,000	3,910,000	340,000	2,330,000	א
2	תל שילה וסביבותיו	8,100,000	1,250,000	1,050,000	2,150,000	3,650,000	א
3	ציר אלון	1,550,000	250,000	230,000	90,000	980,000	ב
4	מרכז גב ההר	10,600,000	1,030,000	120,000	2,770,000	6,680,000	ג
5	פארק קנדה	6,000,000	300,000	2,000,000		3,700,000	ג
6	גן לאומי נבי-סמואל	800,000		100,000	200,000	500,000	ג
7	מצפורים ודרכי נוף	450,000	100,000	150,000		200,000	ב
	סה"כ	36,100,000	4,950,000	7,560,000	5,550,000	18,040,000	

תוכנית השקעות ומימון דו שנתית לתחום התיירות במטה-בניימין

פרוייקט נחל קלט

מ"ס	סעיף ההשקעה	עלות בש"ח	מימון חטיבה+מועצה	קק"ל	מימון אחר	מבוקש מהחמ"ת
1	פיתוח עין פארה שלב ב'	4,000,000	700,000	2,500,000		800,000
2	תשתיות בעין פואר	1,200,000	500,000	500,000		200,000
3	תשתיות בעין קלט	1,200,000	300,000	400,000	200,000	300,000
4	דרך-סט.ג'ורג'	700,000	100,000	100,000	80,000	420,000
5	פיתוח מבואות	500,000	100,000	150,000	60,000	190,000
6	פיתוח מצפורים	500,000	120,000	160,000		220,000
7	פיתוח אחר	500,000	200,000	100,000		200,000
8	סה"כ	8,600,000	2,020,000	3,910,000	340,000	2,330,000

פרוייקט תל שילה וסביבותיו

מ"ס	סעיף ההשקעה	עלות בש"ח	מימון חטיבה+מועצה	קק"ל	מימון אחר	מבוקש מהחמ"ת
1	תכנון ופיתוח ראשוני	350,000	100,000			250,000
2	השלמות פיתוח ושימור/שיחזור	5,000,000	500,000	500,000	2,000,000	2,000,000
3	מבנה מרכז מבקרים	2,000,000	500,000	200,000	150,000	1,150,000
4	מעיינות שילה	350,000	70,000	200,000		80,000
5	דרך "החוות" מסובב שילה	400,000	80,000	150,000		170,000
6						-
7						-
8	סה"כ	8,100,000	1,250,000	1,050,000	2,150,000	3,650,000

פיתוח לאורך ציר אלון

מ"ס	סעיף ההשקעה	עלות בש"ח	מימון חטיבה+מועצה	קק"ל	מימון אחר	מבוקש מהחמ"ת
1	מנזר רימונים	200,000	50,000	50,000	50,000	50,000
2	פיתוח מצפורים	350,000	100,000	100,000		150,000
3	פיתוח שמורת כוכב השחר	800,000	80,000	80,000	40,000	600,000
4	פיתוח אכסטנסיבי שמורות	200,000	20,000			180,000
	סה"כ	1,550,000	250,000	230,000	90,000	980,000

פיתוח איזור מרכז גב ההר

מ"ס	סעיף ההשקעה	עלות בש"ח	מימון חטיבה+מועצה	קק"ל	מימון אחר	מבוקש מהחמ"ת
1	אתר סופרי הסת"מ בבית אל	300,000	50,000		100,000	150,000
2	מרכז ארכאולוגי עופרה	4,000,000	70,000		1,500,000	2,430,000
3	מרכז מערני עפרה	3,000,000	60,000		1,000,000	1,940,000
4	כוכב יעקוב	3,000,000	800,000	70,000	70,000	2,060,000
5	פיתוח יערני מכלול אום-צפא	300,000	50,000	50,000	100,000	100,000
6						-
	סה"כ	10,600,000	1,030,000	120,000	2,770,000	6,680,000

משה ריגל - פיתוח

מכתב זה נשלח בפקס.

משרד התיירות
ירושלים
המנהל הכללי

כ"ד תשרי, תשס"ב
11 אוקטובר, 2001
4888-0002-2001

לכבוד
מר נגה הראובני
יו"ר הנהלת נאות קדומים

שלום רב,

הנדון: אישור

תוכנית השיווק של נאות קדומים הועברה לעיוני.

הנני מאשרת את התוכנית לאחר בדיקתה על כל מרכיביה כולל הפעילויות השיווקיות לשם מכירת ופרסום האתר בארץ ובחו"ל.

הנני מאחלת לכם בהצלחה בפיתוח האתר, שבשיווק מושכל ונכון, יהפוך להיות אתר תיירות ברמה בינלאומית.

בברכה

מירה אלטמן

העתקים: מר משה ריגל - סמנכ"ל תכנון ופיתוח
מר חזי צאיג - מנכ"ל חמ"ת

*** TRANSMISSION REPORT ***

SID :

Number :

Date : 11-10-01 12:47

Date/Time	11-10 12:47
Dialled number	089770766
Subscriber	089770766
Durat.	0'30"
Mode	NORMAL
Pages	1
Status	Correct

*** Correct : Manual communication ***

08-9770766

אברהם הכהן

אברהם הכהן

השנים

073

ה' בחשון התשס"ב
22 באוקטובר 2001
מספרנו : 5849

הנדון : פרוטוקול צת"פ מספר 6/2001 מיום 21.10.01

צנח 3

השתתפו :
מ. ריגל, יו"ר
י. ארגז, משרד התיירות
ט. וענונו, משרד התיירות
ג. שניר, משרד התיירות
א. תמרי, משרד האוצר
נ. פרץ, חמ"ת
ד. מינגלגריין, חמ"ת

מצדה: הציגו- מודי אורון, א. לויטן, ז. מרגלית

נציגי רטי"ג הציגו טבלה מקורות מול הוצאות בפועל בפרויקט כאשר לפני תביעות קבלנים ישנה יתרה של 4,217 ש"ח (מסמך 1 רצ"ב).
הוצג מסמך לשימושים ביתרות (מסמך 2 רצ"ב) כולל החלפת שטח עם היזם (היזם יקבל 340 מ"ר במפלס אחיד ויותר על 740 מ"ר במפלס העליון) לטובת מוזיאון עתידי.
נציגי רטי"ג נשאלו על סדר עדיפויות והובהר כי מבנה הביוב הינו הכרחי ולכן נשאר כ- 3.5 מלש"ח לחלוקה בין האלמנטים הנוספים. סדר העדיפות לביצוע ב- 2002 יקבע במשותף בין החמ"ת לרטי"ג במסגרת התקציב המאושר.
על מנת לממן את החסר יעשה מאמץ לתקצב 5 מיליון ש"ח ב-2003.
הוצג הצורך לאפשר פיזור הקהל בהתאם לתכנית הרב שנתית בבמת ההר. עלות הפעלת צוות עובדים עצמאית לביצוע המשימות שהוצגו מוערכת בכ- 2 מיליון ש"ח.
הנושא יתוקצב במסגרת תקציבי רטי"ג בתקציב 2002 וממקורות משרד העבודה. תוכנית העבודה והעלויות יקבעו בין החמ"ת לרטי"ג.
לגבי 2003 הנושא ייבדק לקראת אמצע 2002.

קריטריונים לראש שטח:

הוצגו ואושרו הקריטריונים לראש שטח הרצ"ב.

מבואת עין גדי:

בשנת 2000 הפרוייקט תוקצב ב- 1.1 מיליון ש"ח. בשנת 2001 הוקצב סך של 500 אלף ש"ח כיוון שלא נראה שהפרוייקט יבוצע. על מנת להשלים את התקציב המקורי, מאושר סך של 600 אלף ש"ח ל- 2002 מתוך תקציב מואה (400 אלף ש"ח) ותקציב מצפה רמון (200 אלף ש"ח).

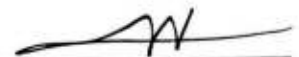
ניר עם:

הוחלט על גמר הפיתוח הנופי באזור סובב פרוייקט המים בניר עם בעלות של עד 200 אלף ש"ח מתוך תקציב מצפה רמון.

רשם: דוד מינגלגרין

מאשר - מ. ריגל, יו"ר

מאשר מ. אלטמן - מנכ"ל משרד התיירות

↓

תקציב מצדה עדכון אוקטובר 2001 לשנים 1999-2002 (באלפי ש"ח)

מקורות התקציב:

מקור	תקציב מעודכן
משרד התיירות	63,000
יזם שטחים מסחריים	11,000
ביטוח לאומי	3,540
ערבות מי ערד	1,756
הכנסות ממכרזים	135
משרד התיירות - תוספת לחשבונות סופיים	3,840
משרד התיירות - עבודות נוספות	6,160
סה"כ	89,431

הוצאות בפועל (משוערות):

נושא	שימושים מעודכנים
מבנה המבואה המזרחית	46,866
תכנים במבנה המבואה	3,130
פיתוח	15,201
גשר המצוק	5,589
תשתיות	952
מבואה זמנית	700
במת החר	12,777
יתרה לעבודות פיתוח והשלמות המבואה	4,217
סה"כ:	89,431

הערות:

1 התקציב אינו כולל בצ"מ.

ב' באב התשס"א
22 ביולי 2001
מספרנו: 5349

תשתיות ראש שטח למיזמים פרטיים בנגב - קריטריונים

רקע:

בנגב קיימים מיזמים תיירותיים יחודיים המרוחקים מישוב והנדרשים להתחבר לתשתיות מרוחקות. המיזם אינו עונה לקריטריונים של "מפעל מאושר" ולכן אין מימון כפול לתשתיות ואין דרך אחרת לסייע במימון ההתחברות לתשתיות. לפיכך, ינתן סיוע עפ"י העקרונות הבאים:

שיטה:

- א. תשתית לראש שטח משמעה דרך, כביש, ניקוז, תיעול, מים, ביוב, חשמל ותקשורת, חניות בשטח הציבורי, גינון ונוף וכן תשתית מיוחדת בפרוייקט הנובעת מאופיו התיירותי.
- ב. הפרוייקט מעוגן בתוכנית סטטוטורית תקפה או שניתנה הרשאה ממנהל מקרקעי ישראל לתכנון ופיתוח השטח, וכן נבדק ע"י חמ"ת ונמצא ראוי בהיבט תיירותי.
- ג. המיזם נמצא בתחום שיפוטן של מועצות אזוריות או מקומיות.
- ד. ההתקשרות לביצוע העבודה תהיה בין החמ"ת לבין הרשות המקומית, אפשר ותתקיים התקשרות משולשת בין חמ"ת, רשות מקומית וגוף ציבורי נוסף (קק"ל, רשג"ל וכיו"ב). בהתקשרות יוגדרו תחומי אחריות (תכנון, ביצוע ותחזוקה) ודרך העברת תשלום לרשות המקומית או לגוף הציבורי, כנהוג עפ"י נהלי חמ"ת.
- ה. ביצוע העבודה יהיה על הרשות המקומית או מי מטעמה או ע"י גוף ציבורי מוכר כגון קק"ל, רשג"ל או גוף ציבורי אחר, עפ"י נהלי חמ"ת.
- ו. הרשות המקומית לא תגבה דמי פיתוח מהמיזם עבור אותן עבודות פיתוח.
- ז. הרשות המקומית תתחייב לקבל לאחרייתה, לתפעולה ולאחזקתה את התשתיות שבוצעו.
- ח. לפני אישור ההקצבה יש לוודא כי בידי היזם כל מקורות המימון לביצוע המיזם במלואו לרבות השלמת התשתיות לראש שטח.
- ט. גובה השתתפות מירבי למיזם: - 200,000 ש"ח. הסכום יתעדכן מידי שנה ב - 1 לינואר עפ"י מדד מחירי הבניה הידוע באותו מועד.
- י. הגשת הבקשה לחמ"ת תעשה בכתב ע"י הרשות המקומית ויצורפו אליה אמדנים ותוכניות שהוכנו ע"י מתכננים או מהנדסים.

115

תכנון (אגף ג' א"י)

מכתב זה נשלח בפקס.

משרד התיירות
לשכת המנהל הכללי

כ"ה חשוון, תשס"ב
11 נובמבר, 2001
5412-0002-2001

סיכום דיון פנימי בנושא אכסניות הנוער, מיום רביעי 7/11/2001

נוכחים: מירה אלטמן, משה ריגל, עובד קדמי

מטרת הפגישה הינה לדון בתכנון אכסניות הנוער לשנים 2003 – 2006.

סוכם

מבחינתנו, אנו רואים בחיוב את המוצר, והתוכניות לשנים 2003-2006 תיבדקנה במשרד, על ידי משה ריגל (כל החומר בנושא הועבר מהמנכ"ל למשה ריגל)

מדובר על הסכם חדש, בשיתוף עם משרד החינוך, על פי עקרונות המסגרת של ההסכם הקיים ושל תוכנית ההשקעות הקיימת עם המשרד עד היום.

אביטל לוי
למשתתפים
למעקב

רשמה:
העתקים:

משרד החירות
לשכת המנהל הכללי

למשרד החירות
אילנה

אילנה רייז
יבנה רייז

כ"ה חשוון, תשס"ב
11 נובמבר, 2001
5412-0002-2001

סיכום דיון ביניים בנושא אכסניות הנוער, מיום רביעי 7/11/2001

נוכחים: מירה אלטמן, משה ריגל, עובד קדמי

ניגרת הפגישה הינה לדון בתכנון אכסניות הנוער לשנים 2003 - 2006.

סוכס

מבחינתנו, אנו רואים בחיוב את המוצר, והתוכניות לשנים 2003-2006 תיבדקנה במשרד, על ידי משה ריגל (כל החומר בנושא הועבר מהמנכ"ל למשה ריגל)

מדובר על הסכם חדש, בשיתוף עם משרד החינוך, על פי עקרונות המסגרת של ההסכם הקיים עם המשרד עד היום

לשכת החירות - התקיימה

רשמה:
העונקים:
אביטל לוי
למשתתפים
למעקב

אביקום קצבתי

✓ קצבתי קצבתי .

היום יום יקום מאושר ,

+

אל:

התאריך

31.10.01

מאת:

חיק מס'

הנדון:

סימוכין:

מיכ"ה

אנו לראות וזכרנו את הקול (כיהם ושנות שני
צבאים בסוכים המוצב:

1) לפי אנו את צבוקה סגור - אמריה סגור
הפסיקה

2) אפואים כי הצוות של אולדחמנין יפיתח
המשלח ישיק זנות את הנושא

אנו הנחיות"ק

מיכ"ה

אבוט

אזולס

א

Faint, illegible text or markings in the lower central area of the page.

משרד התעבורה
מ"מ - 15

משרד התיירות
לשכת המנהל הכללי

וי חשון, תשס"ב
23 אוקטובר, 2001
5047-0002-2001

סיכום פגישה בנושא אכסניות הנוער, מיום ראשון 14/10/2001

נוכחים: מירה אלטמן, הילה יצחק - משרד התיירות
אורי דגול, ~~צביקה ספק~~ - אגודת אכסניות הנוער (אני"א)
X
אורי דגול

35% ירידה בלינות באכסניות השנה, בעיקר לינות של תיירים.
מדובר בתיירות רגישה יותר מזו של תיירות במלונות חמישה כוכבים, ובהתאם לכך, המצב חמור יותר.

קיים פער גדול בין מרבית האכסניות באני"א לבין 7 אכסניות ספציפיות, מבחינת התשתיות.

התוכנית הנבנית לטווח של עד שנת 2006, צריכה להעמיד סטנדרט אחיד לרשת, ומצפים שמשרד התיירות ישתתף באותם שיעורים שהשתתף בהם עד כה.

שתי טכניקות לקידום:

1. להאריך את ההסכם הקיים המדבר על הפרוייקטים, ולשנות את המספרים בהתאם.
2. לבנות הסכם חדש.

סיכום - מנכ"לית משרד התיירות

ראשית, יש להעדיף הארכת הסכם קיים ולא בנייתו של חדש.
שנית, תזומן ישיבה פנימית במשרד התיירות עם כל הגורמים הנוגעים בנושא, על מנת לבחון דרכים לקידומו.

כאשר צוית אולי תכניג ופירוח במסגרת התיירות, ופיק חזונית את הנוסחים

רשמה: אביטל לוג
העתקים: למשתתפים
למעקב - תת סאה

משרד התיירות
לשכת המנהל הכללי

כ"ה חשוון, תשס"ב
11 נובמבר, 2001
5412-0002-2001

סיכום דיון פנימי בנושא אכסניות הנוער, מיום רביעי 7/11/2001

נוכחים: מירה אלטמן, משה ריגל, עובד קדמי

מטרת הפגישה הינה לדון בתכנון אכסניות הנוער לשנים 2003 - 2006.

סוכם

מבחינתנו, אנו רואים בחיוב את המוצר, והתוכניות לשנים 2003-2006 תיבדקנה במשרד, על ידי משה ריגל (כל החומר בנושא הועבר מהמנכ"ל למשה ריגל)

מדובר על הסכם חדש, בשיתוף עם משרד החינוך, על פי עקרונות המסגרת של ההסכם הקיים ושל תוכנית ההשקעות הקיימת עם המשרד עד היום.

אביטל לוי
למשתתפים
למעקב

רשמה:
העתקים:

רח' המלך גיורג' 24 ירושלים 94262 טל. 02-6754830 פקס. 02-6241870

TYPE : MEMORY TX	MODE	E - 96	00'28	01	482	OK
TRANSMIT : 2P6558430	DURATION	PAGE	SESS	RESULT		

DATE: 11/14 12:02
TEL: 97226754974

NAME: MINISTRY OF TOURISM

*****
* TRANSMIT MESSAGE CONFIRMATION REPORT *
*****

משרד התיירות
המנהל הכללי

סימוכין: 97-02-7554

זימון לפגישה בלשכת מנכ"ל

ד"ר יעקב
מנכ"ל

מנכ"ל

תאריך: 11 / 10 / 11

מאת: ס' אה אהן

1. אל:

- _____ 5. _____ 1. משה לוי
- _____ 6. _____ 2. ס' אה אהן
- _____ 7. _____ 3.
- _____ 8. _____ 4.

2. (א) על קיום פגישה בתאריך _____, שעה _____.

3. (ב) ביטול פגישה בתאריך _____, שעה _____.

4. (ג) דחית פגישה מיום 29/10/11, שעה 16:00 לתאריך 10/11/11, שעה 18:00.

5. מקום הפגישה _____ אלפי מנ"ל

6. נושא הפגישה _____ פתיחת קו"מ בלשכת מנכ"ל

7. משתתפים מחוץ למשרד _____ ויא לע"ר

8. מצ"ב חומר _____

9. נא התייחסותכם/חוו"ד עד לתאריך _____

השתתפותכם נדרשת בפגישה.

תודה,
סימה אהן ס' אה

משרד התיירות
המוהל הכללי

סימוכין: 97-02-7554

זימון לפגישה בלשכת מנכ"ל

קוס

תאריך: 10 / 09 / 10

מאת: סגן שגן

1. אל: ^{קובץ} ^{מזל} משה כהן

2. חמ"ל ^{10/9} ^{תוני}

_____ .5

_____ .6

_____ .7

_____ .8

_____ .3

_____ .4

2. על קיום פגישה בתאריך 10/09/10, שעה 13:00

3. ביטול פגישה בתאריך _____, שעה _____

4. דחית פגישה מיום _____, שעה _____ לתאריך _____ שעה _____

5. מקום הפגישה סלון מנכ"ל

6. נושא הפגישה פנויקס קה"ל

7. משתתפים מחוץ למשרד 10 שגן - קה"ל אחת צרוב

8. מצ"ב חומר _____

9. נא התייחסותכם/חוו"ד עד לתאריך _____

השתתפותכם נדרשת בפגישה.

תודה,
סימה שגן

סיומה

מורה מבקש פיון
(מחבר רשימת השלמות)
כינויאל פרנייה-ס-ה"ר

אברהם
אברהם

4.6.01

ישיבת נתיבות / אגודת ישראל
- ישיבת נתיבות

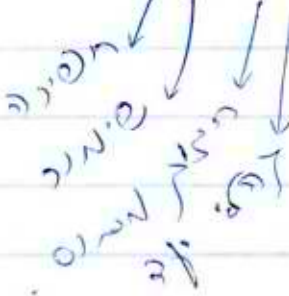
08-9986100

מנהל המרכז
בית המדרש

התקשרו אלינו משרד החינוך -
משרד החינוך ירושלים -

משרד החינוך ירושלים -

משרד החינוך ירושלים -

משרד החינוך ירושלים -

* משרד החינוך ירושלים -

משרד החינוך ירושלים -

משרד החינוך ירושלים -

2/9/01

משרד החינוך ירושלים -

Handwritten signature or mark.

נירים: בית הכנסת העתיק - מעון

הפיתוח המתוכנן כולל:

פיתוח סביבתי

- דרכי גישה וחניה. שבילים. חניונים. שירותים. נטיעות. אומדן ביצוע כ- 350 אלף ש"ח.

הסדרת המבנה

קירוי, נגישות לנכים, שילוט - אין עדיין אומדן.

שיקום הפסיפס וסביבתו

אומדן ביצוע כ- 150 אלף דולר ארה"ב.

אתר בית הכנסת העתיק, הנמצא ליד קבוץ נירים, התפרסם בזכות רצפת הפסיפס המיוחדת שנחשפה בחפירות הארכיאולוגיות.

בית הכנסת הזה הינו אחד מתוך סדרה של בתי כנסת מהתקופה התלמודית (רומית-ביזנטית), הנמצאים בצפון הנגב.

האתר נמצא בתוך יער שניטע ע"י קק"ל.

בעבר בנתה המועצה האזורית אשכול מבנה לקירוי הרצפה והכשירה את האתר לביקורי קהל. מאז התגלה כשל במבנה והוא מהווה היום סיכון בטיחותי. כמו-כן, הוא אינו מותאם לביקורי נכים.

כיום מבקרים באתר קבוצות מאורגנות ומשפחות ורמת הביקורים הינה בסדר גודל של מספר אוטובוסים ליום.

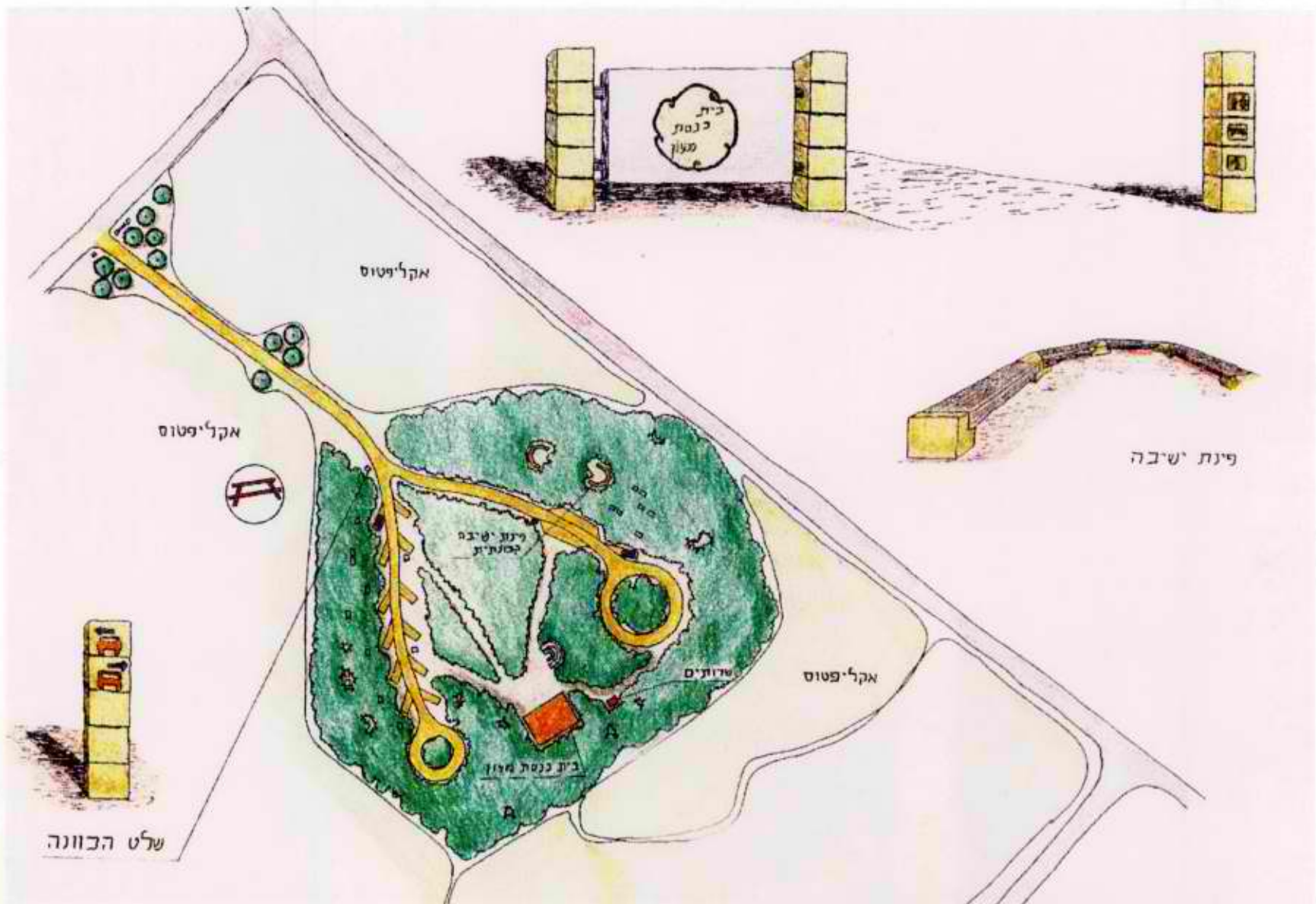
מרחב דרום ממליץ לפתח את האתר במסגרת של פרויקט לפיתוח אתרים ארכיאולוגיים יהודיים ופתיחתם לקהל.

חלופה א

- נטיעה חדשה
- שיחים
- צצים קיימים
- חניון זמני
- מכולת אשפה
- שירותים
- שולחן פיקניק
- שלט כיוון

חלופה ב

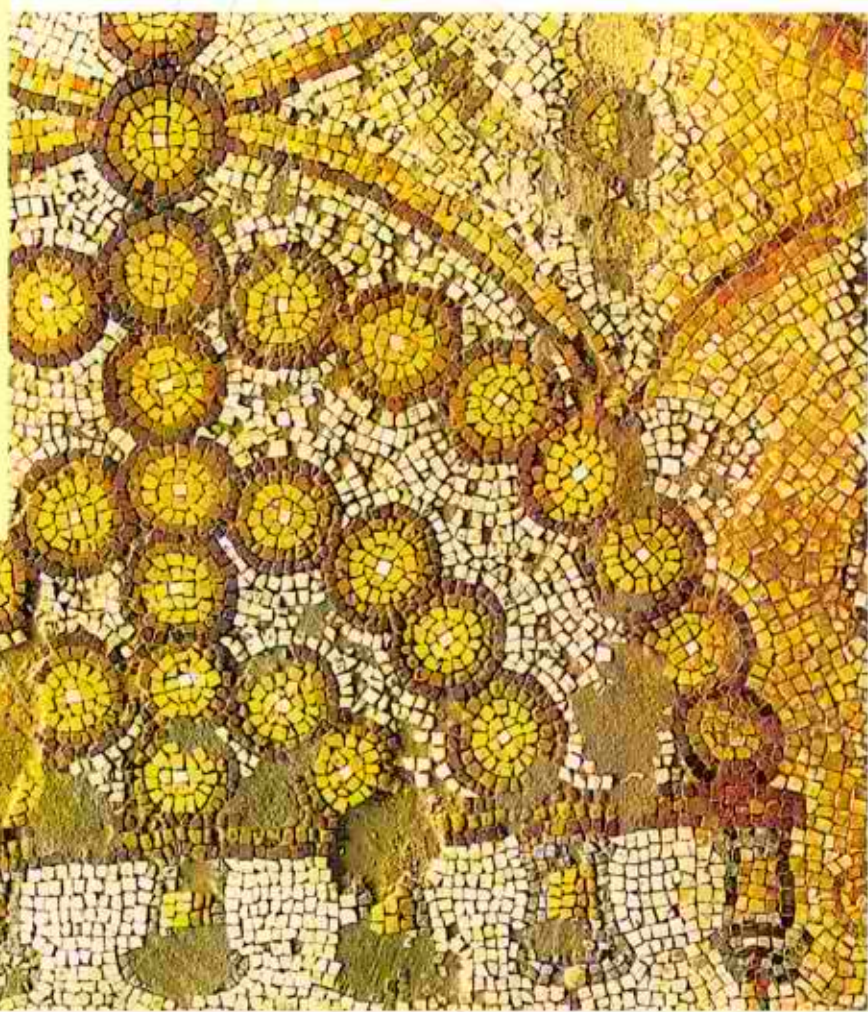

לוגו - לוגו מסמך מג מילי

זאת מילי מילי מילי מילי מילי

תכנון אורגני - 1870-547

מכתב זה נשלח במקס.

משרד התיירות
לשכת המנהל הכללי

ו' חשוון, תשס"ב
23 אוקטובר, 2001
5047-0002-2001

סיכום פגישה בנושא אכסניות הנוער, מיום ראשון 14/10/2001

נוכחים: מירה אלטמן, הילה יצחק - משרד התיירות
אורי דגול - מנכ"ל אגודת אכסניות הנוער (אנ"א)

אורי דגול

35% ירידה בלינות באכסניות השנה, בעיקר לינות של תיירים.
מדובר בתיירות רגישה יותר מזו של תיירות במלונות חמישה כוכבים, ובהתאם לכך, המצב חמור יותר.

קיים פער גדול בין מרבית האכסניות באנ"א לבין 7 אכסניות ספציפיות, מבחינת התשתיות.

התוכנית הנבנית לטווח של עד שנת 2006, צריכה להעמיד סטנדרט אחיד לרשת, ומצפים שמשרד התיירות ישתתף באותם שיעורים שהשתתף בהם עד כה.

שתי טכניקות לקידום:

1. להאריך את ההסכם הקיים המדבר על הפרוייקטים, ולשנות את המספרים בהתאם.
2. לבנות הסכם חדש.

סיכום - מנכ"לית משרד התיירות

ראשית, יש להעדיף הארכת הסכם קיים ולא בנייתו של חדש. שנית, תזומן ישיבה פנימית במשרד התיירות עם כל הגורמים הנוגעים בנושא, על מנת לבחון דרכים לקידומו, כאשר צוות אגף תכנון ופיתוח במשרד התיירות, ימשיך ללוות את הנושא.

אביטל לוי
למשתתפים
למעקב

רשמה:
העתקים:

02 - 6558430

מדינת ישראל
 משרד החקלאות ופיתוח הכפר
 לשכת המנהל הכללי

לשכת המנהל הכללי

25 ספטמבר, 2001
 ח' תשרי, תשס"ב

לכבוד
 יעקב אפרתי - מנכ"ל משרד התשתיות
 יצחק גורן - מנכ"ל המשרד לאיכות הסביבה
 מרדכי מרדכי - מנכ"ל משרד הפנים
 מירה אלטמן - מנכ"לית משרד התיירות
 ד"ר אלי שטרן - מדען ראשי איכות הסביבה
 ד"ר מיכאל בייט - מדען ראשי משרד התשתיות
 פרופ' דן לבנון - מדען ראשי משרד החקלאות
 פרופ' מיכאל אוטולונגי - ראש המכון בינלאומי למדעי הים - אילת
 ד"ר יובל כהן - חקר ימים ואגמים - תל שקמונה
 פרופ' יהודית בירק - האקדמיה הישראלית למדעים

הנדון: ישיבת ועדת מנכ"לים - חקלאות ימית במפרץ אילת

בהמשך להזמנתנו הטלפונית הנני להודיעכם שהישיבה הנ"ל תתקיים ביום ראשון
 28/10/01 בשעה 15:00 בלשכת מנכ"ל משרד התשתיות בירושלים.

בברכה
 צילה לב
 מנהלת לשכת מנכ"ל

משרד החירות - לשכת מנכ"ל
 נתקבלתי 28/10/01 - 02 - 2001
 10-10-2001
 הערות: תתי. 28/10

23-10-2001

הערות:

אפרים ארנון הינא

אגף תכנון ופיתוח
ה' חשון, תשס"ב
22 אוקטובר, 2001
סימוכין: 2001-0025-1041

אל: מירה אלטמן - מנכ"ל

הנדון: חקלאות ימית במפרץ אילת
לקראת דיון בוועדת מנכ"לים

שלום וברכה,

נושא החקלאות הימית במפרץ אילת עלה בשנתיים האחרונות במסגרות שונות:

- ועדת ערר שליד הועדה המחוזית מחוז הדרום – בעקבות ערעורם של מגדלי הדגים על סרוב העירייה לאשר המשך שימוש חורג למתקנים שעל חוף הים.
- המועצה הארצית לתו"ב – בדיוני ועדת ההיגוי לתמ"א 13 לחופי אילת.
- ועדת הפנים של הכנסת – בעקבות יזמה של מספר חברי כנסת.
- הועדה למתן התרים להזרמת שפכים לים.
- ועדת מנכ"לים (חקלאות, תשתיות, איכות סביבה) – אשר הוקמה בעקבות החלטת ועדת הערר.

משרד התיירות השתתף בכל המסגרות הנ"ל והביע את התנגדותו בעיקר מהנימוקים הבאים:

פגיעה תדמיתית

אין עוררין על כך שהפעילות "תורמת" לזיהום הים (גם התומכים בהמשך פעילות הכלובים). בכל המסגרות שתוארו לעיל טענו מרבית הטוענים המצויים בתחום הביולוגיה הימית, כנגד הכלובים תוך שהדגישו את הנזק החמור של הכלובים למי המפרץ. הנזק הינו נזק פיזי מצטבר. מעבר לכך קיים חשש לפגיעה תדמיתית אשר תרתיע את התיירים מלבקר בעיר אשר הים הוא משאב הנופש העיקרי שלה.

חובת ההוכחה

מתקני החוף המשרתים כיום את הכלובים פועלים ללא היתר שכן תוקף השימוש החורג שניתן להם פג לפני כשנתיים. במצב תקין היה על מגדלי הדגים להגיש תכנית מסודרת בליווי תסקיר השפעה על הסביבה אשר היה צריכה להוכיח שלא נגרמת פגיעה בים. כיום נוצר מצב שמגדלי הדגים פועלים מעמדת כוח מעצם הימצאותם בשטח המהווה לכאורה תפיסת חזקה על השטח. כל זאת כאשר אין כאמור כל תכנית המתירה את הפעילות.

תכנית אילת אילות

משרד התיירות השתתף עם גורמים נוספים (כולל גורמי האזור) במימון תכנית אב כוללת לחבל אילת אילות. התכנית הושלמה בשנת 98 ואחת מהמלצותיה היתה להעביר את פעילות כלובי הדגים ליבשה.

הזרמת שפכים לים

קיימת חו"ד משפטית של היוע"מ של המשרד אשר מזהה את פעילות הכלובים עם הזרמת שפכים לים. פעילות זו חייבת על פי חוק, בהיתר של ועדה מיוחדת בה חבר גם נציג משרד התיירות. על פי הדיווח מדיוני הועדה קיים גם זיהום שמקורו בחוות הגידול ועל יזמי חוות הגידול להציג פתרונות בישיבה הבאה של הועדה. הנטייה של רוב חברי הועדה היא לא לחדש את ההיתר לחווה.

רשות הנמלים

רשות הנמלים הינה בעלת הזכויות בשטח הכלובים. קיים הסכם בינו לבין חברות הדגים שתוקפו אמור לפוג בסוף השנה הנוכחית. לדברי מנכ"ל המשרד לאיכות הסביבה הוחל בהליך משפטי של המשרד נגד הארכת החוזה בין היתר בטענה שרשות הנמלים קיבלה לידיה את השטח לפעילויות נמליות בלבד.

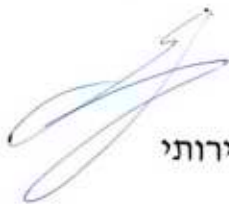
דו"ח ועדת המנכ"לים

ועדת המנכ"לים שהוקמה לליווי הנושא הזמינה דו"ח של מומחים אשר ספג ביקורת רבה על ידי רוב אנשי המקצוע שהשתתפו בדיוני הפורומים השונים.

בדיון האחרון של המועצה הארצית לתו"ב בנושא תמ"א 13 לחופי אילת לא התקיים דיון בנושא כלובי הדגים לבקשת שר הבריאות. הדיון הבא צפוי להתקיים ביום 6.11.2001

בקשת היזמים היא להשאיר סימון בתמ"א 13 בים ל"תכנון בעתיד". הדבר עלול לשמש בסיס בידי היועצים המשפטיים של היזמים להכשרת הפעילות. מוצע בשלב זה לא לכלול את כלובי הדגים בתמ"א ובמידה שהמועצה הארצית תשוכנע שאין בפעילות פגיעה ניתן יהיה לשנות את התמ"א.

בברכה,

ירון אָרְגוֹ
ממונה לתכנון תיירותי

העתק: משה ריגל – סמנכ"ל לתכנון ופיתוח
כרמית קדמי – ממונה לתכנון פיזי

משרד הת"ר
המנהל הכללי

סימוכין: 97-02-7554

זימון לפגישה בלשכת מנכ"ל

ג'ניב
לשכת מנכ"ל
1/15

תאריך: 15 / 10 / 08

מאת: ס'מה ג'מן

1. אל:

1. ג'לפ כ'ז' (15/10/08)
2. פ'נו מ'ז'ז' (15/10/08)
3. ח'מ' (15/10/08)

_____ .5

_____ .6

_____ .7

_____ .8

2. על קיום פגישה בתאריך 15/10/08, שעה 17:30.

3. ביטול פגישה בתאריך _____, שעה _____.

4. דחית פגישה מיום _____, שעה _____ לתאריך _____ שעה _____.

5. מקום הפגישה לשכת מנכ"ל

6. נושא הפגישה ע'ז' ק'ז'

7. משתתפים מחוץ למשרד ו'ז'ז'

8. מצ"ב חומר _____

9. נא התייחסותכם/חוו"ד עד לתאריך _____

השתתפותכם נדרשת בפגישה.

תודה,
סימה ג'מן

מוזכר

(להתכתבות פנימית במשרדי הממשלה)

אל:	המנכ"ל
מאת:	שרה ליגל
הנדון:	בג"ש א"ר צוה לענות
סימכון:	גיוס 10/23

הצ"ע להצעתו של מר יואל
 מנינג, מנכ"ל פמ"י
 פמ"י הוא סוג הביטוח שלנו
 ביושלים ופ"י והוא שבוטל
 גשק, האתיקה בוצע
 באמצעותה.

גבירה

[Handwritten signature]
 מילר

משרד הת"רות - לשכת מנכ"ל

נתקבל מס' _____

21-10-2001

תמונה ל"ק
 הערות
[Handwritten signature]

תמונה התקבלה

→ $\frac{1}{2} \ln 2 + \frac{1}{2} \ln 2$
→ $\frac{1}{2} \ln 4$
→ $\ln 2$

→ $\ln 2$

לשכת המנהל הכללי
משרד הוציאות
Director - General Office

תקן
מטה כ"א -
י"ב

FACSIMILIE SHEET

דף משלוח פקסימיליה

FAX NO: 972-2-6241870 מס' פקס:

TO: אל: קמות - ע'מח אונ' אילות הסביבה

FROM: מאת: ס'מה ש'ן - מנהל הי'מ'ה

DATE: 28/10/01 ותאריך:

NO. OF PAGES: 1 מס' הדפים שנשלחו, כולל דף זה:

בהמשך ע'מחתם הי'מ'ה וצ'ח א'ש'ה המיו'רת ע'צ'ות ע'ש'מ'ה

אפ'ר א'ות י'ה'ה א'ר ו'ון א'מ'ז, א'ה'ן פ'ט'יו'ם

ו'ון א'מ'ז - א'מ'נה ח'ט'ן מ'יו'רת

ט'מ'ונ'ם 8 056-814008, 02-6754939

פ'ק'ס 8 02-6849693

כ'מ'ת 8 מ'י ה'ח'ק א'מ'ז. 84, י'רו'ש'ים

ב'מ'כה

ס'מ'ה ש'ן

במידה והפקס שנשלח אינו ברור נא להתקשר

לטלפון: 02-6754830/1

6535939 פקס

6553810 טלפון

עזרה סימנה

עסקת מנחת'ה אשרה/אילת

מדינת ישראל
המשרד לאיכות הסביבה
לשכת המנהל הכללי

14 אוקטובר, 2001
כ"ז תשרי, תשס"ב

דואר טלפוני, מצד אילת
סימנה פנימי הנשאו סימנה
מכתב אילת, יהנו העניינים
לפני את שם ופנינת בצורה
גריס ונענע
בנוחה

לכבוד
גב' מירה אלמון
מנצ'ל משינו הקנייה

שלום רב

הנדון: סיכום ישיבה בנושא שימור מפרץ אילת
ישיבה מיום 10.10.01

בתאריך 10.10.01 התקיימה ישיבה בנושא שימור מפרץ אילת.

בהשתתפות:
המשרד לאיכות הסביבה: יצחק גורן, מנכ"ל, יצחק בן דוד, ולרי ברכיה, מנחם זלוצקי,
דורית זורנגו.

רשות הטבע והגנים: ורדי אהרון, מנכ"ל, עוזרי אלון.
החברה להגנת הטבע: מיקי ליפשיץ, מנכ"ל, רענן בורל.
משרד הנושיות: משה ריגל.
עיריית אילת: יחיאל שליונגר.

הישיבה כונסה במטרה לבחון דרכים לשימור מפרץ אילת, לבדוק אפשרות להפוך את מפרץ אילון
לשמורה ולגבש הצעת החלטה לממשלה בנדון.

הועלו הצעות ובכללן:
1. הגדרת המפרץ כשמורה ביוספרית.
2. גיבוש החלטת ממשלה לשימור המפרץ ברמה הצהרתית ואופרטיבית.

סיכום:

יוקם צוות אשר יבחן הנושא, יבדוק חלופות ויגבש הצעת החלטה בנדון

הוא 11 כולל כולל
כ"ז

חברי הצוות יהיו כדלקמן:

- מנחם זלוצקי- יו"ר ומרכז הצוות
- נציג רשות הטבע והגנים
- נציג החברה להגנת הטבע
- נציג עיריית אילת
- נציג משרד הנושיות
- נציג אגף ים וחופים
- נציג מחוז הדרום

הצוות יגיש המלצותיו בתוך חודשיים, ובהמשך תתקיים ישיבה נוספת.

משתתפי הישיבה יעבירו את שמות נציגיהם בצוות, למר מנחם זלוצקי ולדיעת לשכת המנכ"ל
לא יאוחר מיום 18.10.01.

רשמה. דורית זורנגו

העתק: מר אריק בר שדה.

מח אילת -
מפקד - אמנה חבון תיחתי
6249693 -
מספן -
פקס -

שלום עם הסביבה

המשרד לאיכות הסביבה
وزارة جودة البيئة
Ministry of the Environment

ת ש ד ר ה ת י ר ו ת

ס/מנכ"ל לתכנון ופיתוח
ויועץ כלכלי לשר

14/10

א. התנב"ל

(1) גלסט חוב

לשם הס"ו!

(2) סוג הבקר בקטג

מאפייני את המפכה

בהקשר למערכת התימית.

(3) יש מלכודת, כאמור, גלסט

הופנה המפכה לשם הס"ו במקום

לשם התנב"ל

(4) ציינתי הביקור מצדו

תגאיגה של התימית.

מנהל
משרד ריגול
מכביה רב

משרד המבחנים

משרד החירות - לשכת מנכ"ל

נתקבל ביום

15-10-2001

משרד החירות

לשכת העיר

14-10-2001

מזכר

(לחברות פנימית במשרד הממשלה)

הערות

[Handwritten signature]

אל: *לשכת העיר*

מאת: *לשכת העיר*

הנדון: *כרמית*

סימון:

1 הס' פ'ק הח'ונט"ק מתוק

הפנות הא:

פארק הע'ול (ג')

פארק ג'ו'ת אלג'יה (א')

2 זאת הא'ר ח'ס'ה א' ח'לו א'פ

ל' ש'ר ח'ט' א'ן א'ז כ'ה ק'ל'ן

ח'ו'ג'ה ש'ל'ת' פ'ת' ל'א'ו'ט'ן

א' י'ק'ה י'ש ג'ו'ר'ת'.

3 א'י'ן' ח'ח'ו'ף ח'פ'ת'ה ל'ק'ש'ת'ו'ן

ש' זאת הא'ר ח'פ'ת' ח'ו'ס'י ל'ק'ה

ג'ו'ר'ה ל'ג'ו'ת פ'ל'ק ו'ח'ו'ף.

[Handwritten notes and signatures at the bottom of the page]

2120.

2000 0120

משרד התיירות
לשכת המנהל הכללי

וי חשון, תשס"ב
23 אוקטובר, 2001
5047-0002-2001

סיכום פגישה בנושא אכסניות הנוער, מיום ראשון 14/10/2001

נוכחים: מירה אלטמן, הילה יצחק – משרד התיירות
אורי דגול, צביקה ברק – אגודת אכסניות הנוער (אנ"א)

אורי דגול

35% ירידה בלינות באכסניות השנה, בעיקר לינות של תיירים.
מדובר בתיירות רגישה יותר מזו של תיירות במלונות חמישה כוכבים, ובהתאם לכך, המצב חמור יותר.

קיים פער גדול בין מרבית האכסניות באנ"א לבין 7 אכסניות ספציפיות, מבחינת התשתיות.

התוכנית הנבנית לטווח של עד שנת 2006, צריכה להעמיד סטנדרט אחיד לרשת, ומצפים שמשרד התיירות ישתתף באותם שיעורים שהשתתף בהם עד כה.

שתי טכניקות לקידום:

1. להאריך את ההסכם הקיים המדבר על הפרוייקטים, ולשנות את המספרים בהתאם.
2. לבנות הסכם חדש.

סיכום – מנכ"לית משרד התיירות

ראשית, יש להעדיף הארכת הסכם קיים ולא בנייתו של חדש.
שנית, תזומן ישיבה פנימית במשרד התיירות עם כל הגורמים הנוגעים בנושא, על מנת לבחון דרכים לקידומו.

רשמה:
העתקים:

אביטל לוני
למשתתפים
למעקב - תת סיוג

נאוטר
[Signature]

משרד התיירות
לשכת המנהל הכללי

ח' חשון, תשס"ב
23 אוקטובר, 2001
5049-0002-2001

סיכום פגישה בנושא פרוייקט "החיבוק הגדול", מיום שני 24/9/2001

נוכחים: מירה אלטמן, אתי סאסי, אליעזר הוד, כרמית קדמי -
משרד התיירות
הדס שכנאי - "החיבוק הגדול", עמותת הירוקים
בני קרייתי - ראש עיריית טבריה

הדס שכנאי

הרעיון בפרוייקט - להקיף במעגל אנושי את ים הכנרת.
מספר גורמים תומכים בפרוייקט : מינהלת הכנרת, מקורות, נציבות המים,
קק"ל, רשטג"ל, וכו'.

הוחלט לבצע את הפרוייקט מנקודת מבט של הטיפול במשבר המים, ועל מנת
להעלות את הנושא, בצורה רצינית, על סדר היום הלאומי.

החיבור לתיירות - הפרוייקט יתקיים ביום חמישי - נושק לסופ"ש, וניתן לשלב
את הפרוייקט, במסגרת הפרסום האזורי, על מנת שיהווה כח משיכה להשאיר את
המבקרים באזור ולעודד את הלינות בחדרי האירוח ובבתי המלון באזור.
יש לראות בפרוייקט פלטפורמה לעידוד התיירות לאזור.

סוכם

על מנת שמשרד התיירות יוכל להשתלב בנושא, יש צורך לרכז את כל עמותות
התיירות, בכדי להתפרס על אזור כמה שיותר רחב, ועל מנת שהאיגום התקציבי
יהיה רחב יותר אף הוא.

ריכוז הנושא ואיגוד העמותות יופקד בידי יוסי בן דוד, סגן ראש עיריית טבריה.
חומר מפורט ומעובד בנושא, יועבר אל משרד התיירות בהקדם האפשרי.

[Signature]
רשמה :
העתקים :
אביטל לוי
למשתתפים
למעקב

אנן זמיון 69
כיר רגיל
צוירי - 101

**אתם חייבים להיות שם
כי אין לנו כנרת אחרת
ה'חיבוק הגדול'**

**מעגל אנושי של אלפי אנשים
יד ביד סביב הכנרת**

ביום חמישי ה- 25 באוקטובר 2001

בימים אלו מדינת ישראל חווה את אסון הטבע הגדול ביותר במהלך 53 שנות קיומה: אסון המים. למרות המצב הבטחוני והכלכלי במידה והנושא לא יוגח במרכז סדר היום הציבורי נמצא עצמנו תוך זמן קצר במצוקת מי שתייה והשקיה אדירה.

דרך הלב והרגש אנו מבקשים ליצור מנוף לשינוי התנהגותי בקרב הציבור והרשויות בישראל ומפיקים ארוע חד פעמי ויוצא דופן שיקרא "החיבוק הגדול" - מעגל אנושי של אלפי אנשים שיאחזו יד ביד סביב הכנרת.

הארוע, בניהול עמותת ה'ירוקים' יתקיים ב- 25 באוקטובר 2001, ושותפים בו גופים רבים כגון: המשרד לאיכות הסביבה, משרד התשתיות הלאומיות, מרכז השלטון המקומי, מטה לחיסכון במשק המים, מנהלת הכנרת, נציבות המים, מקורות, קק"ל, רשות הטבע והגנים הלאומיים, עיריית טבריה, מועצה אזורית עמק הירדן, מועצה אזורית גולן, החברה להגנת הטבע, פורום החברות הסלולריות, חברת החשמל, מקומוני רשת שוקן, חיים אחרים, פורטל WALLA, תנועות נוער, ועמותות רבות כדוגמת: דרך אם ושומרי הגן. הפרוייקט זוכה לתמיכה בלתי מסויגת ממשרד החינוך.

אנו רואים חשיבות רבה בשיתוף קהילות מקומיות ובהובלת מהלך חינוכי להגברת החשיבות לשמירה על מקורות המים של ארצנו.

מהלך הארוע:

בימים אלה הולכות וגשלות ההכנות לאירוע. על פי המתוכנן, יוקמו מסביב לכנרת 15 מוקדי פעילות אליהם יגיע הקהל הרחב החל משעות הצהריים המוקדמות. במוקדים אלה תתקיים התרחשויות אקולוגיות מגוונות.

שיא הארוע יתרחש לקראת שקיעה. בין השעות 17:00-16:00 נאחז כולנו, 60,000 ידיים סביב לכנרת - נחבק את הכנרת באהבה וניצור את המעגל האנושי הגדול בעולם - אשר יהווה גם שיא גינס.

אי אפשר להתעלם מעשרות אלפי אנשים, יד ביד במעגל אחד, ברגע אחד. טיפה ועוד טיפה - הם נחל, הם נהר, הם ים. ביחד הם הכוח לשנות! (ההשתתפות בחיבוק וביום הפעילות אינה כרוכה בתשלום).

מיד לאחר ה'חיבוק הגדול' יתחיל פסטיבל אלטרנטיבי-אקולוגי שימשך יומיים וינחה על ידי קבוצת שנטיפי. הופעות, מוזיקה, סדנאות, והתחברות לטבע במתחם מיוחד לחוף הכנרת. הנחות מיוחדות למשתתפים בחיבוק.

פעילות ביום החיבוק

הכנרת תהווה ביום החיבוק הגדול אבן שואבת למספר רב של פעילויות, הן במעגל הרחוק יותר, והן סביב לקו המים עם מספר מוקדים זהים במהותם. הפעילויות יתקיימו ב- 15 חופים לאורכה של הכנרת ובאתרים הסמוכים לכנרת.

הטיולים באזור הכנרת הגליל והגולן יתחילו בין השעות 09:00-12:00 בבוקר. הפעילויות בחופים יתחילו בשעה 12:00. לקראת השעה 15:00 התכנסות כללית במתחמים. הפריסה על קו המים תחל בשעה 16:00 לערך. טקס החיבוק יערך לפני שקיעה וישודר ברדיו בתדר מקומי. כל המשתתפים מתבקשים להביא טרמיסטור על מנת לשמוע את הטקס בשידור חי על קו המים. פיצור בסביבות 17:30. לאחר סיום טקס החיבוק יחל פסטיבל אלטרנטיבי-אקולוגי עם התמקדות בנושא מים של קבוצת שנטפי.

פרטים לוגיסטיים:

הפרוייקט אושר באופן עקרוני ע"י משטרת ישראל ומשרד החינוך. מנהל חברה ונוער במשרד החינוך עומד להוציא קול קורא להגיע לכנרת באותו יום. משרד החינוך הפיק חוברת מיוחדת שעוסקת בנושא מים הנקראת "עלון מס' 5 לרכז הטיולים". להזמנות: ישראל ריבלין 02-5603434.

כל היחידות הסביבתיות של משרד איכות הסביבה מעורבות בפרוייקט ורואות ביום זה יום לימודים מרתק שיקרב את התלמידים באופן פיזי ורגשי, לבעיות סביבתיות אקולוגיות ככלל ולבעיית המים והכנרת בפרט.

אנו קוראים לכם לארגן את התלמידים בצורה של הסעות מסודרות (אנו עורכים בימים אלו מכרז בין כל חברות האוטובוסים על מנת להשיג מחיר אטרקטיבי להסעות באותו יום) ולהגיע לכנרת באותו יום תוך ביקור באתרי טבע, אתרים היסטוריים ודתיים באזור; וכמו כן, לעבור פעילות בחינם במתחמים שיוקמו מסביב לכנרת ולהשתתף במעגל אנושי שיצא בזעקה אל מקבלי המדיניות לדאוג למשק המים.

עשרות בתי ספר, מועצות מקומיות וקבוצות מאורגנות מכל רחבי הארץ כבר הביעות נכונות להשתתף בארוע. אנו מצפים כי כל יישוב ישלח נציגות מכובדת.

הרשמה לפעילות ולחופים מתקיימת במוקד הטלפוני של עמותת ה'ירוקים' באמצעות טלפון: 03-5218782 פקס: 03-5216454 או אי מייל: yerukim@actcom.co.il

פעילויות סובב כנרת

סוג הפעילות	גורם מבצע
טיולים	<p>משרד איכות הסביבה טיולים מודרניים בדגש על איכות הסביבה:</p> <p>א. מפעלי שאיבת מים בכינרת. ב. סיור בעקבות הרפורמה במשק החלב. ג. אתר המיסה בהר האושר שמשוקם בימים אלו ובכנסיות עתיקות בטבחה. ד. סיור בעקבות שדרוג המוביל המלוח, סכר דגניה ואתר הירדנית.</p> <p>החברה להגנת הטבע: יזמה 23 טיולים יחודיים</p> <p>טיולי מבוגרים: בדרכם של חלוצים, טבריה: ישן וגם חדש, טבריה: עיר הקדושה והקדושים, בעקבות ישו, טבריה של פעם.</p> <p>טיולי 4x4: בג'יפים לגליל ולבקעת כנרת, רכב שטח: בין גולן לכנרת, ג'יפים – הגליל התחתון ודרום רמת הגולן.</p> <p>טיולי משפחות: אל צוק הארבל, חופי ירדן וכנרת, טיול פשוט, צוקים ומים, אל לגונת הזאכי, מים בבקעת הבטיחה, יום קסום, חורשת האקליפטוס, פינות נסתרות בעמק הירדן, עמק הירדן: הווה ועבר, בעקבות סיפורים, טבריה העתיקה, טבריה הקדושה, מים בששון, אל לגונת המג'רסה</p>
מסע בן יומיים שיתחיל במקורות הבניאס/חצבני יוסתיים בחיבוק הגדול	<p>שמואל שאול נארגן טיול שכונתו לחבר את מקורות הירדן אל החיבוק הגדול, ולהדגיש את הזרימה בין צפון לדרום כקשר לפרוייקט המסלול המוצע</p> <p>– 23.10 מפגש בשעה שמונה בערב, לינה על גדות החצבני.</p> <p>– 24.10 הליכה ממקורות הבניאס ועד למפל, שייט אבובים/קיאקים לאורך החצבני.</p> <p>– 25.10 בבוקר שייט על נהר הירדן כולל הירדן ההררי, לקראת הצהריים נסיעה לפרק הירדן, הליכה משם בתוך מימי הנהר עד לשפך עם הכינרת, וחיבור לחיבוק הגדול.</p>
סיורים לאתרים היסטוריים	<p>מקורות – אתר ספיר 111 חברת חשמל – תחנת הכוח בנהריים</p> <p>החברה להגנת הטבע – בית הקברות העתיק של כנרת</p>
גנים לאומיים	<p>כל הגנים באזור הכנרת, גליל וגולן, יהיו פתוחים באותו יום למבקרים כולל הדרכות ואטרקציות תמורת מחיר סמלי (עד 10 ש"ח לאדם).</p>

פעילויות ייחודיות בנושאי סביבה בבית גבריאלי של המשרד לאיכות הסביבה

מצגת אור קולית וסרטוני איכות סביבה.
תערוכת שיטות מניעת זיהום ים וחופים
תחרות כתב חידה נושאת פרסים, בנושא הכנרת תצא מבית גבריאלי.
קהל יעד: קבוצות מאורגנות, משפחות ויחידים.

פעילויות ייחודיות בנושאי סביבה שינועו בין החופים השונים

סוג הפעילות	גורם מבצע
אוהל אינפורמטיבי בנושאי ים כנרת, נהר הירדן וים המלח. מתוך התפיסה שכולם מהווים מערכת אקולוגית אחת וצריכים להישמר יחד. הסבר והחתמה על קריאה להפוך את ים המלח לאתר מורשת עולמית בערבית, אנגלית ועברית.	עמותת ידיד כדור הארץ
הדרכות בנושא קומפוסט תחרויות וחידונים בנושאי איכות סביבה. אנרגיה סולרית מייצגים והדרכות. בית בוץ ובניה אלטרנטיבית. פעילות לילדים – צביעת חולצות בניה מאשפה.	מגמה ירוקה
הרצאות שיחות וסיפורים תוך כדי שיט על ספינות ישו	מרכז השל למנהיגות
הקשר שבין משפט לאיכות סביבה במגוון תחומים	אדם טבע ודין
אקולוגיה הוליסטית - חיי איוון על פי דרכם של תרבויות האדמה (לקטים/צידים) בניית מחסות פרימיטיביים; הצתת אש ללא גפרורים צורות תנועה מתמזגת עם הסביבה והקשר בין כל הנ"ל ומקום האדם במערכת האקולוגית כ" שומר הגן" .. "לעבדה ולשמרה" ... חינוך וחברה...	שומרי הגן

א. פעילויות זהות בחופים: מופעי במה

על מנת לתת ביטוי למשתתפים ולאומנים שונים, יוקמו בכל חוף בו מתקיים פעילות במות קטנות בהן תתרחש פעילות מגוונת הפונה לגילאים שונים.

מיקרופון פתוח ("הייד פארק") – לכל אדם יש חמש דקות לומר כל אשר בליבו בנושאים רלוונטיים.
מספרי סיפורים על אקולוגיה, כינרת ומים
מוזיקה ושירה – אמנים יחידים או להקות קטנות
הנחייה של דמיון מודרך – לחיבור הפנימי לטבע ולמים

ב. פעילויות זהות בחופים - סדנאות הפעלה:

הרצאות בנושאי אקולוגיה ופעילות סביבתית בארץ בשיתוף עמותות שונות כגון: אדם טבע ודין, מרכז הש"ל למנהיגות סביבתית, מגמה ירוקה, ידידי כדור הארץ וכדומה.
סדנאות המלמדות איך לחסוך במים
מעגל שיחה בנושאי סביבה ואדם
משחקי קבוצה לפיתוח חשיבה קבוצתית ואמון הדדי.
משחקים עם מים ובנייה בבוץ ובקש.
בנית פסל סביבתי על ידי מאות אנשים המאפשר ביטוי עצמי וקבוצתי מחומרים ממוחזרים.
סדנת פרמקלצ'ר: לניהול ואיזון בין אדם וטבע.
מעגל שירה עם תיפוף ודיג'י יופעל באמצעות קבוצת שנייפי.

פעולות ייחודיות בנושאים אלטרנטיביים-רוחניים

שם העמותה	תוכן
האגודה התיאוסופית בישראל	מעגלי מדיטציה, תנועה מדיטטיבית, חשיבה חיובית ותפילות בגישות ובמסורות שונות שיתמקדו בעשיית שלום בין האדם לטבע כתוצר של עשיית שלום בתוך כל פרט ופרט.
המקום	המוטו לפעילות יהיה: הטבע-אלהים ואני. - שעור על יהדות ואקולוגיה מזווית קבלית. - לימוד על משמעות אלמנט המים ומדיטציה בנושא - פעילות בתנועה בהתחברות ליסוד המים שבאדם.
MOUNTAIN SPIRITS	מדיטציות על הקשר שבין אדם לאדמה עם התמקדות בנושא מים וחוסר במים.
שושנת הגליל	סמליות רוחנית-יהודית של הכינרת כ"באר מרים" פעילות המעודדת את אהבת ישראל והעמים התכונות ותפילה ל"שפע" של גשמים ומים.
דרך אם – נשימא	שפ"ע : שיתוף פעולה עכשיו בין נשים וגברים סדנאות, מעגלי שיחה, מיצגים, קבוצות תיפוף, מדיטציה ושירה
מרכז שבע	טיפולים אלטרנטיביים סדנאות, מעגלי שיחה, מיצגים, קבוצות תיפוף, מדיטציה ושירה
בית ספר רידמן	רפואה משלימה סדנאות, מעגלי שיחה, מיצגים, קבוצות תיפוף, מדיטציה ושירה

רח' השפלה 4,
תל אביב 66183,
טל. 03-6388648/9,
פקס. 03-6390580

משרד התיירות - לשכת מנכ"ל
נתקבל מ...

15-10-2001

הצורה

כ"ז תשרי תשס"ב
14/10/01

לכבוד
מר רחבעם זאבי
שר התיירות

יג
יג
יג

- דחוף -

לגנדי שלום רב,

הנדון: כלונאי זגים במפרץ אילת

ביום ג' הקרוב 16.10.01 תתקיים ישימה של המועצה הארצית לאישור תמ"א 13 -
חופי מפרץ אילת. במסגרת הדיון תעלה וזשאלה אם לאשר את התוכנית עם ייעוד
שטח לגידול דגים אם לאו.

אני מבקש להיפגש עמך בדחיפות עוד לפני ישיבת המועצה הארצית, כדי שנוכל
להציג לפניך את ההשלכות הסביבתיות של תעשייה זו על מפרץ אילת, ועל כן על
תעשיית התיירות.

בברכה

מיקי ליפשיץ
מנכ"ל

העתק: גב' ארה אלטמן, מנכ"ל משרד התיירות.

10/10
של
לפי
1/10

4766-0002-2001

נושאים לשוטף עם ירון ארגז

- 1) דיווח מועדת המנכ"לים בנושא כלובי הדגים. ✓
- 2) דיווח מועדת המנכ"לים בנושא זיהום מפרץ אילת-עקבה. ✓
- 3) פארק "שרשי אפריים". ✓
- 4) מכתבו של עוזי חלמיש. ✓

למח / סיומה בהקצב

אוסקס תקפה ליוון לבנון
מלפני ואי היסבה יפא

המשרד לסינוף פעולה אזורי
وزارة التعاون الاقليمي
The Ministry of Regional Cooperation

Handwritten signature and initials

To: מחלקת משא עמוד:

From: _____ מאת:

To Fax No.: _____ אל פקס מסי:

Date: 10/09/01 תאריך:

Our Fax No.: 03-6086125 מסי הפקס שלנו:

No. of Pages: 144 מסי דפים (כולל דף זה):

_____ הערות:

Handwritten signature: מחלקת משא

מדינת ישראל
State of Israel

Ministry of Regional Cooperation
The Director General

המשרד לשיתוף פעולה אזורי
המנהל הכללי

נתקבל מ"מ' 4596 - 2001-02
12-09-2001

תל-אביב, טו אלול תשס"א
4 ספטמבר 2001
ש.פ. 924

הנדון: ישיבת ועדת המנכ"לים לבריכת זיהום מפרץ אילת-עקבה,
04/09/01 משרד התשתיות הלאומיות 10:00 - עיקרי דין

לבקשתו של מנכ"ל המשרד לשיתוף פעולה אזורי, מר מגלי והבה, ובהמשך לביקורו
בנציבות רשות עקבה, התכנסה וועדת המנכ"לים ביום 4 ספטמבר 2001 .

השתתפו: מר יצחק גורן, מנכ"ל משרד איכות הסביבה, מר מגלי והבה - מנכ"ל המשרד
לשיתוף פעולה אזורי, מר אלי רונן - מ"מ מנכ"ל משרד התשתיות הלאומיות, מר ירון ארגז
- ממונה לתכנון תיירותי ונציג מנכ"ל משרד התיירות, גבי אורי גונן-ליבנה - רא"ג יחסים
בינלאומיים ועורך שרון פרדו - עוזר מנכ"ל המשרד לשיתוף פעולה אזורי.
מר איציה לירזר - מנכ"ל משרד החקלאות ופיתוח הכפר ביקש את מר אלי רונן לומר
דברים בשמו ושוחח טלפונית עם המנכ"ל והבה במהלך הישיבה.

להלן עיקרי הפגישה:

מר מגלי והבה, מנכ"ל המשרד לשיתוף פעולה אזורי, המשרד לשיתוף פעולה אזורי אינו
חבר בוועדת המנכ"לים ואינו מעורב בבחירת צוות המומחים הבינלאומי. כמו כן, משרדנו
אינו צד לקבלת ההחלטות המקצועיות הקשורות בחוות הדגים.
לבקשת מ"מ שגריר ירון בישראל, הציג משרדי את עמדתה של ממשלת ירדן, באשר לדו"ח
המומחים בפני ועדת הכנסת לנושאי פגים ואיכות סביבה בישיבתה מיום 20 אוגוסט 2001.
בישיבה זו הבהיר נציג משרדי, כי הגורמים הירדניים ביקשו, שבאופן מיוחד נושא זיהום
מפרץ אילת-עקבה יידן באופן ישיר ברמה המקומית, דהיינו בין עריית אילת לבין נציבות
עקבה.

בהתאם לקריאתה של וועדת הכנסת לנושאי פגים ואיכות סביבה בישיבתה זו, הקוראת
למשרד לשיתוף פעולה אזורי לפנות לנציבות עקבה לפעול בשיתוף פעולה עם ישראל
ליישום המלצות צוות המומחים, המסקנות שלגביהם אין ויכוח למניעת והפחתת זיהום מי
המפרץ, ביום 27 אוגוסט 2001 קיימתי ביקור עבודה בנציבות עקבה.

מדינת ישראל
State of Israel

Ministry of Regional Cooperation
The Director General

המשרד לשיתוף פעולה אזורי
המנהל הכללי

במהלך ביקורי זה נפגשתי עם הנשיא עאקל בילתאג'י נשיא נציבות עקבה, הנציב ד"ר בילאל באשיר - נציב איכות הסביבה ועם צוות עוזריהם.

הנשיא בילתאג'י הודיעני, כי מערכת היחסים המיוחדת של הערים אילת ועקבה מבוססת על השותפות במפרץ אילת-עקבה, הנכס הראשון במעלה של שתי הערים. נציבות עקבה מאמינה במתויבות ובשותפות זו ולראייה גם בימים קשים אלה מקדמת ביחד עם גורמים ישראלים ואמריקאיים את פרוייקט MERC - פרוייקט שוניית השלום. לדבריו, נציבות עקבה רואה בשמירת איכות הסביבה עיקרון עליון ומקפידה על אכיפת החוקים הנדרשים. אשר על כן, נציבות עקבה וממלכת ירדן רואות במסקנות צוות המומחים הבינלאומי לבדיקת זיהום מפרץ אילת-עקבה, פגיעה קשה במתויבות המשותפת של 2 הערים לשמירת איכות הסביבה. הנשיא בילתאג'י הדגיש, כי דו"ח צוות המומחים משבש את המציאות הקיימת במפרץ ומדווח פגיעה קשה במרקם היחסים העדין בין 2 המדינות.

הגורמים הירדנים הדגישו בדבריהם, כי ללא שמירה על איכות הסביבה ובמיוחד שמירה על מפרץ אילת-עקבה, אין לנציבות עקבה זכות קיום. משום כך, נושא איכות הסביבה הוא בראש סדר העדיפויות של הנציבות. בימים אלה נציבות עקבה אף שוקלת לשתול צמחייה ירוקה לאורך קו הגבול בין הערים אילת ועקבה ולהוכיח בכך את מתויבותה להפרחת השממה ולאיכות הסביבה. קו הגבול לא ייקרא עוד "קו גבול", כי אם "המרחב הירוק".

מאז שנת 1986 הביוב של עקבה אינו זורם לים, ובירדן, שלא כבישראל, הותקן כבר לפני שנים רבות נוטען פוספטים בגמל עקבה, כך שאין פיזור של פוספטים לים מגמל עקבה. בנוסף לכך, בדיקת ההרכב הכימי של הפוספטים המוטענים בגמל עקבה, מראה שמידת המסיסות שלהם במים נמוכה מאוד ועל כן, לטענת הירדנים, שתי הטענות העיקריות נגד הזיהום לכאורה מצידם, אינן נכונות. הירדנים אינם רואים בהמלצות צוות המומחים הבינלאומי המלצות מקצועיות, כי אם המלצות פוליטיות.

טר יצחק גורן, מנכ"ל משרד איכות הסביבה: הירדנים צודקים בכל טענותיהם כנגד דו"ח צוות המומחים.

צוות המומחים הבינלאומי פעל בתמימות לב וערך את הדו"ח עפ"י נתונים מוטעים שקיבל כאן בישראל. כתוצאה מהנתונים המוטעים קבע צוות המומחים שמקור הזיהום הראשון במעלה הוא בייוב עקבה, הגורם המזהם השני הינו הפוספטים המוטענים בגמל עקבה והגורם השלישי המזהם את מימי המפרץ הינם כלובי הדגים.

מדינת ישראל
State of Israel

Ministry of Regional Cooperation
The Director General

המשרד לשיתוף פעולה אזרחי
המנהל הכללי

בבדיקה שערכנו במשרד איכות הסביבה, מצאנו שביוב עקבה אינו זורם לים מאז שנת 1986 והוא מוזרם לבריכות ביוב בעוד מי הקולחין מוזרמים צפונה. משרד איכות הסביבה קובע, שאין הזרמת ביוב מעקבה למפרץ אילת-עקבה. כאשר לפוספטים המוטענים בנמל עקבה, אנו מודעים לכך שבנמל עקבה, בניגוד לנמל אילת קיים מטען פוספטים. גם אם המטען הידני אינו עובר קשורה, הרי שבבדיקתנו מצאנו שרמת המסיסות של אבק הפוספטים והורחן נמוכים מאוד.

המזהם המרכזי של מפרץ אילת-עקבה, הינן חוות הדגים.

ההאשמות כלפי ירדן וההתעלמות מגורמי הזיהום הישראליים הינן בחזקת חטא על חטא ועל כן משרד איכות הסביבה אינו מקבל את דו"ח צוות המומחים הבינלאומי. הירדנים "טהורים בשלג".

קיים בינינו לבין עקבה שת"פ יומיומי בנושאי איכות הסביבה: מפגשים לקידום פרוייקט פארק השלום, בחינת המכולות ששקעו בצידו הישראלי של המפרץ, ע"י גורמים ירדניים ועוד.

מנכ"ל משרד איכות הסביבה ומשרד התיירות דחו את מסקנות דו"ח צוות המומחים הבינלאומי, בעוד שמשרדי החקלאות והתשתיות קיבלו את מסקנות צוות המומחים.

מר אלי רוק, מ"מ מנכ"ל משרד התיירות והלאומיות, המציאות כפי שמוצגת כאן מחייבת אותנו לערוך תיקון של דו"ח צוות המומחים, בכל הנוגע למסקנותיו באשר לירדן. על צוות המומחים לבקר בירדן. לאחר תיקון הדו"ח יש לקבוע מהם גורמי הזיהום של מפרץ אילת-עקבה.

מר ירון ארגו - ממונה לתכנון תיירותי ונציג מנכ"ל משרד התיירות, משרד התיירות לא היה חבר וועדת המנכ"לים כשזו הזמינה את הדו"ח ולא היה שותף לבחירת צוות המומחים הבינלאומי. משרד התיירות דוחה את דו"ח צוות המומחים, לא על בסיס מקצועי, כי אם על בסיס תיירותי ובעיקר מהגיסיון המצומצם שיש למשרד התיירות בטיפול במקורות זיהום ים. על פניו ומבלי להיכנס לרמות הזיהום, כפי שמצוין בדו"ח המומחים, ברור שעבודת המומחים אינה ממצה את המסקנות.

דו"ח צוות המומחים נכון שיתמקד בבעיה המרכזית, והיינו בכלובי הדגים. וועדת המנכ"לים הוקמה לבדיקת זיהום מי המפרץ ע"י כלובי הדגים ולא לבחינת שאר מקורות הזיהום של מפרץ אילת-עקבה ועל כן אסור היה לצוות המומחים לבדוק מקורות נוספים.

מדינת ישראל
State of Israel

Ministry of Regional Cooperation
The Director General

המשרד לשיתוף פעולה אזורי
המנהל הכללי

כל בר דעת יודע שכאשר מזרימים חומרים מזהמים לים הדי, שככל שהזרמה מתמשכת, הנזק מצטבר.

תעשיית גידול הדגים במפרץ אילת-עקבה מהווה פגיעה בנכס התיירותי החשוב ביותר של מדינת ישראל.

על מדינת ישראל לערוך בדיק בית, טרם יציאה בהאשמות כלפי ירדן. שמחתי לשמוע על ההליכים המשפטיים אותם מקיים משרד איכות הסביבה כנגד רשות הנמלים והרכבות. רג"ד מחכירה השטחים לגורמים שאינם עוסקים כלל בתפעול נמל ימי.

החלטה:

לאור הדיון ומאחר ומר רונן מציג גם את עמדתו של משרד החקלאות ופיתוח הכפר, הוועדה מחליטה, כי היא אינה מקבלת את מסקנות צוות המומחים הבינלאומי. ככל שהן נוגעות לירדן ומבקשת את צוות המומחים הבינלאומי לתקן את מסקנותיו באשר לירדן, בתיאום עם המשרד לשיתוף פעולה אזורי ושאר משרדי הממשלה הרלוונטיים ובשיתוף פעולה מלא עם שלטונות ירדן.

החלטה זו תועבר באמצעות המנכ"ל והבה ליריעת שלטונות ירדן וליו"ר וועדת הכנסת לנושאי פנים ואיכות סביבה.

בתיאום המשרד לשיתוף פעולה אזורי, בימים הקרובים יבקרו המדענים הראשיים של המשרדים הזוברים בוועדת המנכ"לים בנציבות עקבה, לבחינת מסקנות צוות המומחים הבינלאומי באשר לירדן.

מאגר אליפז:

בסיום הדיון דנו המנכ"ל גורן, המנכ"ל והבה ומ"ם המנכ"ל מר רונן, בסוגיית מאגר אליפז ונקבע שמשרדי איכות הסביבה והתשתיות הלאומיות יכינו טיוטת הצעת החלטה לוועדת השרים לשיתוף פעולה אזורי לפתרון הסוגייה.

המשרדים ישתפו פעולה במימון הפרוייקט.

רשם: שרון פרדו

משרד התיירות - לשכת מנכ"ל
נתקבל מ-2499-2001

סיאה, 09-09-2001

הערות אלקס זאנצ'ל

ינון אילד ז"ל ראשיתו בנאון

לכבוד

גב' מירח אלטמן

מנכ"ל משרד התיירות

ירושלים

ג.ג.

הנדון: פארק "שרשי אפריים"

בזמנו הבאנו את נושא הפארק בפני השר ובפניך שניכם חבעתם התלהבות מהרעיון והבטחתם לבדוק דרך על מנת לסייע ולקדם את הנושא, אנו מצידנו פנינו לקרן העזבונו דרך משרד התיירות וציפינו להמלצת המשרד בנדון במקביל ציפינו שהמשרד יקדם את הרעיון אם דרך החמי"ת או בסיוע ישיר אטרקציה תיירותית.

קרן העזבונו-המלצת משרד התיירות

לפני יומיים קבלנו את תשובת ועדת התמיכות במשרד. חוועדה החליטה שלא לחמליץ על בקשתנו משני נימוקים עיקריים: 1. אין כל השקעה מצד היזם 2. קיימות בצנרת תכניות דומות

מרכז חוועדה, מר ישראל ציר כהן הבהיר לי בשיחה טלפונית כי החלטה הייתה צפויה מסיבות שונויות ומשונות שהדומיננטיות מבינחן היא המלצתו של מר ירון ארגז.

מיותר לציין שעמדתו של מר ארגז חובעה בפני בשיחה טלפונית זמן רב לפני בקשתנו מועדת תמיכות ולמען כבודו אסתפק בכך שמר ארגז אינו רואה "עיני בעיני" את צרכי המקום והאזור.

לגופו של עניין הריני מצרף את בקשתנו לתמיכה בגין הפארק כפי שהגשנו לשר ואלייך. אדגיש רק כתוספת כי: 1. אין באזור חשומרון שהוא ערש התני"ך פארק המדגיש את אתרי חסביבה.

2. מכיוון שמסיבות ברורות נבצר מתיירים להגיע לאתרים התנכ"יים ביו"ש

הפארק נותן לחם אפשרות לחוות את האזור בצורה מרוכזת כאשר התייר

והמטייל יכול לצפות מרחוק באתרים המקוריים הסובבים אותו.

3. הפארק המדובר יקרא פארק "שרשי אפריים" והמודלים שיהיו בו כגון קבר

יהושוע בן נון, מזבח יהושוע בהר עיבל, סולם יעקב וכיו"ב הם ראשית ראשיתה

של תקופת האבות ואינם מופיעים באף פארק תנכ"י. הפארק אינו מתייחס

לתקופת דוד ואילד !!

4. לאור מספר התיירים הגדול שהגיע לאזור עד אוקטובר 2000 בכדי לחוות את

ראשיתה של תקופת התני"ך כמעט הכרחי להקים פארק מעין זה לצרכי האזור

הקמתו של הפארק חייבת להיות אינטרס של משרד התיירות יותר מכל גורם

אחר.

ארגומנטים אלו בודאי לא עמדו בפני מר ארגז וועדת התמיכה כאשר קבלו החלטתם.

באשר להשקעת היזם: היזם השקיע זמן עבודה, כח עבודה, מנהלה, שטח קרקע בן 25 דונם,

תכנון וכספים בהקמת מודלים בהקף שאינו פחות מהתמיכה הנדרשת. הנימוק לכאורה שאין חשקעת יזם תמוה!

נודה לך, איפוא, באם תסייעי לנו בשינוי החחלטה לגבי סיוע מטעם קרן העזבונו.

פארק "שרשי אפריים" סיוע משרד התיירות

באשר לאפשרויות האחרות שציינתי בראשית מכתבי: בדיקת אפשרות שהפארק יקבל סיוע מטעם החמ"ת או כאטקציה של המלון או בכל דרך שתאפשר תמיכה ממשלתית. נהייה אסירי תודה באם תקדמי אפשרויות אלו גם.

נשמח באם תאותי לקיים עימנו פגישה בנושא בכדי למצוא את הדרך שבה המשרד יוכל לסייע בידינו בהתאם לקיטריונים המקובלים במשרד התיירות לכל יזמי האטרקציות למינהן.

שוב, תודה על התייחסותך

בכבוד רב,

גלברד טוביה

מספר 254-01-01-01

לשכת שר התיירות
טופס קליטת דואר

נדון: זכתה לז' עזי האו"ש

הועבר ל:	תאריך	חתימה	ס' טיפול
שר			
יועץ בכיר			
<u>יועץ</u>	23.9		
מנכ"ל			
מנהלת הלשכה	23/9	יסל	
יועץ תקשורת			
מזכירות			

הערות:

אבקם לממן את ינין אספס
רציון אב"י בינעו.

רוח
אבקם לממן את
י"ו אספס היפים, שניי המחיים

המציאות ופפאויקס ומחצבים לפיר
תקציבים. אומנו לו יתלים לקה מתכנה
תקציבים.

מזכר

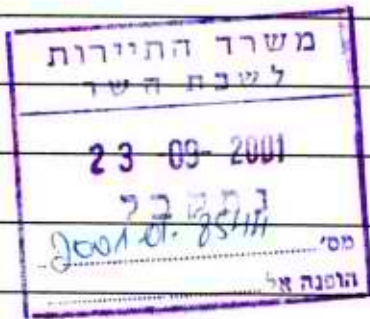
(להתכתבות פנימית במשרדי הממשלה)

אל:	א. פסק	התאריך	23/9/01
מאת:	יוני ארנס	חיק מס'	
הנדון:	עו אלקן		
סימוכין:			

לדקלם התנ"ך רצ"ב
 א. פסק יוני ארנס

א. פסק

יוני ארנס

אגף תכנון ופיתוח
ט"ו אלול, תשס"א
3 ספטמבר, 2001

סימוכין: 2001-0025-946

הנדון: מוזיאון ג'ו אלון - סיכום פגישה
התקיימה במשרד התיירות ביום 5.8.01

השתתפו: משה ריגל, ירון ארגז,
עוזי חלמיש – מנכ"ל המוזיאון

בעקבות מכתבו של מר עוזי חלמיש אל שר התיירות בבקשת סיוע בפניה למפעל הפייס, התבקש מר חלמיש לקיים דיון עם האגף לתכנון ופיתוח במשרד על מנת להציג את הפרוייקט.

מר עוזי חלמיש הציג באופן כללי תכנית להרחבת הפעילות של מרכז ג'ו אלון. ההרחבה כוללת תכנים חדשים אשר מפורטים בחומר המצ"ב וכן בינוי של אגף חדש ("מבנה מרד בר כוכבא") אשר עלותו מוערכת בכ – 3 מליון \$.

סוכם שתועבר למשרד פניה מסודרת עם פרוט של הפרוגרמה המבוקשת. לאחר קבלת הפרוגרמה יהיה ניתן להתייחס לגופו של עניין.

רשם: ירון ארגז

העתק: למשתתפים

טלפון: 02-6754932-02 פקס: 02-6249693-02 דואר אלקטרוני: yarone@tourism.gov.il
תא. 1018 ירושלים 91009 טל. 02-6754811 פקס. 02-6253407
20010025946 13:49 13/09/01 א.י.

רחוב המלך ג'ורג' 24 ירושלים 94262 תא דואר 1018 ירושלים 91009 טל. 02-6754811 פקס. 02-6253407
24, KING GEORGE ST. JERUSALEM 94262 P.O.BOX 1018 JERUSALEM 91009 TEL. 02-6754811 FAX: 02-6253407

2001-01-8544

ושרד התיירות - לשכת השר

אל: אשכ כ"א

מאת: ס' ש"א

שר התיירות ביקשני להעביר את המצי"ב:

לידעתך

לטיפולך כנדרש

לעיוןך ולהערותיך

השב נא ישירות לפונה עם העתק ללשכת השר

הכן נא הצעת תשובה לחתימת השר בהקדם

וערות: אבקם מהלבי"ר מאנכ"ס"ת

מתי"חסות מ"ב"י"ש"ה ל"ת"ק"ע

ע"מ ב"ו"י
ת"א"ש

בברכה ובתודה.

29.8
ת א ר י ו

לשכת שר התיירות
טופס קליטת דואר

נדון: אחזקתו של אצ"י תלמידי

הועבר ל:	תאריך	חתימה	ס' טיפול
שר			
יועץ בכיר	26.8		
יועץ	26.8		
מנכ"ל			
מנהלת הלשכה	23/8	יט	
יועץ תקשורת			
מזכירות			

הערות:

אחזקת אירק
התקלה

יחיד
אצ"י תלמידי
אחזקתו של אצ"י תלמידי
התקלה

מרכז לימודי אזורי ע"ש אל"מ ג'ו אלון

לידיעת הארץ ולהכרת האזור

כ"ד אב, התשס"א
13 אוגוסט 2001

בשרד החירות
"בת השר"
23-08-2001
קבל
2001-01-8544
המנהל אל

23-08-2001
מטה מטה
מטה מטה

לכבוד
מר רחבעם זאבי
שר החירות
ירושלים

לגנדי שלומות,
נפגשתי לפני מספר ימים עם מר משה ריגל ומר ירון ארגו, אנשי משרדך,
בנושאים הקשורים למימון הפיתוח והגימור של אגפי התצוגות החדשים.
אני משוכנע שלנושאים בהם מדובר, אגף צנוע לתולדות מרד בר-כוכבא וסיפור המוכתרים
העבריים בנגב, חשיבות מרובה ביותר דווקא בתקופה סוערת זו.

הפרוייקט יתרום רבות לעידוד תיירות החוץ, (המועטה בימים אלו, לדאבונו), והפנים
ויסייע לכלכלת הישובים בדרום (העיר באר-שבע והאתרים בסביבותיה).

עד כה השקענו בבינוי, תחקיר ואיסוף סכומים נכבדים ביותר, כ- 150 אלף דולר, ודרוש סכום
דומה להפקת התצוגות והפיתוח.
אני מכין, לבקשת אנשיכם, חומר מפורט ואעביר אליכם בהקדם.

כמו-כן אני מעוניין בהקמת הפרוייקט המרכזי של אגף מרד בר-כוכבא אשר עלותו ניכרת ויש
צורך, לדעתי, בתאום עם מתן וילנאי ואברהם כץ-עוז ממפעל הפייס, כדי לכלול הפרוייקט
במסגרת סיוע מפעל הפייס לפרוייקטים מרכזיים בב"ש.

אני רואה בהקמת מוזיאון בר-כוכבא פרוייקט לאומי לכל דבר ותמיכתך ודאי תסייע
להכרה ולהקמה.

אני מצפה לתשובתך החיובית, וכשאקבלה - אתאם המפגשים והדיונים בנושא.

בברכה,
עוזי חלמיש
מנכ"ל

בברכה,
עוזי חלמיש
מנכ"ל

בברכה,
עוזי חלמיש
מנכ"ל

בברכה,
עוזי חלמיש
מנכ"ל

בברכה,
עוזי חלמיש
מנכ"ל

בברכה,
עוזי חלמיש
מנכ"ל

בברכה,
עוזי חלמיש
מנכ"ל

מרכז ג'ו אלון המוזיאון לתרבות הבדואים (עמותת רימון)
JOE ALON CENTER The Museum of Bedouin Culture (Rimon Association)

הנדון: "חדר המוכתרים" - מרכז ג'ו אלון

מבוא:

"חדר המוכתרים" חנו חלק מסיפור ראשית החתיישובת בנגב הצפוני. החדר יכלול תצוגה המבוססת על תצלומים ואמצעים נוספים ותציג את חנושאים תבאים:

- * גאולת האדמה
- * הקושי, תבדודות, המרחק ממקומות יישוב גדולים
- * המיעוט מול אלפי הבדואים באיזור.
- * קיומח של המוכתרות שתרמה לקיומו של חמערך החתיישובתי הדל בשנים הקריטיות - טרום חקמת חמדינה - בהן היה הלחץ חוק ביותר.
- * הנצחה לאנשים עצמם.

התצוגה חייבת לחמחיש אספקטים מסובכים של מחות חמוכתרות כגון:

- * החבנת חמעמיקה באוכלסיות חמקומיות
- * ניווט בין חאינטרסים חשונים של חשבטים
- * עמידה ושכנוע מול השליחים מענה חמעוררים להתקוממות נגד חיחודים.

התצוגה אמורה להציג את שתי הגישות העיקריות בתפיסת חמוכתרות, הדוגלות בפיתוח היחסים עם חשכנים, האחת מנקודת מוצא כוחנית וחשניה מנקודת מוצא של קשרי אמת והחנה.

הרעיון המרכזי:

- * חווית האווירח חשונה של 10 חשנים שלפני קום חמדינה: עיי אמצעים - חמצים, תמונות נוף ותצלומי אנשים.
- * מרכיבים תוכניים כגון: ספת האיזור עם אופציה לחצנת החתיישובת או וחיום ראז החתיישובת חחדרגתית.
- * תעדוה ומסמכים אותנטיים (תעתיקים) שיוצגו בחקשרים הנכונים.
- * מלל: כותרות וטקסטים על בסיס גרפי שישלימו את חתמונה.
- * סאונד: קריינות כללית או נקודתית
- * תאורח: ייעודית לצורך חתצוגה
- * חקרנת שקופיות וראז ווידאו. אופציה לפיתוח מצנת ניקובי חתמונות הקיימות.

סיפורים של המוכתרים היהודיים ביישובי הנגב 1940-1952

* רקע

המחקר יכלול תקציר של הרקע החיסטורי-חברתי-גאוגרפי-בטחוני של תופעת המוכתרות היהודית בנגב תוך דגש על ארבעה הסעיפים:

א. המוכתר כמחפש הבנה דו-קיום עם השכנים הבדווים

ב. המוכתר כמקשר בין הישוב לשלטון הבריטי

ג. המוכתר כמיצג בפני הבדווים והערבים את אופיה של ההתיישבות החדשה בנגב

ד. תרומתו המעשית של המוכתר לבדואי (חקלאות, בריאות, סיוע אחר)

ה. התחקיר ילווה ב 4-5 דילמות אותן יציג המדריך בפני המבקרים

* נקודות לתחקיר

2. סירוס שלבי ההכשרה שעבר המוכתר לצורך מילוי תפקידו

3. הצגת הדמויות שקדמו למוכתר ביהסיהם עם הערבים החל מתקופת השומר

4. כללי ההתנהגות בשטח, באירוח (מפעיל המדאפה), באירוע המחייבים את המוכתר

5. תגובת הבדווים לתופעת המוכתרות, למוכתרים באופן אישי

6. תקציר מספרי הזכרונות של וותיקי הנגב, תמונות, קטעי עתונות, סרטים, ראיונות, ראיונות וידיו וכל אמצעי ויזואלי אחר.

7. מעבר ממוכתרות לממשל הצבאי

8. דור ההמשך - מוכתרות בזמן מלחמת העצמאות ולאחריה

9. המוכתר ושומר השדות, הסוסים, הכלבים, התמצאות בשטח ביום ובליל.

* הכנת התחקיר לתערוכת הקבע - פינת המוכתרים

כתיבת תסריט לתכנית שקופיות/וידיו

ליווי התמונות בכתוביות (עברית, ערבית, אנגלית)

הסברים לאורך התערוכה

חידוד והצגת הדילמות

איסוף כל החומר המחקרי (כולל סרטים) ואגירתו במחשבי התערוכה (בשלב ב')

ליווי המעצב עד הקמת שלב א' של הפינה.

פ"ד.ס 245/

המוכתר בישוב היהודי בנגב בתקופת המנדט

מוכתר-מילה ערבית ופירושה נבחר של עיר או כפר המייצג את התושבים בפני השלטונות. מוסד המוכתר (1) ראשית ב 1864 כשהוחק חוק הולאיזם שנועד להעביר לידי השלטון המרכזי שליטה גדולה יותר על דמות הכפר ותושביו. המינוי למשרה נעשה רשמית באמצעות כתב מינוי ממשלתי. מוכתרינו היו גם בכפרים וגם ברובעים עירוניים. (2) למשרה זו היה מתמנה שייך ואיש נכבד, בעל בעמיו ובעל נסיון בענייני הכפר ומעורב עם הבריות (3). הידוע לחתום את שמו או שאינו יודע וחתם בסביעת היחידות (חותמת). הערבי אומר "מוכתר הוא ואילו חיתת" שפירושו מוכתר הוא ריש לו חותמת.

מקור התפקיד באימפריה העותמנית שהגדירה אותו כחוליה מקשרת בין השלטון לתושבים. המוכתר נחשב לאישיות מכובדת והוריש התפקיד לבנו הבא אחריו. המינוי היקנה לו גם כח רב. בין תפקידי המוכתר: רישום לידות ומיזות, סיוע בגבית מיסים, שמירת הסדר, דיווח למשטרה ועל מקרי פשע, השתתפות במקסיס וארבעים ממשלתיים.

תפקידו היה להחזיק מדאפה-בית אירוח ולשאת בהוצאות היקרות המתחייבות מכך. המדאפה הייתה חדר אפולזי וגדול בו ישבו האורחים על כסאות קש או על שטיח וכריות ונהנו מטפלי קפה.

כבר במושבות היהודיות הראשונות התנהג תפקיד המוכתר. ועד המושבה נהג לפנות לממשל העותמני לקבלת מינוי למוכתר על פי המלצת הועד. המוכתר היהודי היה כפוף לוועד שלא כמוכתר בכפר הערבי.

במושבה היו יחסי השכנים עם ערביי החביבה בתחום אחריותו של המוכתר. עם הכיבוש הבריטי נשמר תפקיד המוכתר. משכורתו בשנות הארבעים הגיעה ל-60-12 לידות לפי גודל הישוב.

במחוז לוד שכלל 70 ישובים יהודיים קטנים הקים יצחק גבירץ מוכתר שפיים מועדון מוכתרים מותפקידיו היו: א. השכלה כללית וחוקית להרמת ערכו של המוכתר. ב. יצירת מגע משותף עם פקדי הממשלה לבידוד בעיות משותפות. ג. לימוד הדדי מנסיון איש מרעהו. ד. עזרה הדדית בין מוכתרים. ה. סיפוח יחסי שכנות בין הכפרים העבריים והערביים. (נספח רשימת המוכתרים במחוז לוד-גביוץ)

דילמות בפעילות המוכתר היהודי בישובי הנגב:

א. איך למנוע מהבדדים לראות את המוכתר עובד בבגדי עבודה כשאצלם המוכתר אינו עובד כי אין זה מכובד (6).

ב. קשה לשלטון הבריטי פרי האהבה המשותפת לבעלי חיים ולמוחצני מטסים (מיטיב בניו, בן-גל בשובל) (6).

ג. משפגעו הבדדים במוכתר משמר הנגב הגיבו חברי הקיבוץ כי פגיעה במוכתר היא בבחינת פגיעה בכבוד הישוב כולו (ד. אלון).

ד. יש להתייחס לשכנים כבני אדם בלי פוליטיקה (גישתו של צ. קרן מחצרים) (7).

ה. בניית היחסים האישיים דרך עיסוק בתחומים כרפואה (ב. מיטיב בנירס).

ו. מתפקידי המוכתר היהודי לסייר בסביבה להיכרות וטריטוריה יחסי שכנים כמו מיטיב וקסטוד מגבולות (8).

- ז. האם להסתערב וללבוש בגדי בדווים, שכריה, שפס, ולדבר ערביתו(ברביבים).
- ח. האם לשאת נשק כדי לא להראות כמפחד אך גם לא להיות מסרה לשוד הנשק(רביבים, נירים).
- ט. איך להגיב לפגיעות ברכשו והלקח נצא להישפט אצלם (8).
- י. המוכתר שסבב יומים לפני הפלישה המצרית והזהיר הכדורים להתרחק משדה-הקרב זכה להערכות. (מיסיב-נידים).
- יא. אירוח הבדווי באהל כמנהגם-בישוב היהודי כיבוד עם כף וצלחת לכל אורח כסמל לכבוד והערכה הדדית (מיסיב-נידים).
- יב. אירוח במזאפה מחוץ לתחום הישוב שלא יכנס האורח פנימה כפי שאין כניסה באהל הבדווי למתחם הנשים (בשאר-חלוצה).
- יג. "מוכתר המוכתרים" הנגבי במקביל לשייך-השייכים בראש ועד-הגוש-המקביל למועצה האזורית יא. השפה השימושית-שמות האתרים בערבית:ביר-זכאלה בשובל,קלסה בחצרים, וכר' (בן-גל בכנס המוכתרים).

גיבוש מדיניות המוכתרים-ביטוי לתקופה קצרה (1943-1948) (בר-אמוץ ובכנס המוכתרים).

- א. פרי לימוד מותיקים בעלי נסיון כאיבדהים מיכה (אברהם שפירא מפתח-תקווה, דוד קרון ונמר - מנחם, יעקב אפשטיין מזכרון יעקב ומוטה גולדברג מבית-אלפא. גישתו של מוטה מנסיונו בצפון: "עימדו על כך שיכבדו אותכם, אל תליכו שולל ואל תפיעו כערבים, אל תשאו נשק שיזדה וטאתם מפחדים. כבדו את שכינתם ודרשו מהם יחס דומה".
- ב. שלוש אסכולות של התיחסות:-הבסחוניסטים-הערבי מבין רק כח. דרך השוט והכסף. המסתערבים-להיות כבני המדבר. כיבוד אורחות חייהם של הבדוים מותר מנהג שיחייב גם אותם לכבד אורחות חיים שתות משלהם (מיסיב).
- ג. מתן עצות לשכן (איך להמנע מעלוקות, כמה לשאוב ממי הבאות). ובמקביל להכיד, ללמוד תנאי חיים, מקורות מים ומתיקותם (בר-אמוץ-גבולות).
- ד. קורס מוכתרים במסגרת השיי בחדרה ובקיבוץ גליל-ים. (א. נאחי המוכתר המיועד ל"אפיקים בנגב", עזרא דנין (10).
- ה. תפקיד המוכתר כגשר לצמצם "הבהלתות" מפני הערבים וכוחם ויכולת ייצוג בפני הערבים ולשונם ובמנהגייהם (דנין).
- ו. טכנת פגיעה בנפש-רצח מוכתר רביבים אריה יחיאלי ז"ל ושומר השדות בחצרים מוטה שילוח ז"ל.
- ז. התחביב המקצועי איסוף מנהגים, שירים מרובעים ואגדות הבדוים כמו יחיאלי וששון ברביבים.
- ח. קורס אחרון למוכתרים ב 1963 (ד. שושני בערב המוכתרים).

ט. חשיבות הבטחת פעילות של המוכתר היהודי מפני שבכל המרחב בו פעל על פי התפיסה הבדווית אין
לא אלוהים ולא ממשלה (מבאר-שבע ודרוסה ירושלמי בכנס המוכתרים).

י. הגדרת של א. נאווי (בכנס המוכתרים):

הוצעה לעסוק בגמלים יגביה את שערי בית. מכאן הצורך במדאפה ובהוצאות לאירוח.

יא. מה ההבדל בין שומר שדות למוכתר? (נאווי-שם)

"למוכתר אסור לזהור, למוכתר אסור אפילו להאיץ בטוטה. הוא צריך להיות רציני וחמור סבר. לשמור על
עוצמתו בשקט. לא להתנשא, לא לאיים, לא להתגאות ולא לתת שיטפילו אותו. מוכתר צריך לדעת איך
לאכול ואיך להגיש. כשאתה אורח רק ביד אחת. כשאתה מארח אינך זולל. אתה אוכל לאט לאט כי
כשהמארח טיים כולם חייבים כך.

המוכתר היה צריך לדעת הכל ואם לא ידע היה צריך להעמיד פנים כידוע. תשובת הלא ידע
בערבית: "אנא מוכתר אל בלדו" האם אני מוכתר הכפר שאני ידע הכל?

המוכתר שובל זאב סאוב זכה לכינוי "הצדיק" בפי הבדווים משום פעולותיו בניהום: הסיף מוסר לבעלי
עדר שחצה את אדמות הקיבוץ ושחררם, ילד שנתפס גונב הביא להוריו כדי שהם יענישו אותו, פייע
לידות בדוויות להעמיס שק גדול וכבד על חמור סיפור שנפוצ בכל הסביבה על המוכתר " שהעמיס
חמור" (13).

יג. עיסוק כללי בלימוד השפה הערבית לחברי הישובים כדרך ליצירת קשרי שכנים (14). ראשוני שובל
למדו בבית הספר של אל-הוזייל לאור מנורות נפט בערבים ממורה עותי לבוש גילביה ויחד עם השפה
למדו גם מנהגי שכנות וברכות שלום לנפגשים בדרך.

יד. הפגנת ענין ביחסי שכנות: הקמת המדאפה בשער הישוב לעוברי האורח, רכישת סוס ערבי אציל עבור
המוכתר בכדי להרשים את השכנים, שימוש בביסויים ומשלים ערביים.

טו. ועד הגוש יום גם בנגב כינוסים חדשיים להדרכת המוכתרים 'הצעירים' בתחומי פעולתם הרגישים.
(15).

טז. בעלוני המשקים של אז הופיעו מדורים בשם "עם שכנינו" שנועדו לדחוק על הנעשה בין הערבים
בסביבה ונכתבו בידי המוכתרים. (16) בין היתר דנו בציפיות הבדווים מהמפגש עם היהודים (חריש
בשרקסור, עמרה רפואית, הדרכה חקלאית) והדרכים ליצירת קשרי שכנים ותן שמירת כבוד הדדית.

יז. חשיבותם של בעלי נסיון כאחים צוקרמן בני הבילזיים (עשהאל ויואב) חכמי הקרקעות שתדרכו את
המוכתר כיצד למנוע הסתבכויות מיותרות. (17).

יח. העברת נסיון מוכתרים ותיקים לחדשים. ראה למשל סיפורו של מיסיב והמעשה במוכתר מרסוחים
(18).

יט. מידע על הסביבה אסף המוכתר בין היתר מילדי השכנים- (שמות ויהוס משפחתי, שמות
הסוחרים, השתיכות שבסית) (19).

כ. המוכתר השתתף יחד עם השייכים הבדווים במפגש השבועי שזימן קצין המחוז המנדטורי. ההזמנות
להכרות וללימוד בעיקר בתחום המשפטי שבו "שכל ישר היה עוזר הרבה יותר מהשוט של משמרת
המדבר" (20).

כא. התאר מוכתר סיפק גט הגנה לנושאהו- ומדוע לא פגעו בי הבדווים? ראשית מפני שידעו שאני המוכתר ומאחורי עומדים הרבה אנשים ואם יפגעו בי יפגעו בהם- ינצ'י גברי. (21)

כב. מהמוכתר נדרשה יכולת התמחדות מילולית עם הנכבדים הבדווים והכפרים הערבים. למשל תגובת נכבד בחגיגה בניו-עם לכבוד המוכתרים השכנים (1943): "מה הפלא שהם מכבדים אותנו והרי הם קומץ של כמה עשרות-לעומת אלפים משלנו המקיפים אותם. דממה השתדדה בחדר האכל. היה זה עלבון שורב לנו המארחים... יתע הנכבדים החליפו ביניהם מבטים וגיחכו בודע לב... קמתי ואמרתי: יא אבו-סאגר (על שם בנו בכורד שבערבית משמעותו בן) אתה האורח שלנו ופגעת בכבודנו כשאמרת שאנו היהודים מארחים אתכם בגלל פחד. אתה טועה. אתה עדיין חי בתקופה של סוסיס, חרבות ורמחים. אולם אנו חיים בתקופת מכוניות, מטוסים, טנקים ותותחים ובמלחמה כזאת כל יהודי שקול כנגד 1000 ערבים... והנכבדים ספחו על שכמי דברין נכונים תכוחים" מוכתר קומבניה בית-חנן-גברי עמי 26.

כג. שימוש בבעלי-חיים לעשות רושם על הבדווים בתחום שהיה עבורם מוקצה: מיטיב וכלביו (23) וינצ'י והנחש (24).

כד. באחריות המוכתר היה לשמור את פנקס הביקורים הממשלתי ולהמציאו לכל פקיד השלטון המחוזי בביקוריו בכפר לצורך חתימתו (25 וראה נספח). נאסר עליו להוציא את הפנקס מהכפר "אף פעם" כה. המוכתר מגדיר את תפקידו:

אריה אפרת מוכתר קיבוץ דורות 1942-1948 (אז גויס על ידי חטיבת הנגב כקצין קשר לאוכלוסיה הערבית בכפרים צפונה מעזה עד לסביבת יז-נורדכי ולשבטי הבדווים במרחב שובל-באר-שבע).

" בתור מוכתר הייתי הוציג הרשמי לגבי שלטונות המנדט והייתי בקשר מתמיד עם משרדי מושל המחוז הבריטי בעזה ובבאר-שבע. בתפקיד משנה הייתי מקשר עם האוכלוסיה הערבית שבסביבה הקרובה והרחוקה יותר. באותה תקופה היו לי קשרים עם האוכלוסיה הערבית בעזה, מגדל וערים אחרות. בכפרים ברצועת-עזה ושפלת החוף עד מסמיה ומזרחה ועם שבטי הבדווים עד לסביבות באר-שבע. ועד שבטים מסיני שבנדידותיהם עברו בקרבתנו. נוסף לכך מילאתי תפקידים בטחוניים כגון אחראי לעניני בטחון בקו המים הראשון בנגב. (26).

כו. מקור הסמכות- בא. נאווי כמוכתר מיזעד ל"אפיקים בנגב" בחדר: יזאב צוקרמן, אבוהם הרצפליד,

ויצחק גבידץ. (27). *الله المولى المولى المولى المولى المولى المولى المولى المولى المولى المولى المولى* (28)

כז. הקורס למוכתרים התקיים פעמים (בחדרה ובגליל ים) בסוף 1946 ובראשית 1947. (28)

כח. רכישת הציוד למדאפה על ידי אריה קודל מוכתר חזעלה (עלזמיס) נעשתה בשוק באר-שבע. הציוד כלל בקרג', פינג'יניס, עלי ומכתש וחומרי קפה (29).

רשימת המוכתרים

1. רביבים-אריה יחיאלי, נו. ירושלמי, ששון בר-צבי.

2. חצרים-יעקב שרת, מוסה שילוח (שומר שדות).

- 3.נירעם- ינציי גברי, מוטיה הררי (שומר שדות)
- 4.באזת-יצחק- אריה סלומון, יצחק אורון (שומר שדות).
- 5.דחמה-אליעזר פריש.
- 6.נירים- בני מיטיב,יאיר ביברמן (ג'רי).
- 7.גבולות-צבי בר אמוץ,בני מיטיב,משה קססוד, ישראל וצבי אסקין-שומרי שדות.
- 8.בית קנה-שאול שדה
- 9.אפיקים בנגב-א. נאוי.
- 10.משמר-הנגב- בצלאל צ'ריקובר,משה וקסלר (שומר שדות).
- 11.בית-אשל- דן בראון.
- 12.עלזמים- אריה קודל.
- 13.נבטים- יצחק שמש.
- 14.חלוצה- שמואל בשארי
- 15.כפר דחם-אליעזר שטראוס, אברהם דיאמנס.
- 16.להב-דודיק שושני
- 17..שובל- יצחק בן גל,יוסי צור,זאב סאוב,בורך חכים.
- 18.דוזת- אריה אפרת.
- 19.נגבה- מיכאל הנגבי, -----
- 20.תקומה- -----
- 21.בארי-אברהם שורק-שקרציי (שומר שדות).רפאל צותי
- 22.מבסחים- -----
- 23.צאלים- -----
- 24.רמת-נגב- -----
- 25.גבים- -----
- 26.זביר- -----
- 27.מגן- -----
- 28.גת- שמחה לדיס.
- 29.סעד- מושנזון

שומרי השדות הבדווים

1. רביבים- עודה אבו מועמר
2. נבטים- עודה אבו רגאייג וסלאח אל עאטס
- 3.חצרים- עימארה מהתראבין וג'ומעא א-סנע.

מקורות

1. גוזסמו, ד. - הכפר הערבי ובנותיו. יד בן-צבי ירושלים. 1994 עמ' 34.
2. מיכאלי, ב.צ. - יצחק גבירץ איש שפיים 1986.
3. סמבטקי, מ. - הכפר הערבי. עם עובד. תל-אביב, תש"ו. עמ' 46.
4. אשכנזי, מ. - הבדווים מס ירושלים, תשי"ז. עמ' 60-63.
5. מיסיב, ב. - יחסי קיבוץ נידים והבדווים 1946-1948 ברשימות בנושאי הבדווים ה' 1977 עמ' 23-29.
6. זיוון, ז. - יחסי הישוב היהודי והבדווים בנגב - חזית המגע והשפעתה על עיצוב ספר ההתיישבות בשנות הארבעים והחמישים, עבודה מ.א. אוניברסיטת בן-גוריון, 1990.
7. קה, צ. - ספרות ולב קיבוץ חצרים, תשל"ח.
8. ראשוני מתישבי רביבים והבדווים - מגעים ויחסים ושימות בנושא הבדווים א', 1973. עמ' 75-93.
9. גולדברג, מ. - והקון עדנה קיימת, פרקי זכרונות ספרית פועלים 1965.
10. דנין, ע. - ציוני בכל תנאי קידום ירושלים תשמ"ז. עמ' 151-181.
11. תיקו האישי של אריה יחיאלי ז"ל בארכיון רביבים.
12. כנס המוכתרים ברביבים 18.4.1996. תמליל הכנס.
13. ויגוס, ש. - יחסי קיבוץ שובל ושכניו הבדווים בשנים 1946-1948. עבודה סמינריונית אוניברסיטת חיפה. פברואר 1993.

שאלה המתעוררת האחרונה (דגל ארון)

ההתיישבות בנגב הצפוני בעשור השנים 1949-1959

ההתיישבות בנגב עד למלחמת העצמאות

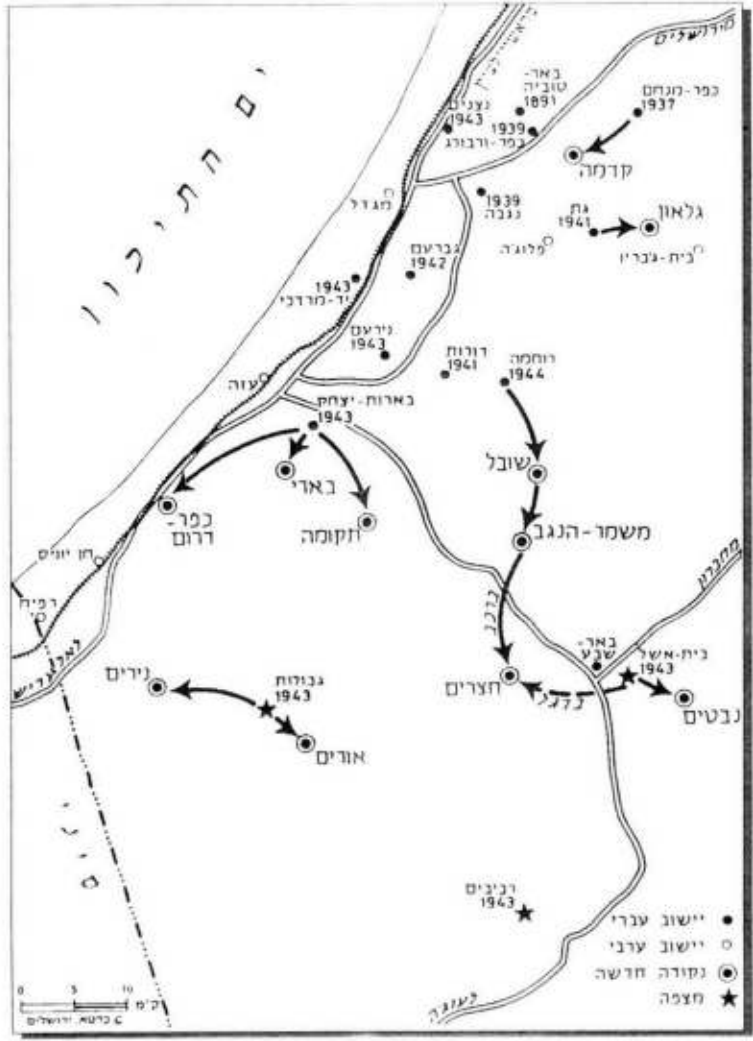
שלושת המצפים

בשנת 1943, כתגובה לחוק הקרקעות הבריטי שאיים על המשך בינו של הבית הלאומי, הוקמו בשלושה אזורים שונים של הנגב שלושה מצפים: גבולות, רביבים, ובית-אשל. תפקידם היה לרכוש קרקעות מידי הבדואים ולערוך נסיונות חקלאיים שנועדו לבחון אפשרות הקמת התיישבות חקלאית בנגב. חבורות הצעירים במצפים, שהיו מבודדים וחיו בתנאים קשים, רכשו אלפי דונם וסייעו למומחים החקלאיים, לקק"ל והסוכנות היהודית בביצוע הנסיונות שהוכיחו כי ניתן להקים בנגב עשרות רבות של נקודות חקלאיות.

11 הנקודות

כתגובה לתוכנית מוריסון-גריידי שביקשה למנוע את המשך הקמתו של הבית הלאומי, החליטו מנהיגי הישוב להוכיח לבריטים ולעולם שהיהודים מעולם לא יוותרו על הנגב. ואכן, ב-6 באוקטובר 1946, הוקמו 11 נקודות חקלאיות במבצע התיישבות שעוד לא היה כמוהו. להקמתן היו שותפים גופים רבים ובעול היישובי-תקציבי נשאו בעיקר הקרן-הקיימת, קרן-היסוד, המחלקה להתיישבות של הסוכנות, סולל בונה, חברת מקורות ועוד. כך הוקמו על הקרקעות שנרכשו כחוק: שובל, משמר הנגב, בארי, כפר-דרום, תקומה, נירים, אורים, חצרים, קדמה וגל-און. ההתיישבות התרכזה בנגב המערבי והצפוני בהנחה שבאזורים אלה תמצא מספיק קרקע המתאימה לעיבוד. הישובים החדשים למדו מניסיונם של המצפים, פיתחו קשרים עם השכנים הבדואים והפכו את הנגב לאזור התיישבות לגיטימי.

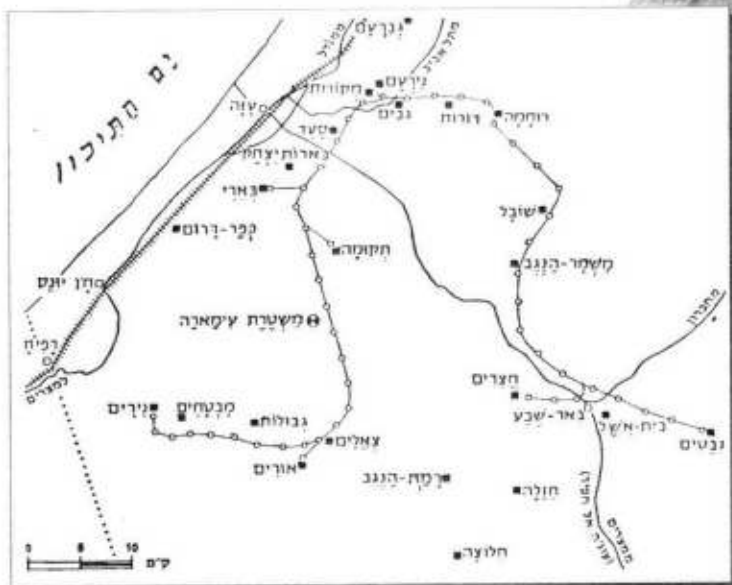
הצטרפותם של 11 הנקודות לשלושת המצפים חיזקה את הנוכחות היהודית בנגב ואפשרה את עמידתו בתנאי המצור במשך מלחמת העצמאות.

מפת העלייה של 11 הנקודות בליל ה-5/6 באוקטובר 1946

קו המים

בינואר 1947, הוחל במתיחת קו מים מאזור נירעם לעבר ישובי הנגב החדשים. לצורך המבצע נרכשו בלונדון מאות קילומטרים של צינורות, שהובאו ארצה והונחו תוך סיכון נפשות על-ידי המתיישבים ובסיוע: הצבא, הקרן-הקיימת, סולל בונה וחברת החשמל. תחילה הוכנה תוכנית שקבעה כי יש להניח קו בקוטר 6 אינטש המסוגל לספק ליישובים החדשים כ-100 מ"מ"ק מים בשעה, כך שיתאפשר לעבד כ-200 דונם ליד כל ישוב. במציאות נמתח קו מים באורך 30 ק"מ בואכה משמר הנגב ורק במהלך קיץ 1947, לאחר שהמהנדס שמחה בלאס רכש צינורות נוספים, קובלו רוב היישובים מים מהקו. יתר על כן, חברי ועדת אונסקו"פ (הועדה מטעם האומות המאוחדות שבאה לבחון את המצב בארץ-ישראל ערב ההצבעה באו"ם) טענו כי אכן קו המים הוא שנתן למדינה את הנגב.

מפת צינורות הנגב, 1947

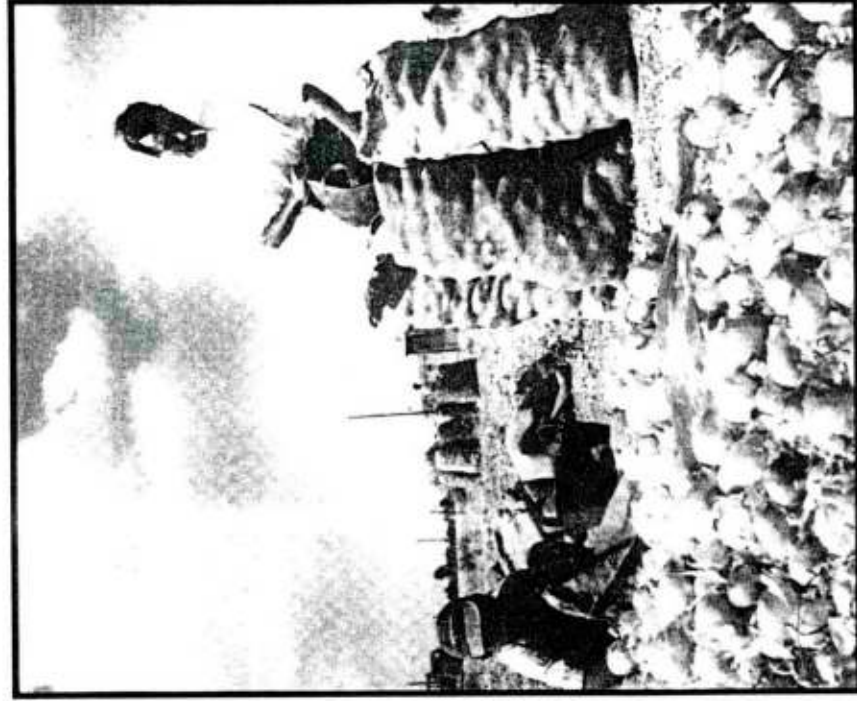
קו המים לנגב

התיישבות העיבוי - 1947

בשנת 1947 הוקמו: צאלים, מבטחים, עלומים, סעד, ברור-חיל, גבים (שדה עקיבא), רמת הנגב וחלוצה. שנועדו לעבות את השטחים לאורך קו המים ולחזק את הנוכחות היהודית בנגב ערב המלחמה. קצת מהיישובים הועלו במהירות מבלי שניתנו להם קרקעות מתאימות ובלא מקור מים. כשם שדאגה הקרן-הקיימת ליישובים לפני המלחמה כך אירע גם עם פרוץ מעשי האיבה שעה שיוסף וייץ נתבקש על ידי בן-גוריון לעמוד בראש "ועדת הנגב" שדאגה למים, אספקה ונשק למתיישבי האזור.

עירות הפיתוח - צמיחת ערים חקלאיות בנגב

עירות הפיתוח תוכננו כערי שדה שנועדו לתת תעסוקה למתיישבים ולהוות מרכז למתן שרותים. כך הוקמו שדרות (1951), אופקים ונתניבות (55-1956). נעשה בהן ניסיון להקמת תעשייה שתספק תעסוקה לאוכלוסיית הנגב. עירות הפיתוח משכו אליהם תושבים וסייעו לפיתוחו ויישובו של הנגב.

עולה-מתיישב עם יבול הראשון

השלמת קו המים ירקון-נגב: פתרון שאלת המים ופריחת החקלאות בנגב

הפיתוח הגדול בנגב לא יכל היה לצאת לפועל ללא מקורות מים נוספים. בקיץ 1955 הושלם חלקו הראשון של קו ירקון-נגב שהוליד את מומי מעיינות ראש העין לאזור הנגב המערבי. הקו שאורכו הגיע ל-90 ק"מ, נבנה החל משנת 1952 והזרים כ-100 מליון ממ"ק. עובדה זו שינתה את תפיסת התמנן והקלאי בנגב ואפשרה הגדלת יחידות המניה למשפחה והקמת מעיינות חדשים כמו מירס, כותנה, סלק-סוכר ועוד. חיש מהר התברר כי הנגב הינו לא רק אסס התבואות של ארץ-ישראל אלא באמצעות המים ועבודה מאומצת במושבים, הפקלספק של תפוחי אדמה, בצל, תירס, פפריקה ועוד.

ילדים ראשונים בדמונה

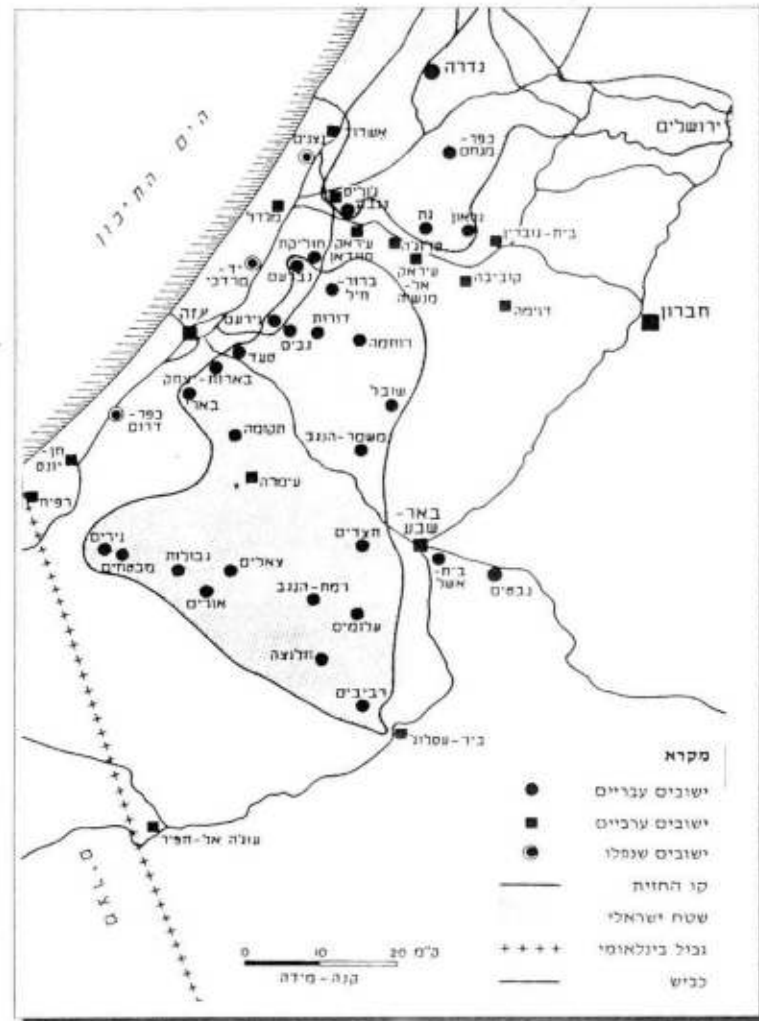
תרומת הקק"ל והסוכנות להתיישבות בנגב

שיקום ופיתוח לאחר מלחמת העצמאות

עם סיום המלחמה הוקם "מפעל הנגב" בבעלות משותפת של הקק"ל והסוכנות היהודית שנטל על עצמו לשקם ולפתח את הנגב. האגרונום כהנוביץ ("ז"ל), ועוזרו מר מיכה טלמון ("יבדל"א) ובתמיכת יוסף וייץ ("ז"ל) החלו בשיקום הנגב הפגוע ובתכנון פיתוחו החקלאי.

שטחי הקרקע הגדולים שניטשו בנגב, גלי העליה הענקיים שהביאו עמם מאות אלפי עולים ארצה, מעשי האיבה של צבאות מצרים וירדן ומסתננים שחדרו לנגב במטרה לפגוע ולשדוד, זירזו את שיקומם של הקיבוצים שעמדו במצור הארוך ואת הקמת המושבים הראשונים בנגב. מדריכי "מפעל הנגב" בסיוע הקרן-הקיימת והסוכנות היהודית ליוו במסירות יומם ולילה את העולים החדשים במאמצייהם להקמת משק חקלאי בנגב.

ראשי מפעל הנגב סירבו לקבל הוראות ממרכזי המוסדות המיישבים בתל-אביב ובירושלים ופיתחו גישות עצמאיות בכל הקשור לתכנון המושב, עיבוד הקרקע, ואיקלום הזנים.

הנגב הנצור, 1948

"מפעל הנגב" הופך ל"חבל הנגב" ומפריח קרקעות באיזור

בשנת 1952 הופך "מפעל הנגב" ל"חבל הנגב" ומרחיב את שטח טיפולו בדרום עד ניצנה והערבה ובצפון עד אשדוד, אשקלון ונירעם.

במושבים החדשים מתמודדים המתיישבים עם תנאי חיים קשים מנשוא.

היה עליהם להקים חקלאות מדברית שאפילו המדריכים החקלאיים לא הכירו. הם סבלו מאבטלה, תנאי בטחון רופפים וריחוק ממרכזיה המתפתחים של המדינה.

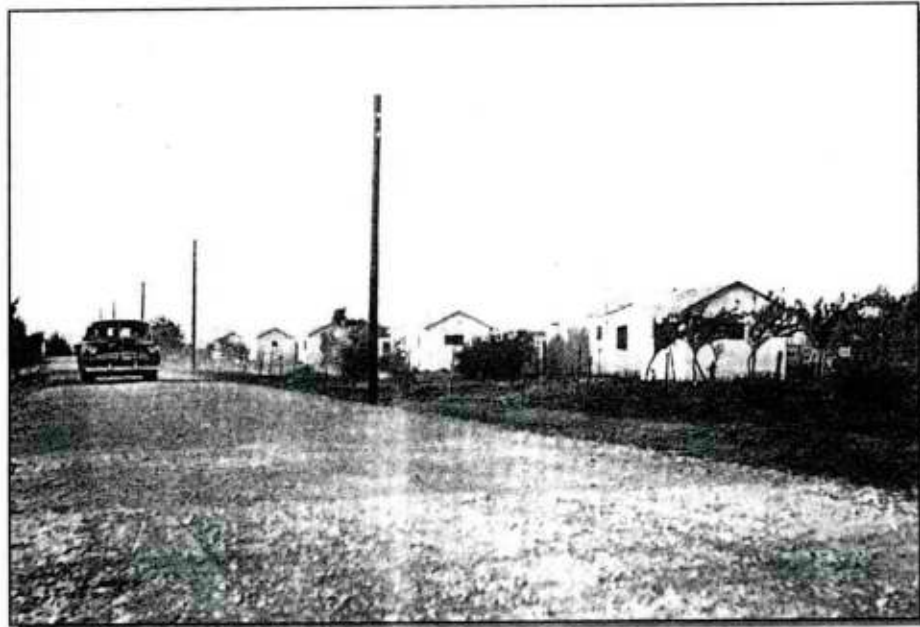
בקיבוצים החל תהליך עזיבה לצפון הארץ שפגע קשה במצבו החברתי-כלכלי של הנגב. סיועו של חבל הנגב למשקים ואמונתם של המתיישבים בפתרונות לא שגרתיים לביסוס החקלאות בנגב (כמו למשל פרחים בחממות, המצאה וטיפוח שיטת ההשקיה בטפטוף, גידול תבלינים), מנעו את התמוטטות החבל.

התיישבות ביטחונית

ההתדרדרות במצב הביטחוני הביא את מדינת ישראל לנקוט במדיניות יזומה ומבצע סיני (1956) קטע לזמן מה את מאמצי ההתיישבות באזור. בשנים הבאות, עד לסיומה של ההתיישבות ההמונית בשנת 1959, שקדו המוסדות המיישבים על פיתוחה של ההתיישבות האזורית-גושית (ישובי השובלים, ישובי השרשראות), על הקמת המסגרות האזוריות (מועצות אזוריות ובתי ספר משותפים) ותכנון פיסית-חקלאי חדש של המושב והקיבוץ בנגב. שלטונות הצבא היו לבני ברית ובסיועם הוקמו מושבים וקיבוצים לאורך גבול מצרים וירדן.

מושב בנגב בשנות ה-50 - פטיש

גופים נוספים שותפים ליישוב הנגב

המוסדות והמשרדים שטיפלו ביישוב הנגב כמו מחלקת ההתיישבות של הסוכנות היהודית, הקרן הקיימת, משרד החקלאות, המרכז החקלאי, מרכזי התנועות הקיבוציות ותנועת המושבים - הם ששיקמו, תכננו, בנו ופיתחו את הנגב הצפוני בשנים האמורות.

אך אין לשכוח כי בסופו של דבר, אי אפשר היה ליישובו ללא היחלצותם של בני הארץ והעולים החדשים שהפריחו קרקעותיו במו ידיהם.

יתר על כן, במחצית העשור, לאחר קריאתו של בן-גוריון, התנדבו מאות מבני המושבים הוותיקים וירדו בהתנדבות למושבי הנגב על מנת לסייע בהדרכה ובעצה.

נוכחותם של בני המושבים הוותיקים תרמה רבות לביטחונם האישי של העולים החדשים ושיפרה את הישגיהם המקצועיים.

מטרות ומסרים של התערוכה – תצוגה ומרכז המידע:

- ▶ להציג בפני הצעיר והמטייל את עולמם הנפשי-תרבותי-חברתי של המתיישבים הראשונים ועקשנותם לבנות את ביתם בנגב.
- ▶ להציג מסרים אלה בשיתוף עם אותם ראשונים-חלוצים החיים עדיין עמנו וזיכרונם עמם.
- ▶ לתת ביטוי לעלייה ההמונית בשנות החמישים ולחשוף את יצירתה המקורית הייחודית בנגב הצפוני – מושבי העובדים.
- ▶ לאפשר לבני הדור השני והשלישי למצוא את שורשיהם המשפחתיים והגיאוגרפיים באזור באמצעות שיטת תצוגה מתקדמת (מולטימדיה).
- ▶ לספר את סיפור הפיתוח היישובי והחקלאי ולהדגיש בפני המסייר בנגב את הקשיים בעת יסוד היישובים ואת היש הגדול שהצטבר לאחר 50 שנה ויותר.
- ▶ להראות לכל הבאים בשערי מרכז ג'ו אלון כי הנגב היה מדבר לכל דבר בראשית התקופה והיום הוא גן פורח. להמחיש את העובדה כי זאת עשו אנשים כמוך וכמונו ולכן הסיפור מתחיל ונגמר באנשים החיים בנגב.
- ▶ לעורר את סקרנותו של המבקר בכל הקשור לאתרים ולנופים בנגב ולהכינו לקראת סיור מעמיק יותר בתום הביקור במרכז ג'ו אלון.

מוזיאון בר כוכבא

מרכז ג'ו אלון

מבוא

בתקופה הרומית ידועות שתי מרידות גדולות של היהודים ברומים - המרד הראשון שהסתיים בחורבן בית המקדש השני בטי באב שנת 70 ובנפילת מצדה בשנת 73 והמרד השני שהחל בשנת 132 לספירה ונמשך עד לדיכוי בשנת 135 לספירה - מרד בר כוכבא.

עד לשנים האחרונות היה מרד זה בבחינת אחת הפרשיות הסתומות בתולדות עם ישראל - לא היה ברור מדוע פרץ המרד, מה היה היקפו, מה מהלכו ואפילו שמו האמיתי של מנהיגו לא היה ברור.

בשנים האחרונות מתבהרות אט אט נקודות שונות - מחקר ארכיאולוגי הולך ונמשך, ניתוח מעמיק של המקורות השונים מן התקופה ושילוב בין השניים עוזרים לחשוף פנים נוספים של המרד ולהסיר דעות מוטעות.

תקופת בר כוכבא היתה הרת גורל בתולדות עם ישראל ובעלת מסרים רבים ולכן חשוב להציגה.

מצב המחקר עד כה מאפשר לדעתנו, כבר כעת, להציג את המרד ולהתמודד עם המסרים שהוא מעביר לנו.

רקע כללי

בשנת 117 עלה לשלטון הקיסר האדריינוס. מטרתו הראשונה היתה לתת צביון תרבותי הלניסטי רומי לכל האימפריה.

תחילת המרד, על פי אחת הגישות המקובלות, נובעת מאי הבנה פאטלית בין ההנהגה היהודית לבין האדריינוס שרצו, אלו גם אלו, לבנות מחדש את בית המקדש ולשקם את ירושלים. דרכו של האדריינוס לבנות את המקדש היתה ליהודים משום חילול קודש גמור. כאשר האדריינוס החל בשיקום ירושלים ראו היהודים בדבר אות לבניית עיר פגית במקום ופתחו במרד. עם זאת קיים גם גורם נוסף שיש הרואים בו הגורם העיקרי לפרוץ המרד - האיסור שהטיל האדריינוס על קיום מצוות ברית המילה.

בשנת 132 כאשר האדריינוס עזב את ארץ ישראל, לאחר מסע שערך באזור, מרדו היהודים. מעדויות ההיסטוריונים מן התקופה ועל פי העדויות הארכיאולוגיות הרבות, במיוחד מאזור השפלה, מסתבר שהיהודים התכוננו זמן רב למרד - ביצרו כפרים וחצבו להם מערכות מחילות למסתור ולמילוט, שמהן נמצאו עד כה יותר מ-300 בלמעלה מ-100 אתרים בשפלה.

המרד נקרא על שם מנהיגו הצבאי, שמעון בר כוכבא שלצידו אף עמד מנהיג רוחני, רבי עקיבא. במהלכו שוחרר אזור יהודה לתקופת זמן מוגבלת והוקמה בו "מדינה" עצמאית שאף הטביעה מטבעות משל עצמה ובה הוקמו מצודות מבוצרות היטב שבעורפן עמד מערך נרחב, חי ופועל, של ישוב אורחי.

הרומים, מן הצד השני, גייסו למערכה את מיטב צבאותיהם ומצביאייהם ואכן לאחר שלוש שנים של קרבות מרים והרסניים, לשני הצדדים, זוכא המרד.

ליהודים היה סוף המרד נורא. על פי המקורות הרומיים תשע מאות שמונים וחמישה מן הישובים היהודיים החשובים ביותר נהרסו, חמש מאות ושמונים אלף איש נטבחו בהתנגשויות המרובות ומספרם של הגוועים ברעב, בחולי ובאש היה לאין ספור. כחמישים שנה עברו עד להתאוששות הישוב היהודי בחלקים

מסויימים של הארץ.

אחד מן הממצאים הארכיאולוגיים המרגשים ביותר הקשורים במרד וזיה מערת האגרות שנחל חבר במדבר יהודה. שם גילתה משלחת ארכיאולוגים, בראשותו של יגאל דיין, את עקבות פליטי המרד האחרונים שמצאו במערות ניקום מפלט אחרון עם דיכוי המרד. במערה נמצא צרור ממכתביו של שמעון בר כוכבא, אשר הבהיר סופית ששמו היה שמעון בן כוסבה, ארכיון מסמכיה האישיים של בבתא, בת תקופת המרד וממצאים רבים אחרים. כן נחפרו בשנים האחרונות מספר מצודות מרשימות וישובים מתקופת המרד, כאתר נחל יתיר ואחרים.

ת צ ו ג ו ת :

- א. המחשת הסיבות למרד - מופע אורקולי שיתן רקע על התקופה, אישיה הבולטים, דעותיהם וההערכות המקנבלות כיום אודות הסיבות לפרוץ המרד.
- ב. דגם עיר פגנית (על פי התפישה ההלניסטית רומית) להצגת המאפיינים הייצורמיים בה להפישה היהודית בת התקופה.
- ג. הצגת הערכת המצב שהביאה להחלטה לצאת למרד - מפות מערך הכוחות העולמי ערב המרד.
- ד. ההכנות למרד - דגמי מחילות מסתור.

ה. ה מ ר ד :

1. דגמי אתרים שימחישו את הקרבות על שלביהם השונים, החל מפרוץ המרד וכלה בכפילתם.
  2. ממצאים מאתרי המרד - מתוך כפרים, מצודות, מחילות מסתור ומערות.
  3. דגמי חיילים והארגון הצבאי הרומי מול היהודי.
- ו. סוף המרד, השלכותיו והשפעותיו על העם היהודי עד ימינו - מופע אורקולי.

תצוגות
מוזיאונים
בע"מ

חלל תצוגה ארכיאולוגי

מבוא:

תנאי המבנה הקיים (מרתף הבניין) מגבילים ומנתבים את אופי התצוגה. בסוג כזה של חלל ניתן ליצור מיצג מוזיאלי מתמשך או רצף תצוגתי של נושאים ולהתבסס על ציר זרימה רציף של הקהל ללא יכולת עצירת וריכוז של קבוצת מבקרים שלמה.

עקרונות התכנון:

התצוגה באולם תיצור אוירה. התצוגה תצריך תנועת מבקרים לאורך קו רציף. בתצוגה ישולבו ממצאים בויטרינות ממוגנות ותקניות. בתצוגה ישולב חומר אינפורמטיבי ערוך בתמצות ומעוצב מבחינה גרפית. יהיה שילוב של תצלומים אזוריים לצורך אוירה וממוקדים להמחשה ולהסבר. המבקר יהיה מעורב באופן מלא ביצירת ההסבר לעצמו.

הרעיון העיקרי לתצוגה:

המבקר יכנס לתנועה בחלל המציג חידות ויזואליות. התשובות מתבהרות תוך כדי תנועה ומתגבשות להסבר כולל על הנושא. המעורבות של המבקר בגילוי התשובות ייצור עניין ורצון להמשיך ולהתקדם לאורך התצוגה. ההסברים שיהיו ברורים ופשוטים מבחינה ויזואלית יאפשרו למבקר לקבל את מעט המידע הדרוש כדי לשזור סיפור סביב הנושא.

מוצגים ארכיאולוגיים:

ניתן לשלבם במערך התצוגה אך אינם תנאי לקיומה. ניתן ליצור סיפור שלם ללא מוצג ארכיאולוגי אחד.

רח"צ יוסת שלוש 5
ת.ד. 4784 תל אביב
51048
טלפון 03 5100595
פקס 03 5162647

מרכז לימודי אזורי ע"ש אל"מ ג'ו אלון

לידיעת הארץ ולהכרת האזור

הקדמה

תחת הכותרת "מאתורי האגדה" בדברי המבוא לספרו החיפושיים אחר בר-כוכבא כתב בשעתו פרופ' זבאל ידין המנוח, בין השאר, את הדברים הבאים:

... מלחמת בר-כוכבא הסרה היסטוריון, כיוסף בן מתתיהו, ומשום כך דלוח ידיעותינו עליה, והמעט המצוי מקוטע הוא. על כן נשחפו זכרו (של בר-כוכבא) בהיסטוריה של עם ישראל יותר כדמות אגדית מאשר כ'בשר ודם'. מאות שנים של רדיפות וכיסופים הפכוהו אט אט ומסורת היהודית לביבור לאומי, שהיה סמל ליכולתם של היהודים ללחום לעצמאותם הרוחנית והמדינית.¹

מנחם מור, שפירסם לפני שנים אחדות ספר שכותרתו מרד בר-כוכבא עוצמתו

והיקפו, והמלמד היום את תולדות עם ישראל באוניברסיטת חיפה, שדלל את הנסיונות השונים שנעשו במחקר המודרני להציג את מלחמת בר-כוכבא כמלחמה שהיהודים יצאו אליה כדי להגן על עצמאותם הרוחנית ולהחזיר לעצמם את עצמאותם המדינית, וטוען כי "הצגת מרד בר-כוכבא באור זה קשורה לאותה מסורת יהודית שראתה בבר-כוכבא גיבור לאומי, סמל ליכולתם הצבאית של היהודים ללחום לחירותם הדחיה והמדינית".² לדעתו חיבור זה הוטא לאמת ההיסטורית, שכן מלחמת בר-כוכבא (אותה הוא מרבה להגדיר כ"מרד בר-כוכבא", או "המרד השני") התמקדה בעיקר בשטח מצומצם בהר יהודה, ובר-כוכבא "היה מנהיג מקומי שנחמנה להפקידו בזכות חברותו הכאריסטאטית, ויכולתו ללכד את שורות המורדים".³ בדבריו אלה המגמדים את היקף המלחמה, עוצמתה ומנהיגה, מנחם מור מתקרב למעשה ל'מינות', כלומר מצטרף למספר הנזקקים ברברים אשר מטעמים מובנים עשו כל מאמץ לעמעם את נסיבות המלחמה והאישיות שהנהיגה אותה.

דומה שהעיון מחד בדברי זבאל ידין, ומאידך בדברי מנחם מור, סלמד יותר מכל עד כמה מחקר מלחמת בר-כוכבא מרחק, שכן מלחמה זו גורתה עדיין כאחד מהפרקים העלומים בתולדות עם ישראל, שרב בהם הנסתר מן הגלוי. הקמת מוזיאון לתולדות מלחמת בר-כוכבא, ולגדור מרכז לתיעוד ולחקר מלחמה זו ותוצאותיה, תחרום ללא ספק לקידום המחקר ולהפצת ידע מדעי אמין אודות אחד

ליד קבוץ להב, דאר נע נגב 89335, טל. 9913322, 9918597, Fax 08-9919889, אזור תל אביב, מרכז לימודי אזורי ע"ש אל"מ ג'ו אלון, Koloniel Joe Alon Center, Kibbutz Lahav, P.O. Box 225, Israel

2. מ' מור, מרדפקס-08-9919889 Fax, ירושלים תשנ"ב, עמ' 245.

3. שם, שם.

חמוציאון: חשונה לחצונה

נקודת המוצא לחשונה

כבראי לפרוש את החשונה לחצונה עלי לציין שכל עוד מבנה הקבע של חמוציאון לא קיים, קשה מאוד על בסיס החכנית הכללית של המבנה, שעומדת לרשותי, וללא עצה אחת עם המעצבים המקצועיים העתיזים של החצונה, להיכנס לפרטי הפרטים של המוצגים שירכיבו את חצונה הקבע. לכן, במציאות העכשווית, כאשר מתחיל בניין חמוציאון עדיין לא קיים, אך מאידך קיים רצון להתחיל כבר עתה בהכנת החצונה - רצון או רעיון שאני חומך בו ללא סייג - לא נותר לי אלא רק לבחון ולהציע, ברמת פירוט שדונה, את מרכיבי חצונה הקבע - או במלים אחרות את הנושאים שיוצגו בחמוציאון - ולבחון ולהציע את אלה מהם שאפשר להכין כבר עתה ולהציגם בחצונה ראשונית-ארעית. ברור שמה שיוכח לחצונה הראשונית-ארעית, יוכח כך שיוכל גם להשחלב, עם השלמת בניין חמוציאון, בחצונה הקבע.

חזיון אור-קרלי

כבר עתה אפשר לבטח להכנה חזיון אור-קרלי, שיהיה מורכב מהקרנת השליב של סרט עם שקופיות על גבי מסך, שלרגליו יוצב דגם של האימפריה הרומית עם דגם מיוחד לשטחי פרובינקיית יהודה ושכנותיה.

מבחינת תכנים, החזיון האור-קרלי אמור לכלול סקירה של הנושאים הבאים:

1. כיבוש ארץ-ישראל על-ידי הרומאים, סופה של מלכות החשמונאים העצמאית ותחילת המאבק הלואומי-דהי של הקנאים.
2. המסך המאבק בימי השושלת ההרודיאנית, הנסיביט הראשוניים, אגריפס הראשון, הנסיבים האחרונים.
3. "מלחמת התורבן" ותוצאותיה.
4. מרד החפונות והגברת הלהץ הצבאי הרומי בארץ-ישראל.
5. הדריאנוס ומדיניותו במזרח.
6. בזירת המילה, החזילה בניית איליה קאפיטוללינה ומקדש לייפטיטר על הר הבית.
7. השלמת ההכנות למלחמה - אני מאוד ממליץ להפיק סרט קצר, עם שחקנים מקצועניים, אשר יציג את החבלות בבתי המלאכה לייצור נשק, הציבת מערכות המסתור וצירוף, הקמת המצדים והמצודות.

8. העימרת הראשון ושאלת שחרור ירושלים בידי לוחמי בר-כוכבא.
9. מעורבות הגליל במלחמה.
10. הקמת מדינת בר-כוכבא (הרודיון כאחד המרכזים האדמינסטריטיביים במדינה)
11. המשך פעילות ההתבצרות של לוחמי בר-כוכבא (הקמת מצודות נוספות, הקמת הביצורים בביתר ומעבר משפחות חכמים אליה כולל משפחת רבן במליאל דיבנה).
12. תגבורת הצבא הרומי, כדאו של יוליוס סוורוס (נאוולי גם אנדריאנוס עוצר), וקביעת בית-גוברין כבסיס אנפרטיבי לצבאות הרומאיים.
13. כיבוש ירושלים בידי הרומאים.
14. המשך הארפנסובה הרומית ושיטתה - סגירת שטחים על-ידי כוחות צבא גדולים והרב שיטחי של הלוחמים היהודים.
15. הלוחמה באיזור עין-גדי ומערות מדבר יהודה.
16. טעור ביתר ומותו של בר-כוכבא.
17. סוף המלחמה ובזירת השמד.
18. תוצאות המלחמה ומידת השפעתן על התפתחות תולדות עם ישראל בכלל, ודיישוב היהודי בארץ-ישראל ובארץ יהודה בפרט: תוצאות לטווח קצר, לטווח של מאות שנים ולטווח אלפי שנים. ((בעתיד אני ממליץ להפיק סדרת קלטות עם דייוני תוקריס בנושא האתרון, שיחד עם קלטת של החזיון האור-קולי, יוצאו למסירה לבתי-ספר ולקהל הרחב.))

מדינת בר-כוכבא - גבולות התחומים

כבר עתה אפשר להכין שרטוט וגם/או דגם של מה שאני מכנה לבורך הדיון מדינת בר-כוכבא, דהיינו תחומי השליטה של בר-כוכבא ואנשיו. בבסיס השרטוט והדגם העמוד תפרוסת מערכות המסתור, המצדים והמצודות מימי בר-כוכבא, רבן אחוים נוספים שנודעו מן המקורות ההיסטוריים והממצא הארכיאולוגי, כגון: הרודיון, עיר גוש, קריה ערבית, כפר הברוך, עין גדי, ביתר הרובה ועוד. השרטוט והדגם יכללו גם את מקומות מושבת של חכמים שהיו פעילים וחומכים במלחמה, כגון: רבי עקיבא, ר' אליעזר המודעי ועוד. נתון נוסף שאפשר שיכלול בשרטוט ובדגם - מפת תפוצת מטבעות בר-כוכבא (אזרח

בכל מקרה אפשר להכין כבר עתה).

מדינת בר-כוכבא - סמכות ושלטון

עם פרוץ המלחמה הגלויה הקים בר-כוכבא מדינה עם סמכויות ורשויות שלטון. כבר עתה אפשר לבגש להכנת חצובה נאה בנושא זה, שתכלול את שטרי-התכירה ממערות מדבר יהודה, משקולות (כדוגמת זו שפורסמה על-ידי פרופ' עמוס קלובר), ומטבעות. התצובה הכלול שילוב הולם של ממצאים מקוריים וחצולומים.

מדינת בר-כוכבא - חיי יום-יום בצילת של מלחמה

חצובה זו, שתשולב בעתיד בדגמי מערכות המסתור המופיעים כיום בתכנית הראשונה של המוזיאון, אמורה לכלול כלים ואריגים ממצאי מערות מדבר יהודה נאחרים אחרים.

חצובה זו תשתלב גם עם חצובה מתקנים, שתתבסס על המחקרים האחרונים אנדוד הכפר היהודי בתקופת המשנה והתלמוד (כדוגמת מחקרי הפרופ' אפלברט וספראי) נאשר תוקם בשטח החצובה החיצוני של המוזיאון (למעשה חצובה זו קיימת היום אך צריך לעדכנה ולהעשירה).

דגם מערות מדבר יהודה ועין גדי

לצד דגם זה תוצבנה בעתיד הקרוב חצובות של האיגרות שפרסמו פרופ' ידין ואחרים, ובעתיד הרחוק, דהיינו לכשיוקם בניין המוזיאון, חלק מן האיגרות המקוריות.

דגם ביתר ומהנות המצור הרומי

על בסיס הנתונים הידועים היום במחקר, נהם רבים ומבוססים, אפשר וצריך לבגש להכנת דגם שכזה, אשר ישחלב היטב בעתיד בחצובה הקבע. (בהכנת הדגם ראוי להוועץ עם פרופ' משה כוכבי, שעמד בראש תולית הסקר שסקרה אחרים אלה לאתר מלחמת ששת הימים, וכמובן בפרופ' דוד אוסישקין, שתפר בביתר).

השלטון והצבא הרומי

חצובה זו תכלול פסל של הדריאנוס, כתובות של הלגיונות שהשתתפו במלחמה, טביעות של הלגיונות, מטבעות ועוד. כן ישולב בחצובה זו דגם של עיר רומית, שיהא כמובן אמצעי להסברת ההבדלים התהומיים בין צורה ותמיסות העולם של לוחמי בר-כוכבא לבין אלה של העולם הפאגאני שסבב אותם.

מלחמת בר-כוכבא בראי הדורות

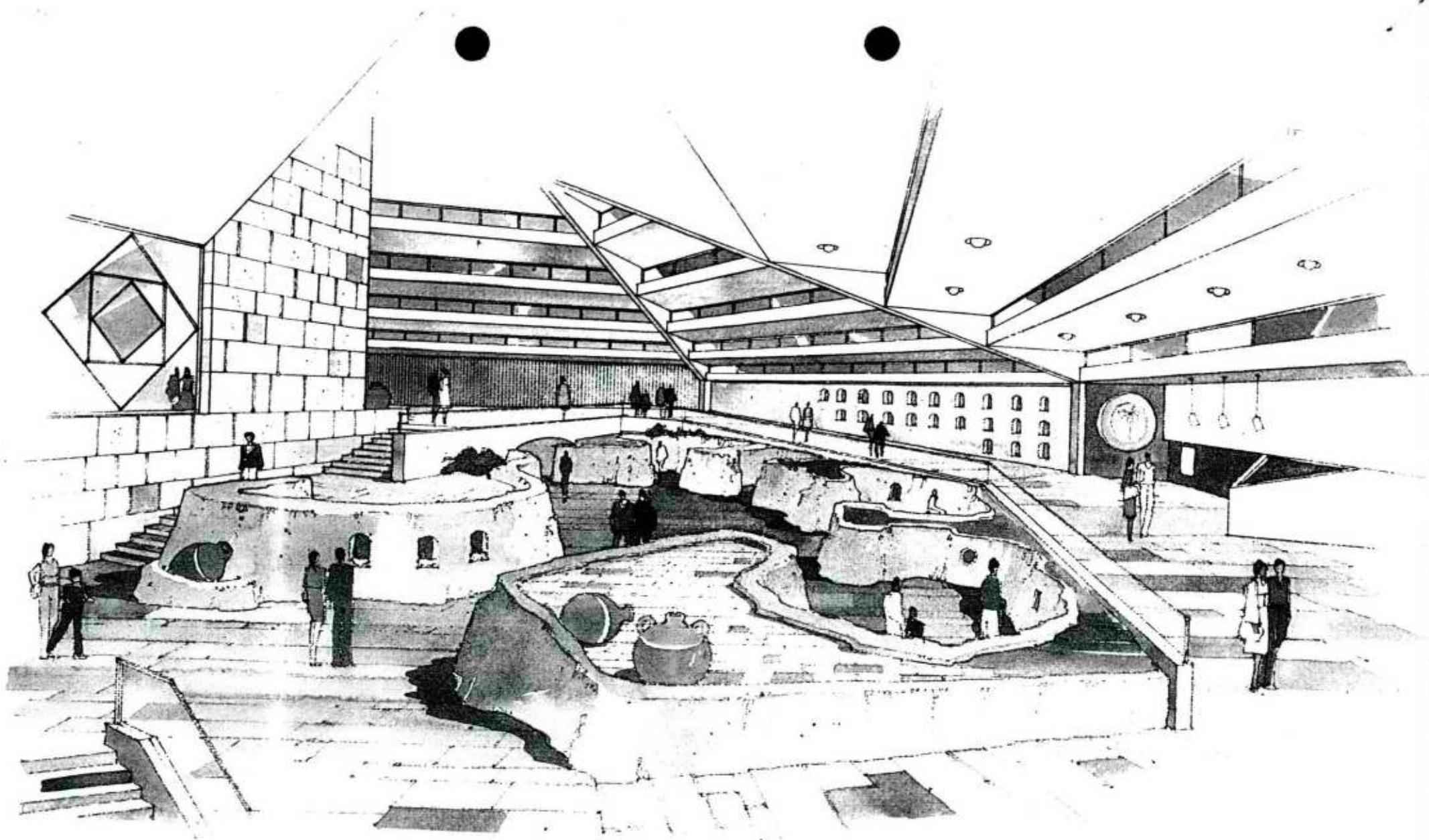
חצובה זו תכלול כיהרבי מקורות, מדליונים, דבלים, כולים וכיר"ב, המתחייבים

לבר-כוכבא (ואולי גם רבי עקיבא) ולמלחמה.

"כרתל התוצאות"

אוסף מקורות המעידים בצורה ברורה על תוצאות המלחמה. באוסף זה יכללו
בצד מקורות רומיים ונוצריים (קסיוס דיו, אנסביוס ועוד), מקורות חז"ל
וכך מקורות ימי הביניים, העת החדשה ואולי גם מקורות או התכונות של
אישים בני זמננו.

The Bar Kokhba Museum

מוזיאון ברי כוכבא

Joe Alon Center

מרכז ג'ו אלון

The Joe Alon Center — A Dynamic Center in the Right Location

At the highest point in the Judaeen foothills, commanding a beautiful view, surrounded by a large pine forest and close to Kibbutz Lahav, one finds the Center for Regional Study named after Colonel Joe Alon. This location has been selected for the Bar Kochba Museum.

Founded 17 years ago, the Joe Alon Center integrates surveys, research and publications on the region together with guided tours for groups. The Center houses several museums, among them the Museum for Bedouin Culture which is the largest of its sort in the world. Other than this museum, one can also visit "Daroma", which displays models of burial and habitation caves discovered in the region and the Fallahin Museum located in a reconstructed authentic habitation cave.

The Center commemorates the name of Colonel Joe Alon, one of the finest pilots of the Israeli air force. The place has facilities such as parking lots, a cafeteria, a souvenir shop and rest rooms.

The Projected Site of the Museum

In 1978 a survey team on behalf of the Joe Alon Center discovered several subterranean hide-outs which had been used by the warriors in the Bar-Kokhba Revolt. These have engendered much public interest. The combination of a solution to a historical mystery with a visit to subterranean installations hundreds of feet long, displaying high engineering ability, together with specific technical solutions to problems faced by the rebels, indeed captivated many. Some ruins in the Judaeen foothills became attractive tourist sites, even when conditions were not favorable. Difficulties such as entrance into a dark underground cavity, the necessity to crawl in dirt and inhale dust, the difficulty of traversing the narrow passages, all these did not deter visitors. In light of a constant streams of visitors, the absence of a place where the phenomenon could be explained to the general public, while giving a thorough description of the revolt with the heroic Jewish stand against the Roman legions, is sorely felt.

The Bar Kokhba Revolt was crucial to the history of the Jewish people, had far reaching consequences, its interpretation is controversial and teaches an important lesson. The time has come to present all that is known about the Bar Kokhba Revolt in a special museum, in the "arena" where the events actually happened.

מרכז ג'ו אלון — מרכז קיים ופעיל באזור הנכון

בנקודה הגבוהה ביותר באזור שפלת יהודה, במקום עם תצפית נוף נפלאה, מוקף ביער גדול ובסמוך לקיבוץ "להב" — נמצא המרכז לחקר האזור על שם אלון משנה ג'ו אלון. מקום זה נבחר כאתר שבו יוקם "מוזיאון בריכוכבא".

מרכז ג'ו אלון, שנוסד לפני כשבע עשרה שנה, משלב מחקר, סקרים, פרסומים על האזור והדרכת קבוצות מטיילים בסביבה. המרכז כולל מספר מוזיאונים, וביניהם — "המוזיאון לתרבות הבדואים", שהוא הגדול מסוגו בעולם, "דרומא" — דגמים על מערות קבורה, מגורים ומסתור שנתגלו באזור, ו"מוזיאון הפלחים", הממוקם במערה אותנטית, משוחזרת. מרכז ג'ו אלון מושך אליו כשמונים אלף מבקרים לשנה.

המרכז מנציח את שמו של ג'ו אלון, מבכירי הטיסים של חיל-האוויר הישראלי. יש בו תשתית מתאימה הכוללת מגרשי חניה, מזנון, חנות-מזכרות ושרותים.

מיקומו המיועד של הפרויקט

בשנת 1978 גילתה קבוצת הסקר של מרכז ג'ו אלון מערכות מסתור תת-קרקעיות אשר שמשו את לוחמי מרד בריכוכבא בשפלת יהודה. התגלית עוררה עניין רב והתלהבות בציבור בישראל, אשר בא בהמוניו אל האתר. השילוב של פתרון תעלומה הסטורית, מתקנים תת-קרקעיים חצובים בסלע הנמתחים לאורך של עשרות מטרים ויותר, רמה הנדסית מפתיעה בתחכומה ופתרונות טכניים יחודיים שנועדו לענות על צרכי המרד — קסמו לרבים. אתרי החורבות שבאזור השפלה הפכו למוקד של טיולים וביקורים, גם אם לא תמיד תנאי הביקור היו נוחים: הכניסה למחילה החשוכה, האבק והלכלוך, הקושי הפיזי במעברים הצרים שאת חלקם ניתן לעבור רק בזחילה — כל אלה לא מנעו ממטיילים לבוא ולבקר. מול זרם המבקרים בולט בהעדו מקום בו אפשר יהיה להסביר את שארע, להציג את תולדות המרד ולהדגיש את גבורת המורדים היהודים במלחמתם הנואשת בצבא הרומי.

תקופת בריכוכבא היתה רת גורל בתולדות עם ישראל, בעלת השלכות היסטוריות מרחיקות לכת, שנויה במחלוקת ובעלת לקחים ומסרים רבים. עתה הגיעה השעה להציג את כל הידוע לנו על מרד בר כוכבא במוזיאון מיוחד, באזור ההתרחשות עצמו.

רקע הסטורי

פעמיים מרדו היהודים ברומאים. המרד הראשון פרץ בגליל, הגיע לירושלים והסתיים בחורבן בית המקדש השני בט' באב שנת 70, ובנפילת מצדה בשנת 73. על המרד הזה ידועים לנו כמעט כל מהלכיו הודות לכתביו המצויינים של יוספוס פלביוס. שישים שנה מאוחר יותר, בשנת 132, פרץ מרד נוסף. הפעם לא היה במקום הסטוריון שיתאר לנו את סיפור המרד, וכמעט שלא נכתב עליו דבר. מרד זה נשאר כאחת הפרשיות הסתומות בתולדות עם ישראל. אפילו שמו האמיתי של מנהיג המרד – "ברכוסבא" – לא היה ידוע עד לשנים האחרונות.

רק לפני 30 שנה חשף פרופסור יגאל ידן המנוח במערות מדבר יהודה סידרה של ממצאים המעידים על אירגונו של המרד ועל סופו. הממצא המדהים ביותר היה צרור של מכתבים שהסתבר שהם מכתביו האישיים של מפקד המרד. מהם למדנו גם כי שמו האמיתי של מנהיג המרד היה שמעון ברכוסבא. על אף חשיבותן העצומה של תגליות אלו נותרו השאלות העיקריות ללא מענה: היכן התחיל המרד? מדוע פרץ? מה היה היקפו ומה היו מהלכיו? התשובות לשאלות אלו התקבלו רק בשנת 1978, עם חשיפת מערכת המחילות התת-קרקעיות על ידי קבוצת הסקר של מרכז ג'ו אלון.

המרד ומערכות המסתור

על אף שהמחקר נמצא עדיין בעיצומו, ניתן כבר היום להציג באופן כמעט מלא את סיפור המרד על אירועיו המיוחדים. העדויות הארכיאולוגיות החדשות והמידע ההסטורי הקיים מאפשרים את שחזור מהלכי המרד.

הקיסר הדריאנוס, שעלה לשלטון ברומא בשנת 117, רצה לבנות מחדש את בית המקדש, דבר שנראה ליהודים כחילול הקודש. הקיסר הטיל איסור על קיום מצוות ברית המילה ועורר בכך זעם נוסף. בשנת 132 ערך הקיסר ביקור בארץ ישראל, כאשר עזב – מרדו היהודים.

בעקבות התגלית הראשונה, בה נחשפה מערכת מחילות תת-קרקעיות בשפלת יהודה, נערך סקר ארכיאולוגי מפורט. בסקר אותרו למעלה משלוש מאות מערכות מסתור כאלו, שנבנו בלמעלה ממאה כפרים באזור. התמונה החלה להתבהר. הגילויים הארכיאולוגיים הוכיחו כי המרד פרץ בשפלת יהודה. התכניות למרד התבצעו במשך מספר שנים קודם לפריצתו, ובמהלכן הכין כל

"שמעון בן כוסבא נשיא ישראל
ופרנסו שמעון דסוי" – כתובת
על יחידת משקל רישמית
שנמצאה בחורבת אלים.

"Shimon Ben Kosba
President of Israel" –
official weight unit (found
in Horvat Alim)

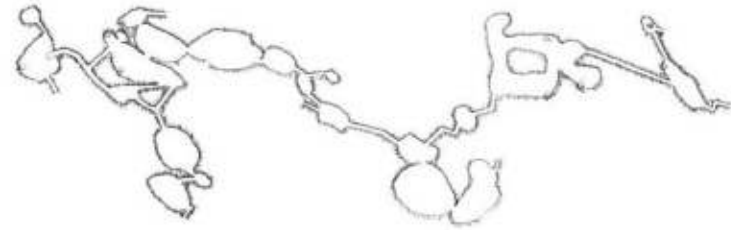
כפר וכל ישוב מערכת מחילות תת-קרקעית סודית. מערכת המחילות נועדה לשמש כמקום להתארגנות מחתרתית, בסיס-לחימה ולמסתור. היה זה רעיון צבאי נועז וגאוני שבא להבטיח סיכויים גדולים יותר למורדים.

המרד נקרא על שם מנהיגו הצבאי, שמעון ברכוסבא, על אף שלצידו עמד המנהיג הרוחני של אותה תקופה, רבי עקיבא. במהלך המרד שוחרר אזור יהודה לתקופת זמן מוגבלת והוקמה בו "מדינה" עצמאית. "מדינת יהודה" הטביעה מטבעות משלה והקימה מצודות מבוצרות היטב, שבעורפן עמד מערך נרחב, חי ופועל של ישוב אזרחי.

הרומאים גייסו למערכה את מיטב צבאותיהם ומצביאייהם, ואכן, לאחר שלוש שנים של קרבות מרים והרסניים לשני הצדדים גם יחד, דוכא המרד. ליהודים היה סוף המרד נורא. על פי המקורות הרומאים נהרסו תשע מאות שמונים וחמישה מן היישובים החשובים ביותר. חמש מאות אלף איש נטבחו בהתנגשויות הרבות ומספרם של הגוועים ברעב, בחולי ובאש היה רב לאין שיעור. חמישים שנה תמימות עברו עד להתאוששות הישוב היהודי.

תכנית של מערכת המסתור במורן.
Plan of Subterranean Hide-Out in Moran

מסרים ומטרות

מוזיאון בר כוכבא ימחיש לקהל המבקרים בו את הנקודות הבאות:

- א. הארועים שהובילו להתלקחות המרד.
- ב. אזור המרידה, כוחות הצבא השונים ומאורעות בעלי השפעה מכרעת על התפתחות המרד.
- ג. השפעות קצרות טווח וארוכות טווח של המרד.
- ד. האפקט הריגשי העמוק של המרד על ההיסטוריה היהודית.

על ידי הבהרת מרכיביו העיקריים של המרד ינסה מוזיאון בר כוכבא להעביר את המסרים החינוכיים הבאים:

- א. הרחבת והעמקת הידע הקיים על תרבותם, השקפת עולמם ורגשותיהם של היהודים בסוף המאה הראשונה ובתחילת המאה השנייה לספירה.
- ב. תהליך קבלת ההחלטות שהוביל לפריצת המרד, כיצד התבצעו הערכות המצב השונות והגורמים שנלקחו בחשבון.
- ג. לימוד פרק בהיסטוריה של ארץ ישראל: כיצד התמודדו היהודים בארץ ישראל במאה השנייה לספירה עם שאלות כגון סביבה, דת, צבא, כלכלה וכו'.

תצוגות

- א. המחשת הסיבות למרד – מופע אורקולי שישרטט את הרקע ההסטורי של התקופה, האישים החשובים על תפישות עולמם השונות וההערכות המקובלות כיום על הסיבות להתלקחות המרד.
- ב. דגם של עיר פגאנית (על פי התפיסה ההלניסטית-רומית) – להצגת המאפיינים שעמדו בניגוד גמור ליהדות של אותה תקופה.

- ג. הצגת הערכת המצב שהביאה להחלטה לצאת למרד, כולל מפות על מערך הכוחות הלוחמים ערב המרד.
- ד. ההכנות למרד – דגמי מחילות מסתור.

המרד

- א. מפת מרחב המרד והתפשטותו, מפקדות המרד ומהלכי הקרבות.
- ב. דגמי אתרים שימחישו את הקרבות על שלביהם השונים, החל מפרוץ המרד וכלה בנפילתם בידי הרומאים.
- ג. ממצאים מכפרים, מצודות, מחילות מסתור ומערות ששמשו את המורדים.
- ד. דגמי חיילים על תלבושתם ושריונם, וכן דגמים של הארגון הצבאי הרומי מול היהודי.
- ה. מופע אורקולי שיתאר את סוף המרד, השלכותיו והשפעותיו על העם היהודי עד ימינו.

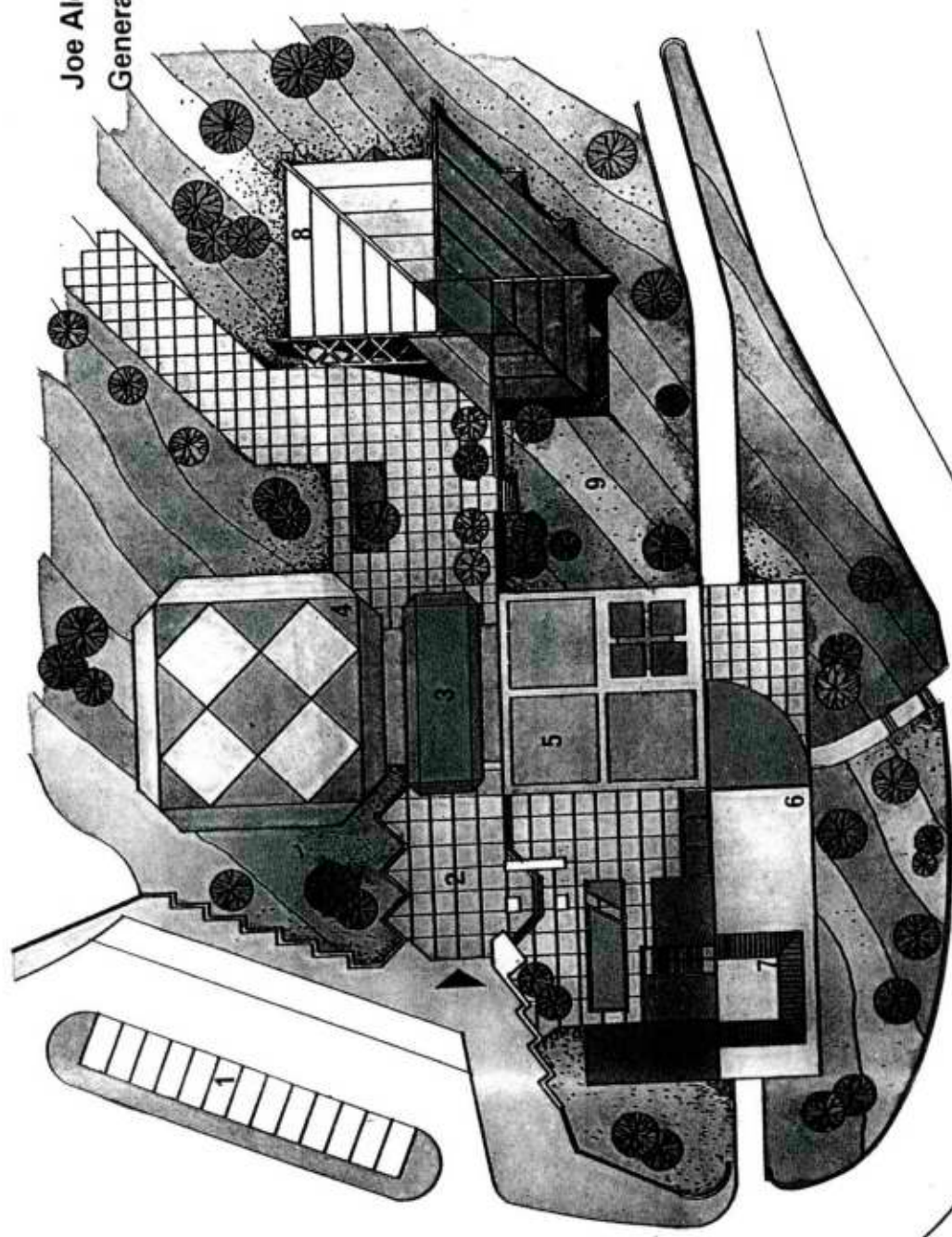

Subterranean Hide-Out in Horvat Nofel

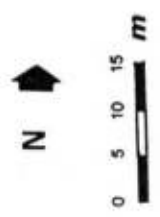
מחילת המסתור בחורבת נופל.

מרכז ג'ו אלון
תכנית בינוי

Joe Alon Center
General Layout

1. Parking	1. חניה
2. Entrance Plaza	2. רחבת כניסה
3. Foyer	3. מבואה
4. The Museum for Bedouin Culture	4. המוזיאון לתרבות הבדואים
5. Art Gallery	5. גלריה לאמנות
6. Cafeteria	6. מזנון
7. Administration	7. מנהלה
8. Bar-Kokhba Museum	8. מוזיאון בר כוכבא
9. Outdoor Exhibition	9. תצוגת חוץ

צחוף

(לדחכתבות פנימית במשרדי הממשלה)

מזכר

אל: אביאל / סימה

מאת: אבנר שינון איתן יחיאל יחיאל

הנדון: צחוף לפני אביאל - איתן יחיאל מה היה

סימבין: איתן יחיאל - איתן יחיאל

פני

הניחא זמנא, קיבילי פניא מצדו של
 מנכ"ל תלמיד איתן יחיאל, א פיה
 איתן יחיאל - מנכ"ל משרד התשתיות
 התשתיות הוציאו מכתב איתן יחיאל
 המורה של וועדת המנכ"ל, צחוף את
 המסמך הוציאו הכן הקשר איתן יחיאל
 שנתנו בישראל - צחוף איתן יחיאל וועדת
 איתן יחיאל (מנכ"ל)
 איתן יחיאל איתן יחיאל

איתן יחיאל איתן יחיאל
 איתן יחיאל איתן יחיאל

מזכר

(להתכתבות פנימית במשרדי הממשלה)

אל:		התאריך	
מאת:		תיק מס	
הנדון:	- 2 -		
סימולין:	- דחוף -		

שלום אצירי, התאגיד את המכתב הודעה -
דפדוף את מסקנות הפיה"

המכתב ינוסח ב" אוכירי הסכימה ויקבא
איישוריק, אלא תקיבא אכן מתקיים
אוישור אקרוני

גמרעב אפניוטייק

אבוס
2019

מדינת ישראל משרד התיירות
STATE OF ISRAEL MINISTRY OF TOURISM

אגף תכנון ופיתוח
כ"ה אלול, תשס"א
13 ספטמבר, 2001

סימוכין: 2001-0025-970

משרד התיירות - לשכת מנכ"ל
נתקבל ממ' 4596 - 2001-09-13

20-09-2001

הערוך: (הצד הישראלי)
האחראי: צפני צפוני

אל: המנכ"ל

הנדון: דיווח מועדת המנכ"לים בנושא כלובי הדגים
התקיימה בתאריך 4.9.01 במשרד לתשתיות לאומיות

שלום רב,

ועדת המנכ"לים שבנדון התכנסה על רקע מסקנות דו"ח צוות המומחים אשר הטיל את מירב האחריות לזיהום מפרץ אילת על הצד הירדני (זיהום שמקורו בביוב מעקבה). האשמה זו גרמה לתגובה חריפה מהצד הירדני ואימה לשבש את מערכת היחסים בין המדינות.

מדברי מנכ"ל המשרד לאיכות הסביבה התברר שמערכת הביוב בעקבה מוסדרת משנת 1986 כך שאין גם בסיס לטענת המומחים.

ועדת המנכ"לים החליטה לדחות את מסקנות הדו"ח בכל הקשור לגורמי הזיהום שמקורם בירדן. בכך הופך הזיהום שמקורו בכלובי הדגים להיות העיקרי.

בשבוע הבא (20.9.01) צפוי להתקיים דיון חשוב במסגרת תמ"א 13 להזפי אילת בו צפויה להתקיים הצבעה על נושא כלובי הדגים. החלטה חיובית מבחינת מגדלי הדגים תקשה מאוד על המשך המאבק.

רצ"ב סיכום הדיון שהתקיים.

בברכה,

ירון אָרְגוּ
ממונה לתכנון תיירותי

העתק: משה ריגל – סמנכ"ל לתכנון ופיתוח
חגית רינגל – ממונה קשרים בינ"ל
כרמית קדמי – ממונה לתכנון פיזי

טלפון: 6754932-02 פקס: 6249693-02 דואר אלקטרוני: yarone@tourism.gov.il

20010025970 12:16 13/09/01 א.י.

רחוב המלך ג'ורג' 24 ירושלים 94262 תא דואר 1018 ירושלים 91009 טל. 02-6754811 פקס. 02-6253407
24, KING GEORGE ST. JERUSALEM 94262 P.O.BOX 1018 JERUSALEM 91009 TEL. 02-6754811 FAX. 02-6253407

מדינת ישראל
State of Israel

Ministry of Regional Cooperation
The Director General

המשרד לשיתוף פעולה ואזורי
המנהל הכללי

תל-אביב, טו אלול תשס"א
4 ספטמבר 2001
ש.פ. 924

הגדרה: ישיבת ועדת המנכ"לים לביקרת זיהום מפרץ אילת-עקבה,
04/09/01 משרד התשתיות הלאומיות 10:00 - עיקרי דיון

לבקשתו של מנכ"ל המשרד לשיתוף פעולה ואזורי, מר מגלי והבה, ובהמשך לביקורו בגציבות רשות עקבה, התכנסה וועדת המנכ"לים ביום 4 ספטמבר 2001.

השתתפו: מר יצחק גורן מנכ"ל משרד איכות הסביבה, מר מגלי והבה - מנכ"ל המשרד לשיתוף פעולה ואזורי, מר אלי רונן - מ"מ מנכ"ל משרד התשתיות הלאומיות, מר ירון ארנו - מסנה לתכנון תיירותי ונציג מנכ"ל משרד התיירות, גב' אודי גונן-ליבנה - רא"ג יחסים בינלאומיים ועו"ד שרון פרדו - עוזר מנכ"ל המשרד לשיתוף פעולה ואזורי.
מר איציה לקיור - מנכ"ל משרד החקלאות ופיתוח הכפר ביקש את מר אלי רונן לומר דברים בשמו ושוחח טלפונית עם המנכ"ל והבה במהלך הישיבה.

להלן עיקרי הפגישה:

מר מגלי והבה, מנכ"ל המשרד לשיתוף פעולה ואזורי: המשרד לשיתוף פעולה ואזורי אינו חבר בוועדת המנכ"לים ואינו מעורב בבחירת צוות המומחים הבינלאומי. כמו כן, משרדנו אינו צד לקבלת ההחלטות המקצועיות הקשורות בתווית הדגים.

לבקשת מ"מ שגריר ירדן בישראל, הציג משרדי את עמדתה של ממשלת ירדן, באשר לדו"ח המומחים בפני ועדת הכנסת לנשאי פנים ואיכות סביבה בישיבתה מיום 20 אוגוסט 2001. בישיבה זו הסהיר נציג משרדי, כי הגורמים הידניים ביקשו, שבאופן מיוחד נשא זיהום מפרץ אילת-עקבה ירון באופו ישיר ברמה המקומית, דהיינו בין עריית אילת לבין נציבות עקבה.

בהתאם לקריאתה של וועדת הכנסת לנשאי פנים ואיכות סביבה בישיבתה זו, הקוראת למשרד לשיתוף פעולה ואזורי לפנות לנציבות עקבה לפעול בשיתוף פעולה עם ישראל ליישום המלצות צוות המומחים, המסקנות שלנביקים אין ויכוח למניעת והפחתת זיהום מי המפרץ, ביום 27 אוגוסט 2001 קיימתי ביקור עבודה בנציבות עקבה.

מדינת ישראל
State of Israel

Ministry of Regional Cooperation
The Director General

המשרד לשיתוף פעולה אזרחי
המנהל הכללי

בבדיקה שערכנו במשרד איכות הסביבה, מצאנו שביוב עקבה אינו זורם לים מאז שנת 1986 והוא מחרס לבריכות ביוב בעוד מי הקולחין מחרמים צפונה. משרד איכות הסביבה קובע, שאין הזרמת ביוב מעקבה למפרץ אילת-עקבה.
באשר לפוספטים המוטענים בנמל עקבה, אנו מודעים לכך שבנמל עקבה, בניגוד לנמל אילת קיים מטען פוספטים. גם אם המטען הירדני אינו עובר קשורה, הרי שבבדיקתנו מצאנו שרמת המסיסות של אבק הפוספטים והזרחן נמוכים מאוד.

המהם המרכזי של מפרץ אילת-עקבה, הינן חוות הדגים.

ההאשמות כלפי ירדן וההתעלמות מגורמי היהודים הישראליים הינן בחזקת חטא על חטא ועל בן משרד איכות הסביבה אינו מקבל את דו"ח צוות המומחים הבינלאומי. הירדנים טוענים בשלג".

קיים בינינו לבין עקבה שת"פ יומימי בנושאי איכות הסביבה: מפגשים לקידום פרויקט פארק השלום, בחינת המכולות ששקעו בצידו הישראלי של המפרץ, ע"י גורמים ירדניים ועוד.

מנכ"ל משרד איכות הסביבה ומשרד התיירות דחו את מסקנות דו"ח צוות המומחים הבינלאומי, בעוד שמשרדי החקלאות והתשתיות קיבלו את מסקנות צוות המומחים.

מר אלי רזן, מ"ס מנכ"ל משרד התשתיות הלאומיות המציאות כפי שמוצגת כאן מוזיבת אותנו לערוך תיקון של דו"ח צוות המומחים, בכל הנוגע למסקנותיו באשר לירדן. על צוות המומחים לבקר בירדן. לאחר תיקון הדו"ח יש לקבוע מהם גורמי היהודים של מפרץ אילת-עקבה.

מר ירון ארנו - ממנהל להעבן תיירותי ונציג מנכ"ל משרד התיירות משרד התיירות לא היה חבר וועדת המנכ"לים בשוו הזמינה את הדו"ח ולא היה שותף לבחירת צוות המומחים הבינלאומי. משרד התיירות דחה את דו"ח צוות המומחים, לא על בסיס מקצועי, כי אם על בסיס תיירותי ובעיקר מהניסיון המצומצם שיש למשרד התיירות בטיפול במקורות זיהום ים. על פניו ומבלי להיכנס לרמת הזיהום, כפי שמצוין בדו"ח המומחים, ברור שעבודת המומחים אינה סמצה את המסקנות.

דו"ח צוות המומחים נכון שיתמקד בבקעה המרכזית, דהיינו בכלובי הדגים. וועדת המנכ"לים תבקשה לבדיקת זיהום מי המפרץ ע"י כלובי הדגים ולא לבחנת שאר מקורות הזיהום של מפרץ אילת-עקבה ועל בן אסור היה לצוות המומחים לבדוק מקורות נוספים.

מדינת ישראל
State of Israel

Ministry of Regional Cooperation
The Director General

המשרד לשיתוף פעולה אזורי
המנהל הכללי

כל בר דעת יודע שכאשר מזרימים חומרים מזהמים לים הרי, שככל שההורמה מתמשכת, זנוק מצטבר.

תעשיית גידול הדגים במפרץ אילת-עקבה מדוזה פגיעה בנכס התיירותי החשוב ביותר של מדינת ישראל.

על מדינת ישראל לערוך בדיק בית, שרם יציאה בהאשמות כלפי ירדן. שמחתי לשמוע על ההליכים המשפטיים אותם מקיים משרד איכות הסביבה כנגד רשות הנמלים והרכבות. רנ"ר מחכיזה השטחים לגורמים שאינם עוסקים כלל בתפעול נמל ימי.

החלטה:

לאור הדיון ומאחר ומר רוגן מציג גם את עמדתו של משרד החקלאות ופיתוח הכפר, הועדה מחליטה, כי היא אינה מקבלת את מסקנות צוות המומחים הבינלאומי, ככל שהן נוגעות לירדן ומבקשת את צוות המומחים הבינלאומי לתקן את מסקנותיו באשר לירדן, בתיאום עם המשרד לשיתוף פעולה אזורי ושאר משרדי הממשלה הרלוונטיים ובשיתוף פעולה מלא עם שלטונות ירדן.

החלטה זו תועבר באמצעות המנכ"ל והבה לידיעת שלטונות ירדן ולייד וועדת הכנסת לנישאי פנים ואיכות סביבה.

בתיאום המשרד לשיתוף פעולה אזורי, בימים הקרובים יבקרו המדענים הראשיים של המשרדים הנוגעים בוועדת המנכ"לים בנציבות עקבה, לבחינת מסקנות צוות המומחים הבינלאומי באשר לירדן.

מאגר אליפז

בסיום הדיון דנו המנכ"ל גודן, המנכ"ל והבה ומ"ם המנכ"ל בר רוגן, בסוגיית מאגר אליפז ונקבע שמשרדי איכות הסביבה והתשתיות הלאומיות יכינו טיוטת הצעת החלטה לוועדת המדעים לשיתוף פעולה אזורי לפתרון הסוגייה.

המשרדים ישתפו פעולה במימון הפרוייקט.

רשם: שרון פררו

NFCJ
"

מזכר

(להתכתבות פנימית במשרדי הממשלה)

אל:	התנ"כ"ל
מאת:	לש"ה רג"ל
הנדון:	"יז וש"ס"
סימוכין:	
תאריך:	11/10/01
משרד הת"ת:	משרד הת"ת
מחלקה:	מחלקה מס'
תק"מ:	14-10-2001
הערות:	✓ חיובי.
	מספיק

1) ג'ז"ן מרלו"ם שק"נון סת' ית'ולג
 האוס' בנגס' למרזמ'ת וכן' הש"ח
 הוגש' קני' האב"א הא"צ"ג (אב"א
 ק"א ממש"ד); קיז'ט'ן
 2) בש"ק מס' מס'ר האב"ק"מ אוח' ה"ה
 קהל'ס רמ"ב 2.3 מ"יון (כ"מ א"יו"מ)
 3) יו"י "יז וש"ס" אב"ק' למש"ן א"ה ש"ר
 ואת' קל"ק' ב"קש' ח"נו' הש"ח
 שהש"ר ש"ר ב"מ"יון (כ"מ א"ה ש"ח
 ג-5 י"מ

4) א"ן מ"ז מ"י'פ !

ג"כ

ל.ד.

ה"מ ק"מ'ר "יז וש"ס"

משרד התיירות

ס/מנכ"ל לתכנון ופתוח
ויועץ כלכלי לשר

11/10

אל: האת ביות

ליג' מר

משרד התיירות - לשכת מנכ"ל
נתקבל מס. **1010**

14-10-2001

הערות

AA

מכתוב ד"ר
משה ריגל

ריגל

מדינת ישראל
משרד הפנים
מינהל מחוז ירושלים

12. בהוראות התכנית יקבע כי דרגת המלון תהיה מלון נופש C עפ"י תקני הדרישות של משרד התיירות, מהיום.
13. עריכת התכנית תעשה בתאום עם לשכת התכנון.

תכנית 5946 - בית פרומינר'ח' המלך גורג'

ברב קולות ובהתנגדותו של נציג שר התיירות **הוחלט:**

- בהתאם לבקשתו של מהנדס העיר, לאפשר בהוראות גמישות על פיה ניתן יהיה לקבוע בעת מתן היתר בניה את אחד מהשמושים הבאים לכל כניסה: מגורים/משרדים /מלונאות למען הסר ספק מובהר כי לא יהיה עירוב שימושים בתוך אותה כניסה ותהייה שתי כניסות נפרדות למבנה.
- כל עוד השימוש יהיה למלונאות או משרדים הועדה מאפשרת פטור מחניה. במידה ויהיה שימוש למגורים החניה תהיה עפ"י התקן התקף בעת הוצאת היתר בניה.
- האופציה לבינוי של בנין בן 10 קומות כפי שהופיעה בהחלטת הועדה מיום 29.10.00 מבוטלת.
- יתר סעיפי ההחלטה מיום 29.10.00 נשארים בעינם.

תכנית 3450 ו' - הגדלת מס' קומות ומס' יח"ד בבנין מגורים - רח' פנחס קהתי 6 שכ' גבעת שאול

המלצת הועדה המקומית:

- יש להגדיל את הקו הכחול של התכנית, כך שיכלול גם את השטח הירוק אותו יפתח הזום על פי דרישות שפ"ע בתאום עם המחלקה לתכנון העיר.
- יש לקבוע בהוראות התכנית כי עלות התכנון והבצוע של פתוח השטח הציבורי הפתוח וכן עלות שטח הרצפה המבונה בתוך הבנין לא יקוזז מההשבחה ייחתם על כך הסכם בין הזום לאגף הנכסים.
- שטח הרצפה המיועד למבני ציבור במבנה עצמו יבנה על ידי הזום ויועבר לעיריית ירושלים, תבדק אפשרות להרחיבו (שלא ע"י זכויות הבניה של הזום) ייחתם על כך הסכם בין הזום לאגף הנכסים, זאת כתנאי להעברת התכנית לועדה המחוזית.
- בשטח המבנה למבני ציבור יתכנו מס' שימושים: בית כנסת, גן ילדים, טיפת חלב, מתניי סכונתי או כל שימוש ציבורי שיקבע בעת מתן היתר בניה.
- יש לקבל אישור כיבוי אש ולטמיע דרישותיהם במסמכי התכנית.
- יש לבצע תיקונים טכניים במסמכי התכנית בהתאם לדרישות המח' לבקרת תכניות ממוחשבות.
- על בעל המקרקעין להגיש כתב לשיפוי הועדה המקומית למקרה של תביעת פיצויים נגדה.
- לעת הפקדת התכנית יש לשלוח הודעות אישיות למגרשים הסמוכים מס' 9 ו-7 על פי תב"ע 3450 א+ב.

ברב קולות הוחלט:

- להפקיד את התכנית בהתאם להמלצת הועדה המקומית בתנאים ובשינויים הבאים:
- אחוזי הבניה העיקריים יהיו 300% כולל מבנה הציבור.
  - סה"כ מס' היחידות המרבי יהיה 60 יח"ד.
  - מס' הקומות לא יעלה על 11 קומות.
  - תיאום עם יועץ התנועה לועדה ולשכת התכנון, בנושא מערך התנועה והחניה.
  - תיקונים טכניים.

תכנית מס' 6884 - קביעת מערך יעודי קרקע - מתחם תע"ש

ברב קולות הוחלט:

- להפקיד את התכנית המתוקנת שהוצגה בעת הישיבה בתנאים הבאים:
- משלוח הודעות אישיות לחלקות המצרניות.
  - דוח התנועה יהיה חלק ממסמכי התכנית.
  - הקלה מתנאי"א 3.

5. תכנית מס' 7781 - חוות נופש וחקלאות אורגנית - עמק הארזים

המלצת הוועדה המקומית:

- א. סעיף 13 בנושא הגבהים יבוטל ובמקומו ירשמו תנאים אלו בתקנון:
1. גובה קומה ברוטו רצפה לרצפה לא יעלה על 3,6 מטר.
  2. ממפלסי ה-0,00 + המופיעים בתכנית תותר סטייה של 60 ס"מ כלפי מעלה או מטה מדידות הגבהים תעשה ביחס למפלסי 0,00 + המסומנים בנספחים.
  3. במבנים שאינם לצרכי אירוח: מסעדה, ספא, חדר אוכל, מרכז בריאות, מרכז מידע, חנות מזכרות וממכר תוצרת חקלאית, גובה הקומה רצפה לרצפה לא יעלה על 4.20 מטר או לשתי קומות 8,40 מטר.
- ב. אין להשתמש בגגות משופעים וגגות רעפים בתכנית.
- ג. שטחי הבניה בתכנית יהיו כמפורט להלן:
- 2200 מ"ר שטחים עיקרים ועוד 1000 מ"ר שטחי שירות שיהיו מחולקים כך:
- 700 מ"ר שטחי שירות עיליים + 300 מ"ר שטחי שירות תת קרקעיים.
- ד. לא תותר תוספת יעודים מעבר ליעודים המפורטים להלן: חדרי אירוח (עד 60 חדרים) מרכז בריאות, מסעדה, מרכז מידע ולימוד מורשת, מרכז לאומניות בטבע, חנות לממכר מוצרים אורגניים. מזכרות ותוצרת חקלאית, מזנון משרדי הנהלת הכפר בריכה פתוחה, שירותי בריכה, שירותים ציבוריים, וכן מגורי צוות שלא יעלה על 130 מ"ר שטחים עיקריים.
- ה. כל השימושים הללו למעט הבריכה הפתוחה ושירותי בריכה הם שימושים הנכללים בשטחים עיקריים המותרים לבניה בסעיף זה.
- ו. כמו כן יותרו בשטחי התכנית: סככות ופרגולות, חניה, משתלה, וסככה לאחסון כלים חקלאיים שגודלה לא יעלה על 100 מ"ר.
- שטח זה נכלל בשטחי השירות המפורטים בטבלת השטחים (מתוך ה-1000 מ"ר המותרים).
- ז. שטח הפרוגולות הפתוחות משני עבריהן לפחות, לא ימנו בנין שטחי הבניה.
- ח. גודל הבריכה ועיצובה יקבע לעת מתן היתר בניה ובתאום עם מהנדס העיר.
- ט. יש לבטל סעיף 15 בענין התרת בניה של זכוכית עץ ופלדה עד 50% מחזית המבנה. פרטי הבניה יתואמו עם מהנדס העיר לעת מתן היתר בניה ובכל מקרה ביטוי המבנים יהיו מבני האבן בדימוי בניה יבשה.
- י. התכנית תכלול תוספת של חתכים בכל אחד מהבנים הציבוריים המוצעים, וכן חתך בכל טיפוס מבני המגורים, וכן חתך במבני העזר והשירות.
- יא. יש להגיש חתכים חזיתות ותכניות של הסככות המוצעות בשטח התכנית.
- יב. יש להגיש חתך אורך נוסף העובר דרך מתחם הפרגולות המזרחיות ולכל אורך התכנית.
- יג. יש להגיש כתב שיפוי כנגד תביעות פיצויים.

הוחלט:

- להפקיד את התכנית בהתאם להמלצת הוועדה המקומית ובתנאים הבאים:
1. הפקדת שינוי לתמ"מ 1 לשינוי יעוד מקרקע חקלאית לשטח לקרקע חקלאית משולבת בנופש.
  2. הקלה מתמ"מ 22 לענין שינוי יעוד משטח ליער טבעי לשימור.
  3. הקלה מתמ"מ 31 לענין שימושי הקרקע המבוקשים.
  4. אישור ולקחשי"פ.
  5. תיאום עם קק"ל.
  6. לקבל את המלצת הוועדה המקומית.
  7. אישור משרד הבריאות לענין מרחק מקידוחי מים.
  8. הכנת חוות דעת סביבתית שתצורף למסמכי התכנית.
  9. אישור משרד התחבורה לחיבור דרכי הגישה עם מערכת הכבישים הראשית.
  10. במסמכי התכנית יקבע כי תכסית הבינוי המקסמלית תהיה 10% משטח המגרש.
  11. כל נספחי הבינוי יהיו מחייבים.

3 סוף

(להתכתבות פנימית במשרדי הממשלה)

מזכר

התאריך	25/9	אל:	ה. ג. כ"ל
חוק מס		מאת:	לשה יג"ל
		הציון:	מסמך "ג"ה פרוטוקול"
		סימבול:	

המסמך נוסח ע"י מי שזכר
 דב"ר, היועץ המשפטי.
העברתי את אלו מסמך
והוא יסודי ישראלי.
 אלו מסמך הבנת כי לא ברור
 אם המסמך נשלח בהלשמה הארץ.
 המסמך המשפטי הארץ.

גזיו
 אמי חז"ל סיבה

המסמך: אלו מסמך דב"ר, היועץ המשפטי
 משרד הוצ"רות - לשכת מינהל
 נתקבל מס'

25-09-2001

התאריך	אל:
24.9.01	הנהל
חיק מס'	מאת:
	הנהל
	הגדרון:

סימובין:

המחנה כמנוסח לעיל
 לא צ"ע - הנהל. הפעם הפעם הפעם
 הנהל וספיקה צ"ע הפעם הפעם
 א"ל הנהל
 אולם חקבא גמורה
 אלה ינהל הפעם א"ל הנהל

(Handwritten signature)

הנהל

משרד התיירות
תכנון ופיתוח
25-09-2001
סימובין
דואר נכנס

Handwritten text, mostly illegible due to fading and bleed-through. Some words are difficult to discern but appear to include "The following" and "is".

Handwritten text, possibly a date or reference number, appearing as "1942".

Handwritten text, possibly a name or title, appearing as "Mr. [illegible]".

Handwritten text at the bottom of the page, possibly a signature or address, appearing as "1000 [illegible]".

משרד
הבריאות
1966

"בית פרומין" – משכנה הישן של הכנסת בירושלים

מחליטים :

1. "בית פרומין", משכנה הישן של כנסת ישראל בירושלים הינו מבנה היסטורי לאומי.
2. יוקפא כל טיפול במכירת המבנה או בשינוי היעוד שלו.
3. להקים ועדת מנכ"לים אשר תיבחן דרכים לשימור המבנה כאתר היסטורי לאומי ללא תוספת בניה ותמליץ על פרוגרמה לשימור המבנה, שיחזור והשימוש בו.

הרכב הועדה : מנכ"ל משרד המדע, התרבות והספורט, יו"ר
מנכ"ל משרד התיירות
מנכ"ל משרד הפנים
מנכ"ל משרד האוצר

הועדה תגיש לממשלה את המלצותיה תוך 3 חודשים.

דברי הסבר

1. בית פרומין שהיה משכנה של כנסת ישראל משנת 1949 עד שנת 1966, ובו מתאכסן כיום משרד התיירות, נכלל עתה ברשימת הבניינים הממשלתיים לשימור באמצעות הסבה למלונאות.
  2. ועדה בינמשרדית בראשות הממונה על הדיור הממשלתי, החליטה לשווק את בית פרומין ליעוד מלונאי.
  3. ועדת היגוי שהוקמה לנושא זה החליטה על תכנית לפיה המבנה יהיה של 16 קומות, מהן 8 קומות מלון, ו- 8 קומות מגורים, דהיינו תוספת של 12 קומות למבנה הקיים.
- בהמלצת משרד האוצר החליטה הועדה המחוזית לתכנון ולבניה של מחוז ירושלים ביום 11.9.01 לאשר את התיקון המתיר הקמת בנין של 16 קומות ועירוב שימושים (מגורים, משרדים ומלונאות) בכל קומות המבנה, לרבות בקומות שיועדו לכתחילה למלון והתכנית אושרה להפקדה.

4. כל תכנית למכירת המבנה ההיסטורי היחודי לשינוי יעודו ולהוספת עוד 12 קומות למבנה הינה פסולה ולא ראויה.

המבנה הישן שבו שכנה הכנסת משך כ- 17 שנים יכול וצריך להישמר תוך הדגשת יעודו ההיסטורי, עם תיאור פעילותה של הכנסת בימיה הראשונים והמיוחדים של המדינה בהנהגת מייסדיה ובונה.

על כן מוצע להקפיא כל פעולה למכירת המבנה או שינוי ייעודו, להקים ועדת מנכ"לים בראשותו של מנכ"ל משרד המדע, התרבות והספורט שתגיש המלצותיה לשימור המבנה "כמבנה היסטורי לאומי" ואת השימושים הראויים בו אשר יציגו את פעילות הכנסת, חברה ומנהיגי המדינה, עת שימש משכן לכנסת ישראל בשנותיה הראשונות בירושלים משנת 1949 ועד 1966.

כ"ה-אלול-תשס"א
13-ספטמבר-01

מוגש ע"י שר התיירות

2001-0004-573

Handwritten signature

G.M. Wolf

שלפי תנאי
התקנה

אגף תכנון ופיתוח

כ"ג אלול, תשס"א
11 ספטמבר, 2001

סימוכין: 2001-0025-965

3 חוץ

משרד התיירות - לשכת מנכ"ל
נתקבל

12-09-2001

אל: המנכ"ל

הנדון: בניין פרומין - החלטת הועדה המחוזית של מחוז ירושלים

1. כפי שהסברתי לך הועדה המחוזית אישרה בעבר להפקדה, בהמלצת נציג משרד התיירות דאז בועדת היגוי בין משרדית, תכנית בינוי לבניין פרומין (משרד התיירות) שכללה 8 קומות מלון ועוד 8 קומות מגורים ו/או משרדים (בסה"כ 16 קומות).
2. ביוזמתן של העירייה ושל הרשות לפיתוח ירושלים (כבא כח של האוצר) קיימה הבוקר הועדה במחוזות דיון חוזר טרם הפקדתה של התכנית.
3. מטרת הדיון החוזר הייתה לאפשר גם בחלק המלונאי ערבוב שימושים (מגורים ו/או משרדים).
4. השתתפתי בדיון והודעתי לוועדה כי שר התיירות עומד להגיש הצעה להחלטת הממשלה שמטרתה לשמר את הבניין ההיסטורי ללא תוספת בנייה ולכן ביקשתי כי יוקפא הליך ההפקדה עד להחלטת הממשלה.
- הועדה דחתה את בקשתי, כ"כ הועדה אישרה את התיקון של ערבוב שימושים שביקשו העירייה והר"י וגם בהצבעה זו נשארתי לבד נגד.
5. כזכור, במקביל הוציאו האוצר ומ.מי מכרז; עם אשור תיקון הת.ב.ע. שיאפשר ערבוב שימושים, מקווים האוצר והר"י שתגבר היענות היזמים.

2/...

- 2 -

6. לאור האמור לעיל, אני מציע כי השר בדחיפות יפנה לשר הפנים בבקשה שיורה לממונה על מחוז ירושלים במשרדו להשהות את הפקדת התכנית עד לדיון בממשלה; כ"כ אני מציע כי השר יפנה בדחיפות לשר האוצר בבקשה שיורה לממונה על הדיור הממשלתי באגף החשב הכללי להשהות את הליך המכרז עד לדיון בממשלה.

בפניות אל השרים מומלץ להוסיף כדלקמן:

והיה והממשלה תאשר הצעתו של השר יבוטל סופית הליך המכרז ותבוטל תכנית בניין העיר שאושרה היום להפקדה. במקומה תכין ועדת מנכ"לים פרוגרמה חדשה לשימור המבנה שתשמש בסיס להכנת תכנית בניין עיר חדשה.

ב ב ר כ ה ,

משה ריגל
סמנכ"ל תכנון ופיתוח
יועץ כלכלי לשר

העתק: היועץ המשפטי

(לדחכתבות פנימית במשרדי הממשלה)

מזכר

התאריך	10/9/01
חוק מס'	
אל:	לרבות
מאת:	מנכ"ל אגף מ
הנדון:	הצעת החלטה להחליט

סימבול:

אבקש ממך לנסח הצעת החלטה
 בתועה "הי-פרואוק" לפי הסינים
 והחלטת היועץ להצטרף העי בקצות
 השני בניכר על.

בהנחה

[Handwritten signature]

הצדק מה רוב

אמקב

מדינת ישראל משרד התיירות
STATE OF ISRAEL MINISTRY OF TOURISM

ישראל HOLY LAND
PEACE שלום سلام

אגף תכנון ופיתוח
ד' אלול, תשס"א
23 אוגוסט, 2001

סימוכין: 2001-0025-900

3
ת"ר

אל: המנכ"ל

השלום והברכה,

הנדון: "בית פרומין", תכנית מס' 5946, ירושלים

1. בית פרומין, הבניין שבו מתאכסן משרד התיירות, נכלל ברשימת הבניינים הממשלתיים לשימור באמצעות תכנית הסבה למלונאות עם תוספת לזכויות בנייה (כגון בניין פלס - משרד התעשייה, מלון עדן - משרד הקליטה או מכון הסיבים / משרד התעשייה ברח' עמק רפאים)
2. זאת תכנית שאנו יזמנו ביחד עם הרשות לפתוח ירושלים לפני כ- 6 שנים. עד כה שווקו 3 מיזמים ליזמים פרטיים (עדן, מכון הסיבים ובניין פלס). ועדה בין משרדית בראשותו של מר יואל אופיר, ס/ החשב הכללי, האחראי על הדיוור הממשלתי, החליטה לשווק (במכרז) את בניין "פרומין" ללא תכנית בניין עיר מאושרת (אך בהליכי אישור וללא התנאי שהמכרז פתוח רק למומלצי משרד התיירות, כפי שנהוג בכל תכנית תיירותית שבבעלות מ.מ.י. (החלטה זו הובאה לידיעתו של המנכ"ל הקודם).
עד כמה שיכלתי לברר בהר"י הוצא אכן המכרז, כאמור, ללא תאום משרדנו. תאריך סגירת המכרז כנראה באוקטובר 2001; בינתיים הבינתי כי אין מתעניינים בשל "החלק המלונאי" בתכנית.
3. בעקרון, כאמור, היעוד שהוחלט עליו היה יעוד מלונאי בלבד (שמור מבנים ע"י הסבה למלון), אך באותה ועדת ההיגוי לנושא זה מר ש. ש.י, שהיה אז משנה למנכ"ל, הסכים בזמנו לתכנית אחרת:
- 8 קומות: מלון
- 8 קומות נוספות: מגורים! (בסה"כ 16 קומות!)
דעתי לא הייתה נוחה מתכנית זו אך כאמור אושרה ע"י נציג המשרד דאז.
4. לאחרונה מציע מהנדס העיר לאפשר מגורים בכל הבניין המוצע, גם בחלק המלונאי; בכך הוא מרחיק עוד יותר את התכנית מהרעיון המקורי (מלונאות). הצעתו של מהנדס העיר נתמכת ע"י מנכ"ל הר"י אשר מושפע ממצב השוק.

טלפון: 6754825/6-02 פקס: 6249693-02 דואר אלקטרוני: gilam@tourism.gov.il

רחוב המלך ג'ורג' 24 ירושלים 94262 תא דואר 1018 ירושלים 91009 טל. 02-6754811 פקס. 02-6253407
24, KING GEORGE ST. JERUSALEM 94262 P.O.BOX 1018 JERUSALEM 91009 TEL. 02-6754811 FAX. 02-6253407

5. התכנית אושרה עקרונית ע"י הועדה המחוזית לתכנון ובנייה אך חוזרת לדיון בפני הועדה ב- 11 בספטמבר 2001 לשם הכנסת שנויים בכיוון בטול או הקטנת "האילוץ המלונאי".
6. על התכנית שמע השר בעת הדיון בוועדה המחוזית על "בית המעצר". הופתע לשמוע כי הבניין ההיסטורי של הכנסת יוסב למבנה בן 16 קומות ואף הודיע לי כי ישקול להגיש הצעת החלטה לממשלה בדבר שימור המבנה ההיסטורי ללא תוספת בנייה.
7. דיון מסודר על בחינת עמדת המשרד העדכנית טרם התקיים אך לקראת הדיון בוועדה המחוזית חשוב להודיע לנציגנו בוועדה מה היא העמדה הפורמלית של המשרד.

בברכה ,

משה ריגל
סמנכ"ל תכנון ופיתוח
יועץ כלכלי לשר
(נציג השר בוועדה המחוזית י-ם)

העתקים: רינת אפרת, מנהלת אגף תקציב וכלכלה
ירון ארגז, מ"מ נציג השר בוועדה המחוזית י-ם
אבישי בר אושר, מ"מ נציג השר בוועדה המחוזית י-ם

מזכר

(להתכתבות פנימית במשרדי הממשלה)

אל:	התאריך
מאת:	24.9.01
הנדון:	חוק מס

היג'ל
מנ"ל

משרד המבחן
ת"ת

סימוכין:

המחנה כמיוסח איוטס .
 אלו ס-טק המוכר. מפני אשר המבחן
 מילת וספוט ציור פליטת סיום
 אלה מנ"ל .
 אישית חקב משובה .
 אלה ינה פדפול אל המבחן .

[Handwritten signature]

המנ"ל

"בית פרומין" – משכנה הישן של הכנסת בירושלים

מחליטים :

1. "בית פרומין", משכנה הישן של כנסת ישראל בירושלים הינו מבנה היסטורי לאומי.
2. יוקפא כל טיפול במכירת המבנה או בשינוי היעוד שלו.
3. להקים ועדת מנכ"ים אשר תיבחן דרכים לשימור המבנה כאתר היסטורי לאומי ללא תוספת בניה ותמליץ על פרוגרמה לשימור המבנה, שיחזורו והשימוש בו.

הרכב הועדה : מנכ"ל משרד המדע, התרבות והספורט, יו"ר
מנכ"ל משרד התיירות
מנכ"ל משרד הפנים
מנכ"ל משרד האוצר

הועדה תגיש לממשלה את המלצותיה תוך 3 חודשים.

דברי הסבר

1. בית פרומין שהיה משכנה של כנסת ישראל משנת 1949 עד שנת 1966, ובו מתאכסן כיום משרד התיירות, נכלל עתה ברשימת הבניינים הממשלתיים לשימור באמצעות הסבה למלונאות.
2. ועדה בינמשרדית בראשות הממונה על הדיור הממשלתי, החליטה לשווק את בית פרומין ליעוד מלונאי.
- ועדת היגוי שהוקמה לנושא זה החליטה על תכנית לפיה המבנה יהיה של 16 קומות, מהן 8 קומות מלון, ו- 8 קומות מגורים, דהיינו תוספת של 12 קומות למבנה הקיים.
3. בהמלצת משרד האוצר החליטה הועדה המחוזית לתכנון ולבניה של מחוז ירושלים ביום 11.9.01 לאשר את התיקון המתיר הקמת בנין של 16 קומות ועירוב שימושים (מגורים, משרדים ומלונאות) בכל קומות המבנה, לרבות בקומות שיועדו לכתחילה למלון והתכנית אושרה להפקדה.

4. כל תכנית למכירת המבנה ההיסטורי היחודי לשינוי יעודו ולהוספת עוד 12 קומות למבנה הינה פסולה ולא ראויה.

המבנה הישן שבו שכנה הכנסת משך כ- 17 שנים יכול וצריך להישמר תוך הדגשת יעודו ההיסטורי, עם תיאור פעילותה של הכנסת בימיה הראשונים והמיוחדים של המדינה בהנהגת מייסדיה ובונה.

על כן מוצע להקפיא כל פעולה למכירת המבנה או שינוי ייעודו, להקים ועדת מנכ"לים בראשותו של מנכ"ל משרד המדע, התרבות והספורט שתגיש המלצותיה לשימור המבנה "כמבנה היסטורי לאומי" ואת השימושים הראויים בו אשר יציגו את פעילות הכנסת, חבריה ומנהיגי המדינה, עת שימש משכן לכנסת ישראל בשנותיה הראשונות בירושלים משנת 1949 ועד 1966.

כ"ה-אלול-תשס"א
13-ספטמבר-01

מוגש ע"י שר התיירות

2001-0004-573

משה דיגל

3-11-00

מ ש ר ד ה ת י ר ו ת

ס/מנכ"ל לתכנון ופתוח
ויועץ כלכלי לשר

23/9

אם: התנב"ל

אזכה לראות את האשראי
לפי תבנית שם היילוס
תבנית המטה
לפזורים המפורסם
בסוף 3 שנה מכנה
שם עובד קצנה במצ"ב

משרד החירות - לשכת סוכ"ל

נתקבל מס'

מכאן ר"ב

משה דיגל

23-09-2001

מנכ"ל

מנכ"ל

מזכר

(להתכתבות פנימית במשרד הממשלה)

אל:

מסע מילני

התאריך

23.9.01

מאת:

עובד קדמי
היועץ המשפטי

חוק מס

הגיון:

סימוכין:

בהתאם לסדר הניבון, בארבעה ימים
אשרבי לטעמי, האם, שפרט ממני אינני
זה הבעה הנכונה.

אם קבלתי ידוע מהלכה הנכונה. הלא
זה השני (השני) שפרט לזה
והנכונה, ולא אצטנן לטעמי אצטנן
המשפטי.

אני מציע אצטנן אצטנן לטעמי.

328

תאריך לידה / זמן

מזכר

(להתכתבות פנימית במשרד הממשלה)

אל:

התאריך: 17/9

8073 קצ"מ

מאת:

חוק מס (אריק כהן)
(הישגה)

לשם יציאת

הערות:

סימוכין:

1. האם יש להחזיר?

2. האם יש להחזיר למחלקת
המס הכנסה?

3. האם יש יבוא להג'א א

ההוצאה המאושרת יוצאת

אל משרד המכס:

- יציאת ארצה לחולות יום

- כל חברי הוצאה

- מתכנת הב"י

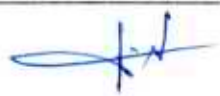
- האנדר (יואל אופר)

מהחשב (פל"י)

- ציפי רובין, מנהלת

מנהל ~~מנהל~~ משרד המכס

גבירה

משרד התיירות

היועץ המשפטי

20-09-2001

נתקבל

מדף 1010

מזכר

(להתכתבות פנימית במשרדי הממשלה)

אל:

התאריך
13.9.01

המנהל

מאת:

חיק מס
2-8

עובד קדמי
היועץ המשפטי

הנדון:

הצטרף התלכה למטה - ג'רמניה

סימוכין:

אניג אום,
לבקשת פנ"ה נוסח הצטרף
התלכה למטה;
סוף 3 נוסח התלכה למטה
של מתייג א 11.9.01.

בביכה
לאג 7 קמא.

התקדמה ביק

משרד התיירות
תכנון ופיתוח
16-09-2001
סימוכין _____
דואר נכנס

מדף 1010

מזכר

(להתכתבות פנימית במשרדי הממשלה)

התאריך	10/9/10	אל	קמ"ר
חיק מס'		מאת:	מינהל ארסמא
		הנדון:	הצעת החלטה להמשיך

סימון:

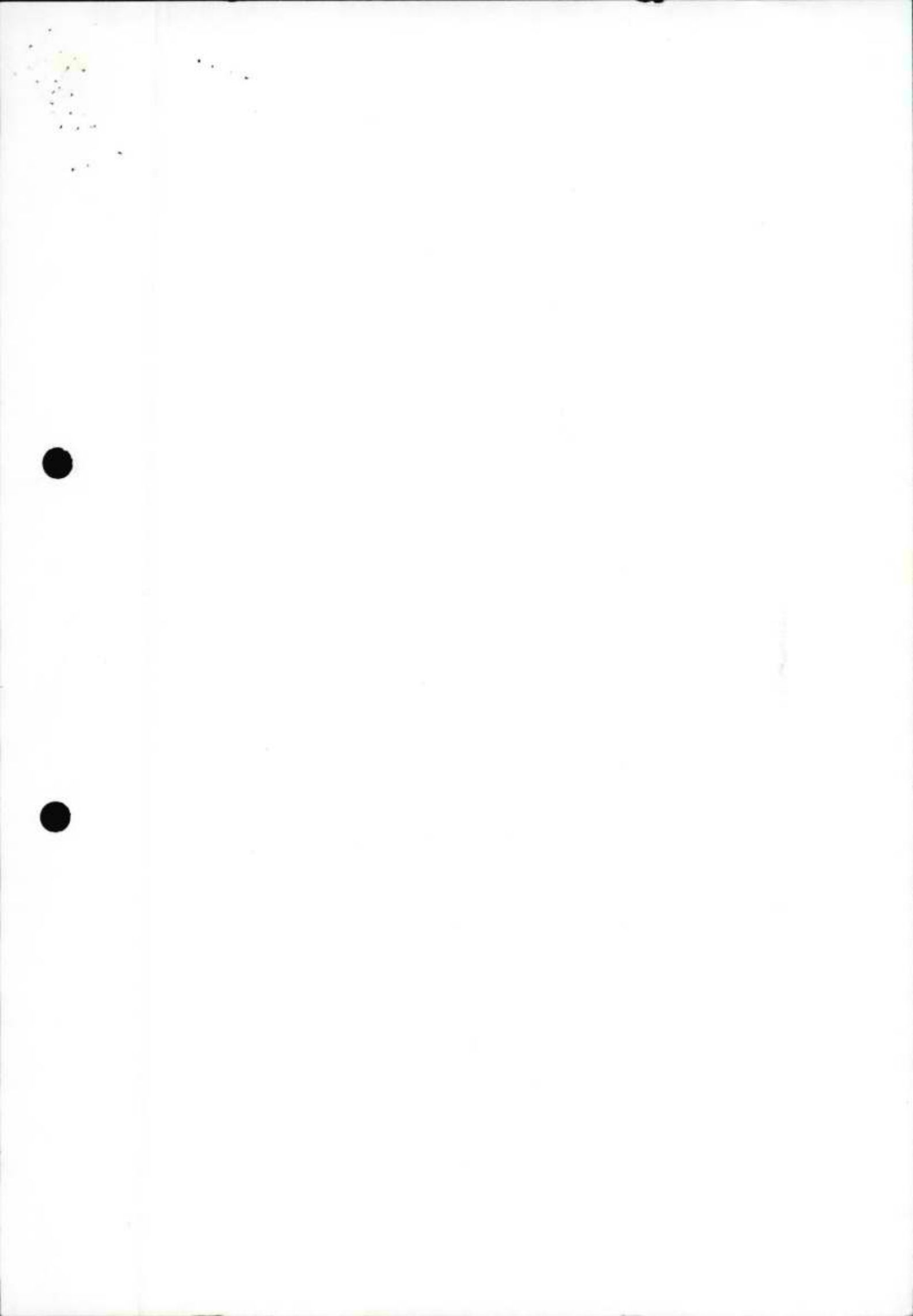
אבקש ממך לנסח הצעת החלטה
 בתע"ב ה"ר למוע"ת לפ' המינהל
 והמפעל החדש המיוע להעניק תע"ב
 השני סניף 5.

המנהל

[Handwritten signature]

המנהל

אצ"ר

התאריך 11 / 9	יצא: התנכ"ם
חק מס'	מאת: גליה יגל

הערות: אהמו של ער הגשמי באומיה

סימוכין: רשטין בוגזי הצגים התכסף אילת

אולי כצאי קהם כ א שומ

קבו של השי אהמנו של ער

המשמי באומיה רשטין בוגזי

הצגים

בנ' גוז קצמנו וימר גנז

המשמי באמנו של גנז התקאומי

ג גרה

ושרד העירות - לשכת סוכ"ל

נחבל מס' קולא

16-09-2001

הערות

נש
16

שר התשתיות הלאומיות

מ"ד אלול תשס"א
02 ספטמבר 2001

משרד התוירות
לשכת השר
06-09-2001
התב"ל
2001-01-9030

לכבוד
ח"כ יהודית נאות
הכנסת

שלום רב,

הנדון: סכנת הכחדה של שוניות האלמוגים באילת

מצב השוניות במפרץ אילת מטריד את מנוחתינו זמן רב.

לפיכך הוקמה ועדת מנכלים ועדת מדענים ראשיים אשר הקימה והפעילה את צוות המומחים הבינלאומי. ועדת המנכלים בהמלצת המדענים הראשיים אימצה את המלצות צוות המומחים כמיקשה. המלצות אלה הם בשלושה תחומים עיקריים נטור ומחקר של המפרץ, צמצום החקלאות הימים כאמצעי מניעה וסדרה של המלצות בהקשר לתירות ולבנית שוניות מלאכותיות. לישום המלצות נקבע לויז' מוגדר. צוות המומחים לא מצא כי בנתונים אשר הוצגו בפניו היו הוכחות לקשר בין החקלאות הימים לבין מצב השוניות. הצוות מקוה כי ישום המלצותיו בתחום הניטור והמחקר יתן מענה לסוגיה זו.

צוות של חוקרי חקר ימים ואגמים לישראל, המכון הבינאוניברסיטאי וגורמים נוספים נערך לישום המלצות אלה בלויז' שנקבע.

בברכה,

אביגדור ליברמן

משרד התיירות
תכנון ופיתוח
16-09-2001
סימוכין
דואר נכנס

העתקים:
ר.זאבי, שר התיירות
מ.גפני, יו"ר ועדת פנים ואיכו"ס
מנכ"ל משרד החקלאות
מנכ"ל משרד לאיכו"ס
מנכ"ל משרד התשתיות הלאומיות
פרופ' ד. לבנון, יו"ר צוות המדענים הראשיים, משרד החקלאות
ד"ר מ.בייט, חבר צוות המדענים הראשיים, משרד התשתיות הלאומיות
ד"ר א.שטרן, חבר צוות המדענים הראשיים, משרד איכו"ס

experimental

~~1/9~~ 00012 10

~~1/9~~

1007-60-50

00012 10
00012 10

1/9

1/9

3/9

00012 10

0 0 1 1 0 0 1 1

נסה לראות -
171

משרד התיירות
תכנון ופיתוח

03-99-2001

סימובין

דואר נכנס

28 אוגוסט, 2001
ט' אלול, תשס"א

דיון - בדו"ח צוות המומחים הבינלאומי לבחינת מקורות הזיהום במפרץ אילת

מיום ה- 19/8/01 - במשרד התשתיות הלאומיות

משתתפים: פרופ' י. בירק - חבי צוות המדענים וחבי האקדמיה הלאומית למדעים
י. אפרתי - מנכ"ל משרד התשתיות הלאומיות
י. גורן - מנכ"ל המשרד לאיכות הסביבה
י. לידור - מנכ"ל משרד החקלאות
מ. מרדכי - מנכ"ל משרד הפנים
מ. חותה - משרד הפנים
פרופ' ד. לבנון - יו"ר צוות המדענים הראשים
דרי' א. שטרן - מדען ראשי איכות הסביבה
דרי' מ. בייט - משרד התשתיות הלאומיות
י. בן דוד (בנדה) - סמנכ"ל אכיפה איכות הסביבה
מ. ריגל - **משרד התיירות**
י. ישי - משנה למנכ"ל חקלאות

פרופ' י. בירק - הצגה כללית של הדו"ח והאינטגרטי של מחבריו, מתארת את התהליך המצטבר שהחל לפני 25 שנה. מתארת צרוף אדיר של גורמים עם אפקט מצטבר. הדו"ח מתאר את כל הגורמים וממליץ על שילוב של פעילות להצלת המצב. ההמלצות הן עיסקת חבילה יש לפעול ביחד עם כל הגורמים ויש צורך במשאבים. יש לעבור לנטור ומחקר ואכיפה, חשוב הגורם של השקיפות. ממליצה להוועץ באותם שני מדענים בעוד כחצי שנה עד שנה.

פרופ' ד. לבנון - הכרת תודה לפרופ' י. בירק ולצוות המדענים. הושקעה עבודה רבה בהקמה ובהפעלת הצוות, שני המדענים הם מהמעלה העולמית הראשונה.

הדו"ח הועבר למנכ"לים עם קבלתו.
המדענים הראשיים ממליצים על הקמת צוותי העבודה.

התקיים דיון בהשתתפות מרבית הנוכחים.

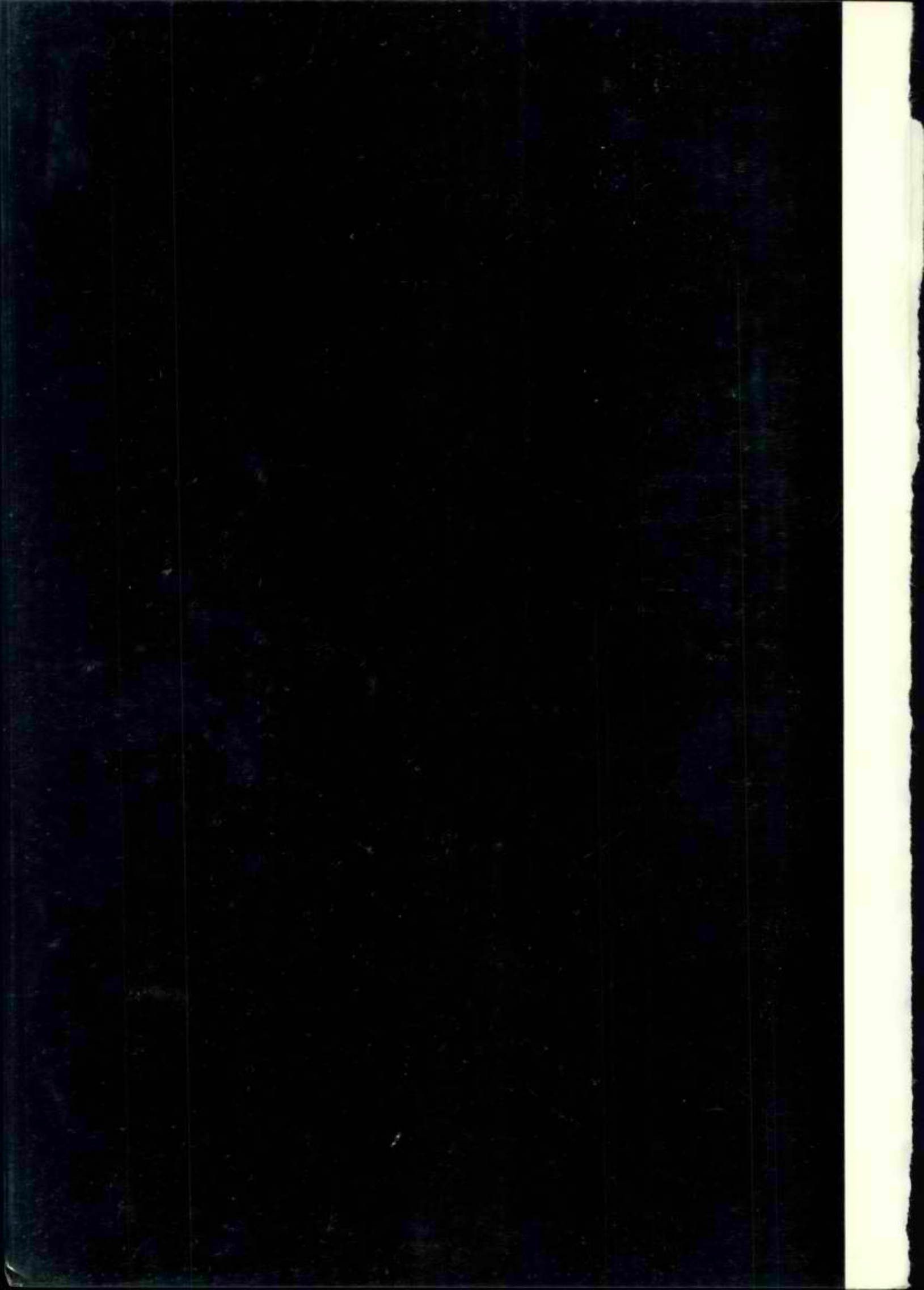
סיכום - התקבל ברוב קולות

1. מאמצים את המלצות צוות המדענים הבינלאומיים כמקשה. יש צורך בתוכנית עבודה מפורטת כולל לוחז והיקפים תקציביים בדחיפות. על שלושת המדענים הראשיים להגיש את התוכנית בהקדם.
2. ההסתייגויות לנתונים שהוגשו (לגבי הביוב והפוספטס מעקבה) תועברנה לקבלת התייחסות המדענים מחו"ל.

מנכ"ל המשרד לאיכות הסביבה מסתייג מהסיכום וכן סמנכ"ל משרד התיירות.

רשם: מיכאל בייט - משרד התשתיות

מאי 2001

משה
פולחן

איזור גוש עציון-תוכנית אב

לפיתוח התשתיות בענף

התיירות

תוכנית לפיתוח תיירות באזור גוש עציון מוגש למשרד התיירות ולחמ"ת

הגופים השותפים בהכנת המסמך:
**ההסתדרות הציונית העולמית החטיבה להתיישבות-
 חבל ירושלים**
מנהלת תיירות "לב-הארץ"
עמותת תיירות גוש עציון
מ.א. גוש עציון
חברה לפיתוח גוש עציון

עורכי התוכנית:
 יחזקאל קליין-מ.א. גוש עציון
 איתי בקר-האגף לכלכלה, החטיבה להתיישבות

מאי 2001

תוכן עניינים:

1. מטרת התוכנית ..... ע"מ 4
2. שיטת העבודה ..... ע"מ 4
3. יעדי התוכנית ואמצעים ..... ע"מ 4
4. נתונים כלליים ..... ע"מ 5
5. תאור גאותיירותי ..... ע"מ 6
6. תפיסה ומדיניות פיתוח ..... ע"מ 9
7. עיקרי תוכנית הפיתוח ..... ע"מ 11
8. תוכנית פיתוח בשלבים ..... ע"מ 13

1. מטרת התוכנית: פיתוח ענף התיירות באיזור גוש עציון, כמנוף לפיתוח כלכלי, של הישובים (מ.א. גוש עציון, מ.מ. אפרת ומ.מ. ביתר עלית).

2. שיטת העבודה: צוות רב-תחומי הכולל נציגים מהאזור הכין את התוכנית:

- עמי גבירצמן-אדריכל נוף
  - שלום נסימי-כלכלן, מנהל האזור
  - אילנית זלינגר מתכנתת אזורית
  - יחזקאל קליין-אחראי על התיירות, מנהל עמותת התיירות
  - מנחם (מנדלה) שיינברג-מנכ"ל עמותת תיירות "לב-הארץ"
  - יובל שחף-יועץ תיירות
  - איתי בקר-עורך התוכנית
- שיטת העבודה: תאור מאפייני האזור, פוטנציאל גאו-תיירותי, ואתרי תיירות קיימים ופוטנציאלים, תאור חלופת פיתוח מרכזית ותוכנית אב כללית, תאור אתרים המיועדים או הנמצאים בשלבי פיתוח.

3. יעדי התוכנית ואמצעים:

יעדי התוכנית:

- א. הגדלת מספר המבקרים והתיירים באיזור גוש עציון והגדלת מגוון פלחי שוק התיירים.
  - ב. הגדלת מקורות התעסוקה ומספר המועסקים בהם.
  - ג. הגדלת מקורות ההכנסה לתושבי הרשויות והישובים.
- האמצעים:

- פיתוח תשתיות מתאימות כגון: דרכים, ביוב, מים וחשמל.
- פיתוח שירותי אכסון ולינה ברמות שונות.
- פיתוח שירותי הסעדה וחנויות מזון ומזכרות.
- פיתוח האטרקציות הקיימות ויצירת אטרקציות נוספות
- ניצול העסקים הקיימים והסבתם להיות חלק מתכנית הפיתוח: עסקי מזון, מדריכי טיולים, העוסקים באומנויות היודאיקה ועוד.
- הצעת תוכנית שיווק ופרסום ארצית ובינלאומית.

4. נתונים כלליים על מ.א. גוש עציון: מ.א.גוש עציון משתרעת דרומית

לירושלים. גבולות המועצה הנן כדלהלן-מצפון בית לחם-הרשות הפלשתינאית, העיר ירושלים ומעלה אדומים, במערב-חבל עדולם-מ.א. מטה יהודה, מדרום-מ.א. הר חברון וקריית ארבע, במזרח-מ.א. מגילות מדבר יהודה. את מרכז השטח חוצים איזורים כפריים ערביים בד"כ במעמד של שטחי B. הצירים המובילים אל גוש עציון-

1. ציר הרכס-כביש מספר 60 דרום, ירושלים, חברון, באר שבע.
2. ציר מזרחי-כביש מספר 356 בית לחם-תקוע.
3. ציר רוחב מזרחי-כביש מספר 3698, בכיוון מזרח-מערב. ציר זה מחבר בין מזרח הגוש לבין מצפה שלם וים המלח ודרומה. חשיבות הציר-חיבור לאזור התיירות בים המלח, כדרך חוצה חלופית.
4. ציר מערבי-כביש מספר 367 המחבר את אזור בית שמש לגוש עציון, מתוכנן כביש ברמה ארצית.

נתונים דמוגרפיים של האוכלוסיה :

מרבית האוכלוסיה היהודית מתגוררת בחלקו המערבי של הגוש בשני איזורי ריכוז עיקריים: אפרת-אלון שבות, ביתר -עלית. במזרח הגוש האוכלוסיה מרוכזת בגוש תקוע-נוקדים-מעלה עמוס.

להלן שמות הישובים היהודיים וגודל האוכלוסיה בהם:

הישוב	משפחות	בחדים	אוכלוסיה
אלעזר	185	2	1112
אספר	74	0	698
בת עין	105	6	846
כפר אלדד	50	5	455
כפר עציון	100	39	639
כרמי צור	80	6	646
מגדל עז	60	10	370
מעלה עמוס	60	2	482
נווה דניאל	180	2	1442
נוקדים	101	7	714
קדר	97	2	390
ראש צורים	100	29	629
תקוע	300	60	1560
אפרת	1400		8400
אלון שבות	600		4800
גבעות	25		100
הר גילה	100		400
ביתר עלית	2500		20000
סה"כ	6117	172	43683

לגבי המגזר הערבי מספר כפרים ערביים ממוקמים במערב ובמזרח המועצה. בעיר בית לחם ובנותיה מתגוררים כ- 160,000 תושבים בכ-30 ישובים, באזור חברון עוד כ-400,000 תושבים.

5. תאור גאון-תיירותי ומאפייני הפיתוח:

איזור גוש עציון משופע באתרי טבע, ונוף על גוניהם השונים, באתרים ארכאולוגיים, היסטוריים, ובמורשת קרב הרואית. איזור גוש עציון נחלק למתחמי הפיתוח הבאים:

- מתחם הצלייני בבית לחם: לפי המסורת הנוצרית ערש הולדת ישו, מהמקומות החשובים בעולם הנוצרי, בשליטת הרש"פ.
- מזרח הגוש: ארץ המדבר, איזור עשיר באתרים ארכאולוגיים שמרכזו בהרדיון.
- מערב הגוש: כולל אזור התיישבות יהודי ובו אטרקציות רבות- נופיות, פיסיות ואנושיות המתוארות להלן.

את גוש עציון חוצה מצפון לדרום דרך ה"רועים", ציר צליינות מרכזי המחבר את ירושלים לחברון. גוש עציון נמצאת בתווך בין ים לחברון ומחברת שני מקומות חשובים לאוכלוסיה היהודית.

ציר ממערב למזרח חשוב גם הוא מאחר שהוא קושר את איזור התיירות בעדולם עם גוש עציון ומאפשר גישה למדבר יהודה וליים המלח.

להלן האתרים המרכזיים:

-מזרח הגוש:

הרדיון: ארמון מבצר שהוקם ע"י הורדוס. אחד ממבצרי הקנאים במרד הראשון ומעוז ראשי במרד השני.

מנזר מר סבא: המנזר הגדול ביותר בהרי יהודה וחברון.

חריטון: שמורת טבע מוכרזת, אתר חשוב לצליינות, יש תכנון לבצע, מבואה לשמורה ולפתח אתר קולט קהל.

אטרקציות חקלאיות: חוות פטריות בתקוע, יקב תקוע ומחלבת עיזים בתקוע. מעלה עמוס: בתכנון חדרי אירוח ומוקד תיירות מדברית לאוכלוסייה החרדית.

לב הגוש:

כפר עציון:חיזיון אור קולי-אתר הנצחה וארכיון לתולדות גוש עציון.החיזיון בשלבי שדרוג,האתר והמבנה שופצו לאחרונה.

בנוסף:בית עדות לתולדות הגוש,מוזיאון ה"אדם בהר"-אולמות תצוגה של מלאכת הדגן ומלאכות בית וחצר וכן גן שיר השירים.

בביה"ס שדה כפר עציון אכסניה בת 31 חדרים ובה 200 מיטות.קהל יעד נוכחי:מטיילים פרטיים, בתי ספר וקבוצות מחו"ל, קבוצות מהצבא.

מרכז היודאיקה:אולם תצוגה ומכירת עבודות של מיטב האומנים בארץ ובגוש,כמו כן גלריה לתערוכות,מוקד תיירותי אזורי.

משואות יצחק:חניון ופארק קולט קהל.המבנה ההרוס של משואות יצחק הישנה בהליך לקראת שחזור ושיקום.במתחם מתוכנן אתר הנצחה לבני עקיבא העולמית. במקום פועל פרוייקט הדרכה ומפגש חילוניים ודתיים.

חלק ממתחם ציר המעינות הוא: עין סיג'מא ועין חובילה.שניהם בשלבי פיתוח מתקדמים.

אמת הביאר:אמת מים קדומה שהובילה מים לבריכות שלמה ולבית המקדש.הוסדר מערך ביקורים בקטע הראשון של הניקבה באורך של כ-120 מטר.

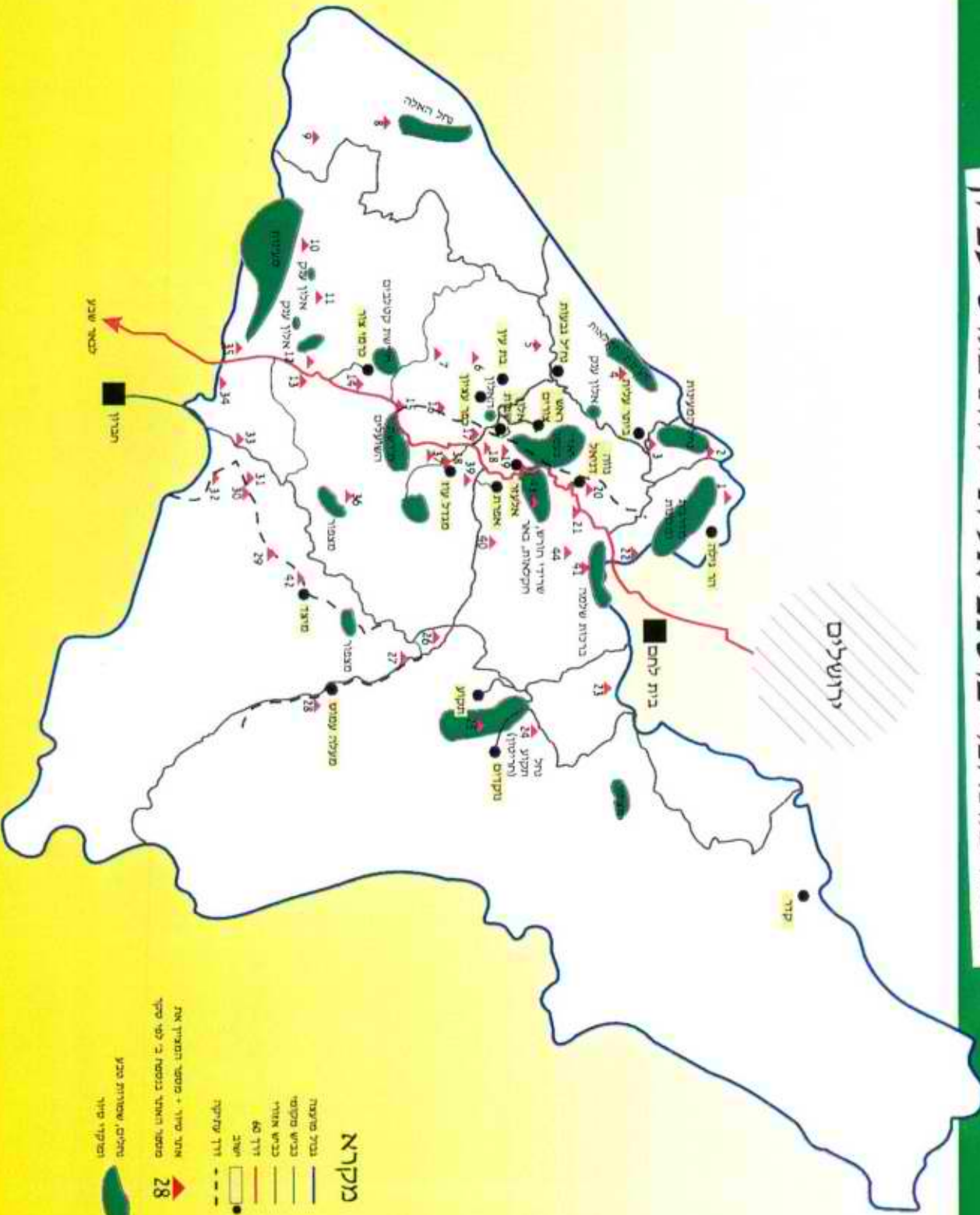
בתעין:יחידות אירוח כפרי ומרכז טיפול ובריאות אלטרנטיבי,מתוכנן שיקום חורבת הילל -גת תעשייתית ומקוה טהרה.

דרך האבות:מסלול הליכה בדרך עתיקה,שיקום מקוואות עתיקות ואבני מיל.

בית הספר שדה הר גילה:מצוי בסמוך לישוב הר גילה.מרחב סיורי בתי הספר כולל את שפלת יהודה,הרי יהודה והעיר ירושלים.בבית הספר כ-400 מיטות ב-87 חדרים,18 כיתות לימוד ו-2 חדרי אוכל.

בית הארחה נווה אפרת-בית הארחה הוקם בשנת 1993 והוא ברמה של 3****.בבית הארחה כ-24 חדרים והוא אושר ע"י משרד התיירות לתוספת-80 חדרים,שבנייתם מסתיימת בימים אלו.

ריכוז מתחמי פוטנציאל תיירות בגוש עציון

6. תפיסה ומדיניות הפיתוח:

- מוצע לפתח התיירות בגוש עציון תוך שמירה על העקרונות הבאים:
1. **בהתאם לפלחי השוק הרלבנטיים:** אלה מוגדרים לפי פלחי השוק הבאים- *פלאח השוק היהודי-מסורתי* ← חוייה רוחנית של ביקור באתרי ההסטוריים גם בגוש עציון. המשלבת ביקור ב"חצרות" שונות מהרב ריסקין דרך הרב פרומן עד לישיבת הר עציון, כמו כן הכרת צורות התיישבות שונות בהווה, הכרת העבר היהודי של האיזור, ביקור במרכז היודאיקה . *תיירות פנימי חילוני* ← הכרת מורשת קרב גוש עציון, תולדות ההתיישבות החדשה, פארקים, דרכי נוף ומעינות, תיירות חקלאית, הכרת ההתיישבות בהווה. *תיירות צפיינית אזהדת ישראל* ←
  2. **בהתאם לייתרונות והחסרונות היחסיים של הגוש:** הייתרונות היחסיים הינם- אקלים ממוזג ונוח, נופים מרשימים, אוכלוסיה בעלת רמה סוציו- אקונומית גבוהה המוכנה להעניק למבקר חוויות שונות. הגוש משלב נוף ייחודי של הר ומדבר. החסרונות היחסיים נובעים מהיותו בעל בעיות גישה ונגישות בצירים מסויימים ע"י שטחי הרשות הפלסטינאית ונמצא באי ודאות בטחונת רבה הפוגעת באופן חמור בהקפי התיירות בו.
  3. **תוך שימור והתייחסות לקיים:** פיתוח התיירות ייעשה תוך שמירה על הציביון הקיים המתייחס לשמורות טבע, דרכי נוף, גנים לאומיים, מורשת תרבותית ודתית של כל הדתות.
  4. **תוך התייחסות לאיזורי תיירות משיקים:** פיתוח תוך השלמתיות לאיזורי תיירות המשכיים: במערב בחבלעדולם, בצפון בירושלים כמוקד תיירותי, במזרח בים המלח ובמדבר יהודה ובדרום בעיר חברון, דרום הר חברון בואכה ערד, (ציר ירושלים-גוש עציון-חברון-ערד).

**הפיתוח ייעשה במשולב עם כל הגורמים
הרלבנטיים: החמ"ת, קק"ל, חל"פ עציון והגופים
המוניציפליים, החטיבה להתיישבות, ר.ש.ט.ג.ל וקמ"ט
ארכיאולוגיה.**

7. עיקרי תוכנית הפיתוח ותוכנית האב:

מוצע לפתח התיירות בגוש עציון בראייה שיווקית המתבססת על פוטנציאל השוק, בהתאם לכך מוגדרים להלן מוקדי הפיתוח הבאים:
 -איזור הספר המזרחי: איזור צליינות ותיירות מדבר ותיירות חוייתית אחרת. ייתבסס על טיולי מדבר בקשר לים המלח, טיולי צליינות אתגריים (החריטון, הורקניה, ההרודיון, לאורות אחרות).
 האזור המערבי: האזור נתפס כגוש פיתוח אחד בגלל היות האיזור גוש התיישבותי מרוכז בשטח של כ-7*7 ק"מ. מתחמי הפיתוח המרכזיים יקושרו ביניהם באמצעות צירים שונים ופארקים והמתחמים עצמם יעובו.

להלן תאור המתחמים והצירים:

פיתוח האיזור המערבי-כולל את מתחם משואות יצחק המתחבר באמצעות ציר המעיינות לבת-עין התיירותית, פיתוח מתחם ההנצחה המרשים בגוש עציון, קישור איזור זה בדרך המינחת והאלון הבודד ל"דרך האבות" ומשם התפצלות לאתר אמת הביאר ולבית הארחה נווה אפרת. בנקודת ההתפצלות לראש צורים תהייה טיילת לינארית שתחבר את אלון שבות למרכז היודאיקה שהנה המבואה לגוש עציון ומרכז אומנויות היודאיקה.
 פיתוח זה יבטיח הכללת כל המתחמים הרב-גוניים ויצירת קישורים מדהימים ואטרקטיביים של מעברים נושאים ואתגריים רוחניים וחוייתיים, שיהפכו איזור זה לאבן שואבת תיירותית.
 מתחם זה יגובה בשרשרת אמצעי אכסון שיכללו את אכסניית כפר עציון המשופרת, בית הארחה אפרת, מלון בגבהה הצהובה, ארוח כפרי בישובים ומלון ספא באזור משואות יצחק כמו גם "אכסניות רוחניות".

**הפיתוח ייעשה במשולב עם כל הגורמים
הרלבנטיים: החמ"ת, קק"ל, חל"פ עציון והגופים
המוניציפליים, החטיבה להתיישבות, ר.ש.ט.ג.ל וקמ"ט
ארכיאולוגיה.**

7. עיקרי תוכנית הפיתוח ותוכנית האב:

מוצע לפתח התיירות בגוש עציון בראייה שיווקית המתבססת על פוטנציאל השוק, בהתאם לכך מוגדרים להלן מוקדי הפיתוח הבאים:
 -איזור הספר המזרחי: איזור צליינות ותיירות מדבר ותיירות חוייתית אחרת. ייתבסס על טיולי מדבר בקשר לים המלח, טיולי צליינות אתגריים (החריטון, הורקניה, ההרודיון, לאורות אחרות).
 האזור המערבי: האזור נתפס כגוש פיתוח אחד בגלל היות האיזור גוש התיישבותי מרוכז בשטח של כ-7*7 ק"מ. מתחמי הפיתוח המרכזיים יקושרו ביניהם באמצעות צירים שונים ופארקים והמתחמים עצמם יעובו.

להלן תאור המתחמים והצירים:

פיתוח האיזור המערבי-כולל את מתחם משואות יצחק המתחבר באמצעות ציר המעיינות לבת-עין התיירותית, פיתוח מתחם ההנצחה המרשים בגוש עציון, קישור איזור זה בדרך המינחת והאלון הבודד ל"דרך האבות" ומשם התפצלות לאתר אמת הביאר ולבית הארחה נווה אפרת. בנקודת ההתפצלות לראש צורים תהייה טיילת לינארית שתחבר את אלון שבות למרכז היודאיקה שהנה המבואה לגוש עציון ומרכז אומנויות היודאיקה.
 פיתוח זה יבטיח הכללת כל המתחמים הרב-גוניים ויצירת קישורים מדהימים ואטרקטיביים של מעברים נושאים ואתגריים רוחניים וחוייתיים, שיהפכו איזור זה לאבן שואבת תיירותית.
 מתחם זה יגובה בשרשרת אמצעי אכסון שיכללו את אכסניית כפר עציון המשופרת, בית הארחה אפרת, מלון בגבהה הצהובה, ארוח כפרי בישובים ומלון ספא באזור משואות יצחק כמו גם "אכסניות רוחניות".

8. תוכנית פיתוח בשלבים

פיתוח התשתיות התיירותיות בגוש עציון יעשה בראיה שלבית, בעדיפות, לפי מתחמים מרכזיים שהנם מוקד פיתוח כלכליים. המטרה הינה חיזוק מוקדי קיים וקישור המוקדים אלה לאלה. חלק ממתחמי התיירות נמצאים בשלבי פיתוח ללא החמ"ת שהינו גוף המרכזי העוסק בפיתוח תשתיות תיירותיות בארץ. ההנחה הינה שצרוף החמ"ת לפרוייקטים נבחרים יחזק ויזרז באופן משמעותי הפיתוח. להלן רשימת האתרים המוצעים לפיתוח בטווח הזמן המידי, (שנתתים-שלוש הקרובות):

דרך האבות:

דרך האבות מהווה קו פרשת המים ותשמש עמוד השדרה הנופי של גוש עציון. מבחינה היסטורית "דרך האבות", היא מושג. למעשה זו דרך מקראית עם שרידים מהתקופה הרומית. הדרך תקשר בין מספר מוקדים וישובים כמו אלון שבות, אלעזר ונווה דניאל. בשלבי ביצוע-שיקום מקוואות, שילוט ושילוט מוטבע. הפרוייקט מבוצע ע"י החטיבה להתיישבות, חל"פ עציון, קק"ל.

אמת הביאר:

פיתוח קטע נוסף של האמה והקמת מבנה מבואה. הרעיון, לאפשר הליכה בציר האמה במסלול טבול במים בלבוש מתאים, תוך הסבר על מפעלי המים בתקופת בית שני באמצעות סרט שיוצג במבנה המבואה.

איזור משואות יצחק:

- פיתוח ציר המעיינות עין חובילה ועין סיג'מא לנופשים
- פיתוח ושחזור מתחם משואות יצחק הישנה
- פיתוח אתר תיירות חקלאית
- פיתוח איזור אכסון
- ציר הל"ה רגלי ולרכבי 4*4

פיתוח תיירותי בבת עין:

-פתיחת צירים תיירותיים

-שיפור איזור מרכז הכפר התיירותי

אתר ההנצחה בגוש עציון:

- שיפור החיזיון האור-קולי
- הקמת מרכז הדמיה במוזיאון ההתיישבות
- הקמת מבואת מלחמת העצמאות
- שיפור ושדרוג איזור האכסניה

מרכז הידאיקה:

- בניית מבואת מדע ומבקרים לגוש עציון

תיירות חקלאית:

- פיתוח וסיוע לתיירות חקלאית במוקדים הבאים:
- מגדל עוז-רפת תיירותית
- ראש צורים-מרכז תיירות חקלאי (קטיף פירות)

ההרדיון:

- פיתוח איזור הברכות והמתחם התחתון
- הקמת מבנה מבואה במתחם התחתון

החריטון:

- הסדרת חניה ובניית סככות צל
- הקמת מבנה מבואה
- הסדרת שביל טיול בשטח השמורה והתקנת אמצעי ביטחון
- הקמת שני מצפורים על הנחל: האחד מתקוע ד' והשני מהישוב נוקדים.

תוכניות לטווח השנתיים
הקרובות, עלויות, מקורות
ושימושים

ריכוז עלויות פרויקטים תשתיתיים בתיירות בגוש עציון

עדיפויות	מבוקש מהחמ"ת	מימון אחר	קק"ל	מימון חטיבה+מועצה	עלות בש"ח	הפרוייקט
מתקצב	1,300,000	200,000	-	500,000	2,000,000	ההרודיון
1	1,050,000	800,000	450,000	430,000	2,730,000	החריטון
2	320,000	-	250,000	200,000	770,000	דרך האבות
						פיתוח נופי מערב
3	1,597,000	100,000	1,400,000	730,000	3,827,000	הגוש+משואות יצחק
						שיקום ופיתוח אתר הנצחה בכפר עציון(הערכה ראשונית)
4	890,000	500,000	100,000	160,000	1,650,000	אמת
						הביאר+תשתית הקפית באפרת
1	1,910,000		200,000	890,000	3,000,000	פיתוח מרכז מידע והכוונה בIODAIקה
4	230,000	60,000		160,000	450,000	שילוט תיירותי
1	200,000					סה"כ
	7,497,000	1,660,000	2,400,000	3,070,000	14,427,000	

תוכנית השקעות ומימון דו שנתית לתחום התיירות בגוש עזיון

פרוייקט ההרודיון

מבוקש מהחמ"ת	מימון אחר	קק"ל	מימון חטיבה+מו	עלות בש"ח	סעיף ההשקעה
300,000			300,000	600,000	מכלול כניסה
300,000				300,000	גן ברכה
150,000				150,000	עבודות בטיחות
300,000	200,000		200,000	700,000	כניסה חדשה ממזרח
250,000				250,000	מעמ וניהול פרוייקט
1,300,000	200,000	0	500,000	2,000,000	סה"כ

פרוייקט החריטון

מבוקש מהחמ"ת	מימון אחר	קק"ל	ימון חטיבה+מועצה	עלות בש"ח	סעיף ההשקעה
100,000			100,000	200,000	הוצאות קדם פיתוח
150,000	150,000	250,000	250,000	800,000	תשתיות
100,000	50,000		80,000	230,000	בינוי
700,000	600,000	200,000		1,500,000	דרכים הקפיות+מצפורים
1,050,000	800,000	450,000	430,000	2,730,000	סה"כ

פרוייקט דרך האבות

מבוקש מהחמ"ת	מימון אחר	קק"ל	מימון חטיבה+מועצה	עלות בש"ח	סעיף ההשקעה
100,000		100,000	100,000	300,000	תיקון דרך, הידוק מצעים
-			50,000	50,000	הכוונה, שילוט, אבני מיל מודרניות
20,000			40,000	60,000	שיקום טרסות+פרגולות באהל אברהם
-		50,000	10,000	60,000	פיתוח מתחם מקוואות
200,000		100,000		300,000	עבודות פיתוח+תכנון נוספות
320,000	-	250,000	200,000	770,000	סה"כ

פרוייקט פיתוח נופי מערב הגוש+משואות יצחק

מבוקש מהחמ"ת	מימון אחר	קק"ל	מימון חטיבה+מועצה	עלות בש"ח	סעיף ההשקעה
446,000		100,000		546,000	שיקום בוסתן נחל צופית
100,000			300,000	400,000	שיקום עין סיג'מא
151,000			200,000	351,000	שיקום עין חובלה
200,000				200,000	תשתיות נוספות
400,000	100,000	1,000,000	100,000	1,600,000	שיקום מבנה משואות יצחק
200,000		300,000		500,000	ריהוט פנים ועיצוב
-			130,000	130,000	תכנון
100,000				100,000	שונות
1,597,000	100,000	1,400,000	730,000	3,827,000	סה"כ

פרוייקט שיקום ופיתוח אתר הנצחה בכפר עציון(הערכה ראשונית)

מבוקש מהחמ"ת	מימון אחר	קק"ל	מימון חטיבה+מועצה	עלות בש"ח	סעיף ההשקעה
320,000	200,000	100,000	80,000	700,000	שיקום החיזיון ושינוי מערך הזרימה
420,000	300,000		80,000	800,000	הפיכת מוזיאון ההתיישבות למוזיאון חי
150,000				150,000	תכנון ושונות
890,000	500,000	100,000	160,000	1,650,000	סה"כ

פרוייקט אמת הביאר+תשתית הקפית באפרת

מבוקש מהחמ"ת	מימון אחר	קק"ל	ימון חטיבה+מועצה	עלות בש"ח	סעיף ההשקעה
300,000			500,000	800,000	ניקוי והתאמת האמה
200,000			50,000	250,000	חצר הדגם
240,000			60,000	300,000	חדר הקרנות
130,000			70,000	200,000	הכנת סרט
140,000			60,000	200,000	מבנה מבואה
150,000			50,000	200,000	מחסן+שירותים+משרד
400,000		100,000		500,000	הסדרת חניה
250,000		100,000	50,000	400,000	פיתוח מערך מצפורים באפרת
100,000			50,000	150,000	שונות
1,910,000	-	200,000	890,000	3,000,000	סה"כ

פרוייקט פיתוח מרכז מידע והכוונה בIODAIקה

מבוקש מהחמ"ת	מימון אחר	קק"ל	ימון חטיבה+מועצה	עלות בש"ח	סעיף ההשקעה
120,000	60,000		70,000	250,000	הוספת אגף של 150 מ"ר
60,000			90,000	150,000	צידוד ואבזור האגף
50,000				50,000	שונות
230,000	60,000	-	160,000	450,000	סה"כ

מצב ביצועי ותכנוני של הפרוייקטים התשתיתיים-תיירותיים

פרוייקט   ההרודיון

סעיף ההשקעה	מצב תכנוני	זמינות השקעה
מכלול כניסה	קיים	מיידית
גן ברכה	קיים	מיידית
עבודות בטיחות	קיים	מיידית
כניסה חדשה ממזרח	תוכנית רעיונית	
מעמ וניהול פרוייקט		

פרוייקט   החריטון

סעיף ההשקעה	מצב תכנוני	זמינות השקעה
הוצאות קדם פיתוח	קיים	מיידית
תשתיות	רעיוני	מיידית
בינוי	רעיוני	מיידית
דרכים הקפיות+מצפורים	תוכנית רעיונית	

דרך האבות

פרוייקט

זמינות השקעה	מצב בתכנוני	סעיף ההשקעה
מיידית	בביצוע	תיקון דרך, הידוק מצעים
מיידית	בביצוע	הכוונה, שילוט, אבני מיל מודרניות
מיידית	בביצוע	שיקום טרסות+פרגולות באהל אברהם
מיידית	בביצוע	פיתוח מתחם מקוואות
מיידית	לפני ביצוע	עבודות פיתוח+תכנון נוספות

פיתוח נופי מערב הגוש+משואות יצחק

פרוייקט

זמינות השקעה	מצב בתכנוני	סעיף ההשקעה
מיידית	לביצוע	שיקום בוסתן נחל צופית
מיידית	בביצוע	שיקום עין סיג'מא
מיידית	בביצוע	שיקום עין חובלה
מיידית	בביצוע	תשתיות נוספות
שנה	תוכנית רעיונית	שיקום מבנה משואות יצחק
שנה	תוכנית רעיונית	ריהוט פנים ועיצוב
מיידית	בביצוע	תכנון
מיידית	לביצוע	שונות

פרוייקט

שיקום ופיתוח אתר הנצחה בכפר עציון

זמינות השקעה	מצב בתכנוני	סעיף ההשקעה
שנה	תוכנית רעיונית	שיקום החיזיון ושינוי מערך הזרימה
		הפיכת מוזיאון
שנתיים	תוכנית רעיונית	ההתיישבות למוזיאון חי
מיידית	בביצוע	תכנון ושונות

אמת הביאר+תשתית הקפית באפרת

זמינות השקעה	מצב בתכנוני	סעיף ההשקעה
מיידית	לביצוע	ניקוי והתאמת האמה
שנה	תכנון רעיוני	חצר הדגם
שנה	לתכנון רעיוני	חדר הקרנות
מיידית	לביצוע	הכנת סרט
שנה	תוכנית רעיונית	מבנה מבואה
		מחסן+שירותים+משרד
שנה	תוכנית רעיונית	
מיידית	לביצוע	הסדרת חניה
שנתיים	לביצוע	פיתוח מערך מצפורים באפרת
		שונות

פיתוח מרכז מידע והכוונה בIODAIקה

זמינות השקעה	מצב בתכנוני	סעיף ההשקעה
שנתיים	תוכנית רעיונית	הוספת אגף של 150 מ"ר
שנתיים		ציוד ואבזור האגף
שנתיים		שונות

